

7096 AA 60090201
OSREDNJA KNJIŽNICA
S. VILHARJA
TRG REVOLUCIJE 1 P.P. 132
66001 KOPER

Št. 208 (14.604) leto XLIX.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakir nad Cerkljem, razmnožen na klistri. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodo" v Govcu pri Gorenji Trebuli, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojškim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040/7796600

GORICA - Drevored 24 maggio 1 - Tel. 0481/533382

CEZAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432/731190

1300 LIR POSTNINA PLACANA V GOTOVINI
SPED. IN ABB. POST. GR. 1/70

ČETRTEK, 5. AVGUSTA 1993

BCIKB BANCA DI CREDITO
TRŽAŠKA KREDITNA

BANCOMAT

Moja banka, v žepnem formatu.

BALKAN / SRBI Z OFENZIVO NA IGMAN IZZIVAJO VES SVET

Izetbegović sam v Ženevi

Ko se je predsednik fiktivnega predsedstva BiH po treh dneh končno sklenil pridružiti pogajanjem, so Milošević, Tuđman, Bulatović, Karadžić in Boban odpotovali domov

PARLAMENT / Z ODOBRTVIJO VOLILNIH ZAKONOV ZA ZBORNICO IN SENAT

Večinski sistem odpira Italiji novo zgodovinsko poglavje

torek pozno zvečer, včeraj dopoldne pa je tudi zbornica odobrila zakon za senat. Zanj je glasovalo 287 poslancev (78 jih je bilo proti, 153 pa vzdržanih), kar je bistveno več od 183 glasov, kolikor bi jih bilo zadostno. Za zakon so glasovali poslanci KD, PSDI,

ranjem proporcionalnega odprla vrata pretežno večinskemu volilnemu sistemu. Zvečer se je izvedelo, da je predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro, ki je popoldne sprejel predsednika obeh zbornic, zakona že razglasil.

Tako Spadolini kot Napolitano seveda nista skrivala zadovoljstva, ker je parlament v manj kot dveh mesecih opravil dolžnost, ki so mu jo državljani naložili z referendumom 18. aprila. »Sele izkušnje bodo pokazale, ali bo treba nova volilna zakona popraviti ali dopolniti,« je izjavil Spadolini, »ne-sporno pa je, da bo ta parlament ostal v zgodovini kot tisti, ki je imel pogum, da se je lotil tako zapletene reforme v tako izjemno kratkem času. Morda bo nekega dne vendarle prodrlo spoznanje,« je zaključil, »da smo danes prisli do rezultata, ki bi ga po pomembnosti lahko primerjali s sprejemom ustave v ustavodajni skupščini.«

»Zaključili smo težko in temeljno nalogo, za kar imajo zasluge vse poslanske skupine, ne glede na različnost njihovih stališč ali zadržanj ob glasovanju,« je po sprejetju zakona v poslanski zbornici izjavil njen predsednik Giorgio Napolitano, ki je posebej poudaril dejstvo, da so bila vsa glasovanja javna in da tajnega glasovanja niso zahtevale niti skupine, ki so najbolj nasprotovali volilni reformi. To je za predsednika zbornice znak, da je ves iter volilnega zakona potekel v razmerah največje preglednosti parlamentarnega soocanja.

Veliko zadovoljstvo je ob sprejemu volilnih zakonov izrazil tudi minister za institucionalne reforme Leopoldo Elia, ki pravi, da gre za dobra zakona, če od njiju ne bomo pričakovali tiste, česar ne moreta zagotoviti: čudežnega preoblikovanja razdrobljene politične scene v dva monolitna bloka. Za referendumskega liderja Maria Segnija pa je pomembno, da je do reforme prišlo, čeprav je parlament referendumsko nacelo popačil in ni zagotovil upravljalnosti z neposredno izvolitvijo premiera.

RIM - »Odobritev novih volilnih zakonov v senatu in poslanski zbornici je izraz vitalnosti in trdnosti republiških institucij. To je nov dokaz, da je država pod vodstvom predsednika republike sposobna globoke prenovne ze s preprostim izvajanjem ustavnih in parlamentarnih pravil, ne da bi se zatekala k izrednim postopkom ali k posiljevanju ustave.« S temi besedami je predsednik ministrskega sveta Carlo Azeglio Ciampi pozdravil uresničitev ene od temeljnih točk vladnega programa, za kar se je zahvalil vsem članom parlamenta, brez izjem in se zlasti predsednikoma obeh zbornic, Spadolini in Napolitano.

V senatu je bil volilni zakon za poslansko zbornico odobren že v

PSDI, Severne lige, Južnotirolska ljudska stranka in Union Valdotaime, proti so bili mislini, SKP, Mreža in PLI, medtem ko so se vzdržali senatorji DSL, PRI, liberalec Zanone, Lista Pannella, Mario Segni in njegova so-mišljenika Alberto Michelini in Gianni Rivera.

Italija je torej končno obrnila stran in z arhivi-

ZENEVA, SARAJEVO, WASHINGTON - »Ce se nočejo pogajati, se bo pač nadaljevala vojna,« je včeraj v Ženevi s cinicnim nametom izjavil mednarodni posrednik lord Owen. Njegove besede razlagajo kot opozorilo, da se morajo Muslimani prilagoditi stvarnosti, ker je prav malo ali celo nobene možnosti za letalske napade pakta Nato na srbske topniške položaje okrog obleganega Sarajeva. Casnik Washington Post je včeraj objavil članek, v katerem odkriva velike razlike in spore med severnoatlantsko zvezo in vodstvom Združenim narodov, iz Bruslja pa poročajo, da niti med članicami pakta Nato ni soglasja.

Medtem ko je muslimanski predstavnik Izetbegović ze tretji dan zapored pogojeval svoje sodelovanje na zenevskih pogajanjih s srbskim umikom z Bjelasnice in je srbski glavar Karadžić umik in predajo Bjelasnice modrim celadam tudi obljubil, je srbska vojska pod poveljstvom generala Mladića v sredo z veliko ofenzivo presekala vse poti na tisti del Igmanskega polja, kjer se se upirajo ostanki (muslimanske) vojske BiH. Oznova tiskovni predstavnik Mills je povedal, da so pogajanja zastala, vendar so na njih vseeno sodelovali vsi, razen Izetbegovića. Za pogovore s predsedniki Hr-

vaske, Srbije in Crne gore, Tuđmanom, Miloševićem in Bulatovićem, in z voditeljema bosanskih Hrvatov in Srbov Bobanom in Karadžićem so se kljub Izetbegovićevemu zavračanju odločili tudi člani ze poldrugo leto fiktivnega predsedstva BiH, poleg treh Hrvatov (ki so v torek prestopili v hrvaško Bobanovo delegacijo) in starih Srbov se muslimanski voditelj iz Bi-haca Fikret Abdić.

Uradni predsednik predsedstva BiH je napovedal, da bo spet sedel za zenevsko okroglo mizo danes dopoldne, vendar samo, če bodo Srbi Bjelasnico predali Združenim narodom. Zenevski analitiki predvidevajo, da se to res lahko zgodi, vendar sele potem, ko bo muslimanska vojska predala Igmanski obroč okrog Sarajeva, na pogajanjih pa zato lahko postavili tudi zahtevo po delitvi (nekdanj) glavnega mesta Bosne in Hercegovine.

Ko je Izetbegović privolil v nadaljevanje pogajanj, so mu v Ženevi povedali, da so se ga predsedniki Hrvaske, Srbije in Crne gore in voditelja bosanskih Srbov in Hrvatov naveličali cakati in da odhajajo domov. Izetbegović se bo tako danes sam pogovarjal s posredniki, verjetno pa se bosta jutri v Ženevo vrnila samo Boban in Karadžić. (R. S.)

TRST / PROMETNA NESREČA

Openski tramvaj v avtobus Kaos v mestnem prometu

TRST - Ze na svoji prvi jutranji vožnji, ko je se brez potnikov peljal proti glavnemu postajališču na Trgu Oberdan, se je openski tramvaj zalezel v avtobus kopskega Slavina in se iztiril. Nemudoma je stekla reševalna akcija, vsi pa so si oddahnili, saj so bile samo stiri osebe lažje ranjene, voznik tramvaja in trije opotniki v avtobusu. Zato pa so mestni redarji in gasilci imeli polne roke dela in so se mučili vse jutro

(Foto Krizmancić/KROMA). Mestni promet je povsem ohromel, položaj pa se je povsem normaliziral sele nekaj po 13. uri, potem ko so tramvaj ponovno spravili na tracinice in odpeljali proti Opcinam.

PODKUPOVANJE / PO VEČ KOT PETURNI RAZBURLJIVI RAZPRAVI

Zbornica odobrila štiri zahteve po sodnem postopku proti Craxiju

Bivši tajnik PSI je s svojim nastopom spet dodobra razdelil politične vrste

RIM - Medtem ko je Italija z odobritvijo volilne reforme odprla novo poglavje v svoji povojni politični zgodovini, se je v poslanski zbornici skoraj istocasno in kot po naključju odigrala se ena epohalna epizoda: bivši tajnik PSI Bettino Craxi je v 45-minutnem nastopu poleg običajne lekcije retorike podal svoj pregled političnega in sodnega dogajanja zadnjih let. Govoril je o »nevidni roki«, ki naj bi načrtovala atentate zadnjih dni in stremela po porušitvi demokratičnih ravnotevij, naznanil je »sodne ekscese«, kakršnim ni primere v nobeni od ostalih držav zahodne demokracije, in napadel Occhettovo stranko pred in po preobrazbi, ki da je vpletena v sistem nezakonitih finansiranj v enaki meri kot vse vladne stranke. Bivši socialistični lider je ovrgel tezo, po kateri naj bi bili priče konflikta med »starim« in »novim«, ne da bi bilo videti razmejitev

med njima, in se vprašal, v katero od obeh kategorij sodijo mnogi izmed današnjih protagonistov političnega in institucionalnega življenja. Na volitve pa bi po Craxijevem mnenju morali čim kaneje, ko se bo ozračje v državi zjasnilo.

Kljub pozornosti, ki jo je doživel med nastopom in aplavzu, ki se je na koncu razlegel predvsem iz socialističnih in demokratskih klopi, je parlament za Craxija odobril štiri zahteve po sodnem postopku, se prej pa je za razpravo - mestoma tudi zelo polemično - porabil več kot pet ur. »V času Robespierre bi Craxi končal pod giljotino,« je bilo na primer mnenje poslance Severne lige Luigijsa Rossija, medtem ko je Pannella ocenil, da je bil Craxijev nastop »odličan, vendar prepozen«. Za podtajnika DSL D'Alema je bil navdihnjzen z »običajnim antikomunizmom«, zelo izviran pa je bil komentar

demokristjana Giuliana Silvestrija, ki je govoru vzkliznil: »Škoda, da je prišel iz ust lopova!« Na Craxijev napad, ko ga je označil kot »prince javnega podkupovanja« je nemudoma reagiral tudi podjetnik Cardo De

Benedetti, ki je dal prek svojega glasnika vedeti, da »se pred tako visoko avtoriteto na podkupniškem področju vsiljuje spostljiv molk, se zlasti, ker je ze povsem jasno, da gre za izrazito human primer.«

VOJNA

Maslenica je še vedno v hrvaških rokah

MASLENICA, KNIN - Čeprav je v torek opolnočni minil se en rok za umik hrvaških enot iz zadrškega zaledja, so bili hrvaški vojaki v sredo še vedno v Maslenici, na zemuniskem letališču in pri elektrarni Peruća, v Zagrebu pa so napovedali, da bo pontonski most spet nared v nekaj dneh. Kljub crnogledim napovedim novih oboroženih spopadov med Hrvati in kninskimi Srbi je bilo na spornem območju, ki naj bi ga zasedle modre celade, v sredo mirno. Kninski Srbi so Vollebaeku, pomočniku mednarodnega posrednika Stoltenberga, celo izročili nov predlog za premirje in mu pomirljivo zatrjevali, da pravzaprav ne nasprotujejo obnovitvi za Hrvate stratesko pomembnega mostu.

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Drevi demonstracija proti Stocktownu

Tržaski občinski svet bo po vsej verjetnosti na svoji nocojšnji seji obravnaval načrt Stocktown za preureditev komprezorija bive tovarne žganih pljač v Rojanu. Proti načrtu pa so se množično postavili Rojančani, ki so med drugim poslali županu Stafflerju peticijo z več kot 2.500 podpisi. Svoj protest nameravajo izraziti tudi na demonstraciji, ki jo bodo priredili nocoj z začetkom ob 18. uri pred tržaskim županstvom.

stran 3

SSk v Gorici za novo upravo

Slovenska skupnost v Gorici ni pripravljena več sodelovati v občinski upravi, če ta ne bo bistveno nova, začeni z županom, do "zunanjih" odbornikov in novega programa. Tako se je opredelilo vodstvo, ki postavlja tudi kot pogoj za sodelovanje s KD in laiki jasno distanciranje od MSI. Če se poskusi oblikovanja nove uprave ne bodo obnesli, utegne SSK na volitvah nastopiti v povezavi s fl. transverzalnno koalicijo, ki zajema tudi DSL, in v kateri upa, da bi se združili vsi Slovenci.

stran 5

Van Almsickova junakinja Sheffielda

Na 21. evropskem prvenstvu v plavanju je včeraj spet blestela 15-letna Nemka Franziska Van Almsick, ki je na 200 m prosto osvojila svojo že tretjo zlato medaljo. Na 200 m prsno je v finalu B nastopila tudi komaj 14-letna Slovenka Alenka Kežar in zasedla 3. oziroma končno 11. mesto.

stran 11

Arianna Bogatec na Danskem 19. po treh regatah

Na svetovnem jadrlnem prvenstvu v razredu Evropa v Kalovigu na Danskem zaseda članica TPK Sirena Arianna Bogatec po prvih treh regatah 19. mesto. Zaradi zelo majhnih razlik v točkah med posameznimi tekmovalkami ima Bogatec v nadaljevanju prvenstva vse možnosti, da bistveno izboljša svoj dosedanj položaj.

stran 11

RIM / PODKUPNINSKE AFERE

Forlani: »Nisem vedel za milijarde Enimont«

Zaplenili dokumente o poslovanju Prandinija

RIM - Približno ob istem času, ko so milanski sodniki začeli zasliševati bivšega podpredsednika družbe Eni Alberta Grottija, so tiskovne agencije objavile vest, da je bivši vladni tajnik Krcsanske demokracije Arnaldo Forlani poslal sedanemu sekretarju Minu Martinazzoliju pismo. Oboje se nanasa na jamstveno obvestilo v zvezi s 35 milijardami lir, ki naj bi jih prejela KD za zadevo Enimont. Ime Alberta Grottija, ki ga je namestnik državnega pravdnika Gherardo Colombo zabil v zaporu v Operi - Grottija so pod obtožbo kršenja zakona o javnem financiranju strank aretirali v ponedeljek - se je namreč pojavilo prav na jamstvenem obvestilu, ki so ga bili poslali bivšemu tajniku KD. V obvestilu sodniki razvijajo hipotezo, da je Forlani v sodelovanju s takratnim upravnim tajnikom stranke Severinom Citarijem pokasiral 35 milijard lir, ki so bile del podkupnin, ki jih je družba Montedison plačala za zadevo Enimont. Glede na vsebino jamstvenega obvestila pa Forlani piše Martinazzoliju, da obtožb ni mogoče zametati. Zato bivši tajnik predlaga sedanemu, da bi zadevo dobera preverili, preverjanje pa bi

moralo preko količine in načinov financiranja stranki pojasniti, kako in kdaj je prišlo do te prekomerne podpore. V pismu Forlani odločno zavrača trditve, da bi kdaj videl ali vedel za vsoto, zato gre po njegovi oceni za nesprejemljiv poskus, da bi s sodno afero prekrili »kdo ve kaksne packarije«. Bivši tajnik KD nadalje piše, da je svojim odvetnikom poveril nalogo, da razkrijejo, za kaj gre. Ističasno pa se zaveda, da nje-

gova beseda v času velikih sodnih preiskav in splošnega pričakovanja, ki jih spremljajo, ne zaleže veliko, zato pripominja, da bi se o zadevi morala izreči stranka, ki pa mora seveda predhodno izvedeti vso resnico. Nadaljuje pa se tudi preiskava o delovanju bivšega ministra za trgovsko mornarico Giovannija Prandinija. Včeraj so namreč v uradih ministrstva, luskah kapitanerij in drugih krajev-

nih organizmov zaplenili celo goro dokumentov, ki se v glavnem nanasajo na javne natecaje in razpise v obdobju '87-'89, ko je za resor odgovarjal Prandini. Rimski tožilci, ki so podpisali naloge, so namreč uverjeni, da se je razvil pravi sistem podkupovanja. V Ivrei pa so aretirali bivšega socialističnega zupana Roberta Foguja in štiri predstavnike PSI in DSL pod obtožbo podkupovanja v zvezi z gradbenimi dovoljenji.

FIRENCE / BOJ PROTI MAFIJI

Orožje in razstrelivo so dobivali iz Nemčije

FIRENCE - Okrožno vodstvo za boj proti mafiji iz Firenc je odkrilo pomembno nemško sled, ki bi lahko priviedla do krivcev številnih atentatov tudi v Italiji, predvsem tistega pri Capiciju. Mafijska organizacija, ki trguje z orožjem, razstrelivom in mamili, naj bi namreč imela dobavitelja v Berlinu. To je bil 50-letni moski, po rodu iz bivše Sovjetske zveze in znan pod imenom »Rus«.

Po pričevanju skesanec naj bi bila z njim stalno v stiku boss za srednjo in severno Italijo Giacomo Riina, sorodnik krvoločnega mafijca Totbja, in Reno Giacomelli, ki je osumljen, da je bil eden najpomembnejših trgovcev z orožjem in razstrelivom. Kot kaže, je Giacomelli večkrat govoril po telefonu z »Rusom«, saj je pri njem naročal »blago«. Govorila sta v zargonu; nikoli nam-

reč nista omenila orožja, ampak le jopice, majice, krzna in gumbe. Vsaka od teh besed je pomenila drugačno vrsto orožja.

Kot kaže, so se vodje kriminalne organizacije tudi večkrat srečali z ruskim dobaviteljem. Sestanke so imeli v raznih zasebnih hišah ob obali v Emiliji Romagni od leta 1991. Med udeleženci je gotovo bil Giacomelli, večkrat pa je bil prisoten tudi priletni Giacomo Riina. Eden od skesanec je tudi povedal, da so prav na enem teh srečanj razpravljali tudi o umoru nekega sodnika...

Preiskovalci morajo torej raziskovati v večih smereh. Med drugim morajo ugotoviti povezavo med G. Riino in Marianom Asarom, imenovanim »Anthony«, ki ga se iščejo, saj naj bi bil po pričevanjih skesanca Rosaria Spatole prav on izvršil pokol pri Capiciju.

G L O S A

Bombni atentati napovedujejo težke čase za Italijo

JOZE PIJREVEC

re pokazala v pravo smer, ko sta opozorila na veržne odnose med mafijo in tajnimi službami ter v širšem smislu med njo in njenimi predstavniki v administrativno-političnem aparatu ter ugotovila, da je sporočilo atentatov naslednje: »Gospodje sodniki, ustavite svojo čistko, dokler je čas. Kajti v nasprotnem primeru vedite, da imamo na razpolago še druga sredstva, kot so bombe pred muzeji, zgodovinskimi palačami in starodavnimi rimskimi bazilikami«.

Moram priznati, da sem se od Collina in Lapierra pri svojem pisanju dosti naučil, oziroma, da ju imam za vzgled, kako je treba zastaviti pripoved, ki naj ne bo samo verodostojna temveč tudi berljiva.

Naj mi bo torej dovoljeno, da njunemu razmišljanju, s katerim se cutim v sozvočju, dodam še nekaj iz lastne bisage. Bombe, ki so eksplodirale v zadnjem času, so bile postavljene na tako strateška mesta, da svetovni tisk ni mogel z njimi odpraviti z naglico, s katero sicer poroča o italijanskih notranjih zadevah, temveč jih je moral objaviti na prvih straneh. Atentati na palaco Pitti, na Kraljevsko vilo v Milanu, na

Lateransko baziliko v Rimu so sprožili v celem svetu val emocij, ker gre za kraje, ki jih izobraženi ljudje imajo za skupno dediscino vsega človeštva. Sporočilo, ki ga vsebujejo, ne more biti torej samo naslovljeno na tiste, ki skušajo vreti stari režim v Italiji, temveč hoče imeti širsi avditorij, predvsem v zahodni Evropi in Severni Ameriki. Ta del razvitega sveta ima poseben odnos do Italije, ki ga je oblikovala njegova elita v 18. in 19. stoletju, ko je bilo potovanje po apeninskem polotoku sestavni del izobrazbe vsakega gentlemana. Skratka, Italija kot muzej na odprtem, pri čemer se je obudovanje njenih castiljivih rusevin, palač in cerkva, njenih neizmernih umetnih družilo z dokaj vzvišenim, če ne celo zaničljivim odnosom do prebivalcev dežele same. Imenitni popotniki iz preteklosti, pa tudi njihovi manj imenitni, a številnejši nasledniki v našem času so gledali in gledajo na Italijane kot na pisan zivzav, ki ne spada povsem v civilno družbo, temveč potrebuje, da mu nekdo vlada z zeleznoro roko. Za takšno miselnost je povedna naklonjenost, ki sta ga na Zahodu vse do leta

1941 uživala fašistični, pozneje, po letu 1945 pa demokristjanski režim, saj sta oba dolga desetletja zagotavljala »law and order«, pri čemer je bilo vseeno s kaksnimi sredstvi. Dokler je obstajala komunistična nevarnost, je bilo poleg tega za Zahod nadvse vazno podpirati politično nomenklaturo na oblasti v Rimu, saj je bila dežela mejna marka pred vzhodnim blokom. S padcem Sovjetske zveze pa je Italija izgubila in je bilo zato mogoče dovoliti, da njene notranje napetosti dvignejo pokrov, pod katerim je že dolgo kipelo. Bombe zadnjih tednov hočejo biti tudi opozorilo tistim na Zahodu, ki so tako dolgo skrbeli, da lonca ne raznese, pa so zdaj to nalogo zanemarili, prav v smislu Nixonovih besed: »Italy? Forget it«. Razlika je le v tem, da bivši ameriški predsednik iz geopolitičnih razlogov ni mislil resno, da pa je sedaj zares mogoče pozabiti na Italijo. »Vedite, gospodje«, pravijo tisti, ki so podtaknili bombe v zadnjih tednih, »da se ne bomo pustili kar tako izpodnesti«. Svetovnemu javnemu mnenju pa sporočajo: »Ne čudite se, če bo treba v Italiji poseči po skrajnih sredstvih, da zagotovimo red v državi. V nasprotnem primeru, ne računajte s točnimi vlaki kot tudi ne z varnimi muzeji«.

Ce je ta scenarij pravilen, potem nas čakajo še težki časi.

NOVICE

Solidarnost mirovnikov, z bosanskim ljudstvom

SPLIT - Včeraj je iz Splita odpotovala skupina pacifistov. V nekaj dneh naj bi le-ti dospeli v Sarajevo in izkazali bosanskemu ljudstvu solidarnost ter mu zagotovili, da se bodo potegovali za pravice do govorice, ki bi upoštevali pravice in zahteve ljudi. Pobude so se udeležili predsednik Krcsanskih združenj italijanskih delavcev (ACLI) G. Bianchi in podpredsednik F. Passuello ter Trzcan F. Codega kot podpredsednik IPSIA. Pokrajinski predsednik ACLI Franco Purini upa, da bodo udeleženci pobude za mir dosegli svoj cilj in jih pri tem popolnoma podpira.

Letalska nesreča zahtevala dve žrtvi

TURIN - Včeraj ob 10.45 je blizu vasi Mulè di Fornò di Coazze, 1.600 metrov visoko med dolinama Suse in Chisoneja, strmoglavilo svicarsko enomotno turistično letalo PA 28 z dvema potnikoma. Oba sta bila pri prici mrtva, gre pa za Luciusa Janco iz Kriensna pri Luzernu ter za žensko, ki ni imela pri sebi nobenega prepoznavnega dokumenta. Nesrečo gre po vsej verjetnosti pripisati okvari na motorju; to potrjuje bodisi telefonski poziv neznanca, ki je povedal varnostnikom, da je zasilal nad Coazzejem sumljiv ropot motorjev, kakor klic na pomoč, ki so ga prejeli v letališčnem kontrolnem stolpu Milano-Caselle približno ob istem času. prvi reševalci, ki so jim priskocili na pomoč tudi gasilci, so našli razbitine letala razmetane vsehprek na razdalji kakšnih sth metrov, v skrotovicieni pločevini pa trupli ob nesrečnih potnikih.

Karabinjerji zasledili več ukradenih umetnin

RIM - Slike iz 16., 17. in 18. stoletja, dragoceno starinsko pohištvo, arheološke najdbe iz starorimskih in srednjeveških časov ter starodavne listine v vrednosti več milijard lir: to je plen, ki so ga zasegli karabinjerji oddelka za zaščito umetniskoga bogastva v raznih krajih Italije in sicer tako v prodajalnah antikvariatov kakor v zasebnih stanovanjih. Gre za umetnine, ki so v zadnjih dvajsetih letih »izginile« iz muzejev, knjižnic in privatnih vil v Lombardiji, Venetu, Toskani in Laciju ter na Siciliji. Orozniki so aretirali osem ljudi.

Zelenje se pogreza v ognjenih zubljih

RIM - Samo med 15. in 31. julijem je izbruhnilo na Apeninskem polotoku toliko požarov, da je bilo uničenih približno 7.000 hektarov zelenih površin. Po podatkih generalne direkcije civilne zaščite in protipožarne službe notranjega ministrstva je največ gorelo na Siciliji, kjer je ogenj opustošil 2.130 hektarov zelenja, sledijo pa po vrsti Sardinija (1.656 hektarov), Lacij (1.050) ter Abruci in Molize (980). Precejšnja škoda je tudi na otoku Capri v Kampaniji in na območju Caserte, pac pa ni bilo doslej posebne ognjene stihije v Emiliji-Romagni, Venetu, Piemontu in Lombardiji oziroma v drugih deželah.

TRST / POTEM KO JE FONTANINI POSTAL PREDSEDNIK DEŽELNE VLADE

Danes bo deželni svet FJK izvolil novega predsednika

Na dnevnem redu tudi predstavitev vladnega programa

TRST - Danes se bo sestel deželni svet Furlanije-Juljske krajine na svoji prvi seji po torkovi izvolitvi deželnega odbora, ki ga sestavlja manjšinska koalicija Severne lige, republikanske in liberalne stranke ob vzdržanju nekaterih drugih sil. Svet bi moral najprej potrditi izvolitev nadaljnjih 4 svetovalcev od skupnih 60, potem ko jih je bil v torek 51 (potrditev 5 ostaja se pod vprašajem).

Na devnem redu bo nato izvolitev novega predsednika deželnega sveta, saj je prvak SL Pietro Fontanini odstopil s te funkcije, kakor hitro je bil v torek izvoljen na celo deželne vlade. Nato bo sam Fontanini prebral program

novega deželnega odbora. O njem bo deželni svet razpravljala na naslednji seji, ki bo po vsej verjetnosti 10. t. m.

Danes bo deželni svet izvolil tudi svoje predstavnike v nekatere ustanove, med temi v upravnem svetu padriškega Centra za znanstvene in tehnološke raziskave.

Predsedstvo novega deželnega odbora je včeraj objavilo nekatere spremembe v resorjih, ki jih bodo pokrivali posamezni odborniki. Tako bo odbornik Paolo Polidori skrbel ne samo za trgovino in turizem, ampak tudi za ceste in prevoze. Odbornik Aldo Ariis se bo ukvarjal z ekologijo, civilno zaščito, sportom, lovom in ribolovom, odbornica za

gozdove in parke Viviana Londero pa je bila imenovana tudi za predsednico Deželnega podjetja za gozdove.

Medtem je svetovalska skupina SKP v tiskovnem sporočilu včeraj podrobneje obrazložila, zakaj se je v torek opredelila proti novemu deželnemu oboru. SKP meni, da je program SL, ki je dal osnovo vladnemu zavezništvu s PRI in PLL, v resnici zelo površen in splošen, tako da ne more pomeniti resnične alternative dosežanju oblastniškemu sistemu KD. SKP izraza potrebo, da bi prišlo do večjega sodelovanja med levicarskimi silami, in to na način, da bi prerasli sedanja nejasna transverzalna zavezništva.

Pietro Fontanini

RIMINI / PO NAPADU MOŽGANSKE KAPI

Federicu Felliniju ni nič bolje

Še vedno pridržana prognoza - Obisk žene in drugih svojcev

Fellini v bolnišnici

RIMINI - »Klinično stanje pacienta je nespremenjeno, prognoza ostaja pridržana.« To skopo sporočilo, ki ga je dal včeraj ob 18. uri novinarjem primarij medicinskega oddelka tukajšnje bolnišnice Angelo Corveta, natanko odraža zdravstveno počutje režiserja Federica Fellinija, ki ga je zadela predčrnejši možganska kap. Zjutraj se je že zdelo, da mu pojde na bolje, pozneje pa je optimizem splahnel, čeprav seveda nikjer ni receno, da se je bolnikovo stanje še bistveno poslabšalo. Njegov

osebni zdravnik Gianfranco Turchetti je dejal, da je zadeva resna. Fellinija ne bodo premestili v drugo bolnišnico, kakor je bilo sprva misliti; pravič, ker bi mu to utegnilo biti nevarno, drugič pa, ker je bolnišnica »Infermi« v Riminiju po splošni oceni prvovrstna. Svetovno poznanega in čislaneega umetnika vsekakor ne sme nihče obiskati; to so odsvetovali tudi njegovi zeni, sloviti igralci Giulietti Masini, ki pa je sinoci vseeno pripotovala iz Rima v Rimini v spremstvu vsakineje Madalene in svaka.

VIDEM / V KRIZI SLOVITI IZDELOVALEC UR

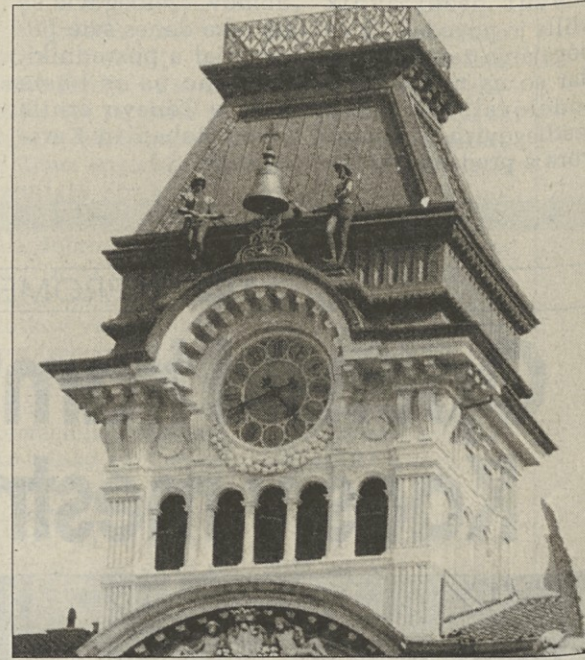
Tudi tovarna Solari žrtev tržnega zastoja

Sedanji lastnik iz Trenta išče nove kupce

MARKO WALTRITSCH

Kadar na kateremkoli letališču sirom sveta pogledamo na uro, nas večina ne ve, da prihaja velik podolgovati kronometer, s številkami, vtisnjenimi na premikajočih se stranicah, ki je na vseh letališčih enak, iz Vidma, iz tovarne Solari. Furlanija pošilja te ure na vse konce sveta, poleg letališč pa jih uporabljajo tudi železniske in avtobusne postaje.

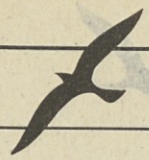
Prvi lastnik tovarne je bil inz. Fermo Solari, markantna osebnost furlanskega in italijanskega podjetniškega in tudi političnega življenja. Med drugo svetovno vojno se je uvrstil med tiste, ki so se borili proti fašistom in nacistom. Takrat je deloval v akcijski stranki, boril se je v furlanskih partizanskih enotah, bil med ozipovci v Karniji in postal podpredsednik CNL za severno Italijo. Bil je pomembna osebnost. Po razpustu stranke Partito d'Azione se je včlanil v socialistično stranko in postal ena njenih vodilnih osebnosti, vse do izvolitve v rimski senat. V petdesetih in šestdesetih letih je Fermo Solari igral pomembno vlogo pri sodelovanju furlanskih socialistov s slovenskimi levimi silami v Furlaniji-Juljski krajini in pri navezovanju sodelovanja med naso deželo in Slovenijo. Bil je pravi pionir na tem področju, tudi pri vzpostavljanju gospodarskih stikov.

Tudi tržaška mestna ura je bila v popravilu pri videmskih urarjih

Majhno tovarno, lahko bi rekli delavnico, v kateri so izdelovali ure za poslovne prostore, je iz rodne Karnije preselil v Videm. Znano uro za letališča z oznako »Cifra 3« je začel izdelovati po načrtih furlanskega arhitekta Valleja, enega najbolj znanih italijanskih oblikovalcev. Ura je prodrla v ves svet, kasneje pa so v videmski tovarni začeli izdelovati tudi letališke napise, ki kažejo urnike vzletov letal. V tem primeru se uporablja ista tehnika premikanja ploščic kot pri urah.

Ko je prišel v leta, je inz. Solari videmsko tovarno prodal industrijskemu velikanu Pirelliju. Ta je proizvodnjo se razširil, pred nekaj leti pa je tovarno, ki je ohranila ime Solari, kupila družba Fornara iz Trenta. V njej dela več kot 300 zaposlenih, od katerih jih je veliko visoko izobraženih, lani pa je tovarna ustvarila za 59 milijard lir prometa. Toda pred kratkim se je kar na lepem znasla v krizi: prodaja se je zmanjšala, z njo je upadla tudi proizvodnja, lastnik podjetja pa je začel zavlačevati z izplačilom plac. Odtod razumljive stavke in protesti delavcev, ki jim je sledila obljuba o izplačilu zaostalih plac. Delavce pa seveda bolj zanima prihodnost tovarne. Velika škoda bi namreč bila, če bi visoko specializirani ljudje morali s trebuhom za kruhom in če bi zaprli tovarno, ki je doslej delala z velikim uspehom in ki ji na zemeljski obli ni primere.

NA TRGU DALMAZIA / NEKAJ PO 7. URI

Openski tramvaj spet »ni imel sreče« Pravcati kaos v mestnem središču

Še prazen tramvaj je treščil v Slavnikov avtobus - Sreča v nesreči: le štirje lažje ranjeni

DANIEL BIZJAK

Morda se bo nasel kdo, ki bo znani pesni o openskem tramvaju dodal kaksno kitico. Včeraj, že na svoji prvi jutranji vožnji, ko je se brez potnikov peljal proti Trgu Oberdan, je namreč na Trgu Dalmazia, v kriziscu med Ul. Martiti della Libertà ter Ul. Ghega, tresnil v avtobus kopskega Slavnika, ki je po Ul. Fabio Severo prihajal iz Ilirske Bistrice. Na srečo se ni nihče huje poškodoval, zato pa je bila gmotna

škoda precejšnja, da o pravcatem kaosu, ki je nastal v mestnem prometu, ne govorimo: položaj se je povsem normaliziral sele nekaj minut po 13. uri, ko so poškodovani tramvaj končno odvedli proti Opčinam.

Pri trčenju se je sprednji zgornji del tramvaja povsem skrotovil (spodnji del s kolesi je namreč veliko bolj od-

poren), sofer, 36-letni Bruno Pieri iz Ul. Olmi 23 pa jo je poceni odnesel: z resilcem Rdečega križa so ga sicer odpeljali v glavno bolnico, kjer pa ga niso zadržali in bo okrevljal v 7 dneh. Skupaj z njim so po zdravniško pomoč morali se 38-letna Ivanka Bencić iz Kopra, 64-letni Dobrica Jadranec iz Hršice ter 61-letna Ivana Maglica iz

Slivja. Na zravljenju je v glavni bolnici ostala samo Ivana Maglica, a se ona se bo po 10 dneh lahko vrnila domov.

Poleg osebja Rdečega križa so na kraj nezgode prihiteli karabinjerji, gasilci, mestni redarji, ki so vse jutro imeli polne roke dela. Redarji so zaposlili vse osebe, ki so ga tedaj imeli na razpolago, saj je prišlo do popolnega zastoja: Trg Dalmazia je namreč ena glavnih tržaskih prometnih žil, tako da se je ustavil ves promet po Ul. Fabio Severo, po osrednji Ul. Carducci in sosednjih ulicah, kolona je segala vse do Stare mitnice. Redarji so avtomobile in avtobuse preusmerjati po bližnjih, stranskih cestah. Dolge ure se je promet pomikal le po polzevo.

Namučili so se tudi gasilci. Tramvaj se je zaletel v desni bok avtobusa, ki je nadaljeval svojo pot in za sabo potegnil zagosteni tramvaj, tako da ga je iztiril. Tramvaj se je nevarno nagnil, vendar se ni prevrnil. Gasilci so posegli s petimi vozili, od katerih sta dve bili opremljeni z žerjavom. Avtobus, v katerem je bilo okrog 40 potnikov, je odpeljal okrog 10. ure, veliko dela pa so imeli s tramvajem, ki so ga morali spraviti po-

Slavnikov avtobus po trčenju s tramvajem (Foto Krizmančič/KROMA)

novno na tir in pocasi odveč proti Trgu Scorela. Tam ga je »prevzela« Mestna avtobusna služba, ki ga je s svojimi sredstvi (elektromotorjem, ki itak vsakodnevno potiska tramvaj po najhujši vzpetini) odpeljala proti Opčinam, kjer ga bodo tudi popravili. Zvezo z Opčinami so medtem zagotovili z avtobusi, ob 14.30 pa je zopet stekla redna tramvajska služba. Razpolagajo namreč s petimi tramvaji, od katerih redno uporabljajo tri. Enega imajo v rezervi, eden pa je na

periodični kontroli, kar je razumljivo, saj so bili zgrajeni se v letih od 1935-1942, cesar tudi poškodovano vozilo ni moglo »skriti«; nekateri deli, ne samo vrata, so namreč leseni, cesar dandanes ne vidimo več.

Poleg tega imajo se enega v rezervi pri Broletu, vendar ni usposobljen za vožnjo, eden pa je muzejski primerek (ima kar 90 let). Ko smo povprašali, kakšna je škoda, nam niso znali nič natančnega odgovoriti. Do zaključka re dakcije tudi se ni urad-

no izvedelo, kdo ni spoštoval rdečega semafora in nezgodo zakrivil.

Ob težavah avtomobilistov pa so si številni Tržančani napasli oči. Radovednost je bila razumljivo večja kot ob drugih prometnih nesrečah, saj so na openski tramvaj čustveno navezani. Vztrajali so vse jutro, marsikdo je prišel s fotografskim aparatom, ni manjkalo tudi takih, ki so dogodek zabeležili kar s filmsko kamero: med njimi so bili tako mladi kot tudi starejši.

Razbitine openskega tramvaja (Foto Krizmančič/KROMA)

NAPISI / V TREBČAH

Akcija fašistov se nadaljuje

Doslej niso prijeli enega samega krivca divjaških izpadov na Krasu

Do kdaj bomo morali se objavljati take in podobne slike in pisati o nacionalističnem divjanju proti dvojezičnim napisom? Da gre za načrtovano akcijo, ni nobene dvoma (prejšnjo noc so »obiskali« Treb-

če, foto Krizmančič-KROMA). Prav zato vse večjo zaskrbljenost zbujajo dejstva, da tisti, ki so zadolženi za javno varnost (da ne govorimo o manjšinskih pravicah) niso prijeli enega samega krivca.

OBČINA TRST / KOMISAR NA OBZORJU

Propadel tudi predlog za emergенčni odbor

Ob podpori MSI odobren prometni načrt

V središču pozornosti včerajšnjega tržaskega političnega dne je bila nedvomno večerna skupščina v palaci Diana, kjer so si vse bolj spirti bivši demokristjani oziroma pripadniki nove Martinazzolijeve Ljudske stranke krepko merili moči, medtem ko si je občinska skupščina vzela dan premora. Po ponedeljkovem in torkovem zasedanju, ki je končno le prineslo odobritev mestnega prometnega načrta, se bo občinski svet ponovno sestel za drevo, ko naj bi od lokal o tim. Stocktownu (o katerem poročamo posebej) in o novi varianti občinskega regulacijskega načrta, s katero bi omogočili izgradnjo trgovskega centra Delavskih zadru (COOP) vzdolž Uli-

ce Italo Svevo. Kot vse kaže, so torej vsi dosedanja poskusi tržaskih političnih glav, da bi rešile Občino pred komisarjem propadli in ce ne pride do kake »cudezne« poteze, bo občinskemu svetu - po komaj dobrem letu življenja - v nedeljo popolnoma nepreklicno zapadel mandat. Na torkovem zasedanju, ko je propadel zadnji tak poskus demokristjana Rinaldija (predlagal je neke vrstne emergенčni odbor za reševanje nujnih ekonomskih problemov mesta), pa je zupanu Staffieriju vendarle uspelo spraviti skozi mestni prometni načrt, ki ga je skromna upravna večina odobrila s širokogrudno mislovsko pomočjo. Proti načrtu so glasovali svetovalci Ko-

munistične prenovne, Severne lige, Slovenske skupnosti in Demokratične lige, katere načelnik Treu je napovedal priziv na pristojni nadzorni organ, ker pred sprejetjem načrta niso bila zbrana mnjenja vseh rajonskih svetov. Zelo kritičen je bil tudi nastop svetovalke SKP Zorinijeve, ki je med drugim ostro napadla Staffierijevo namero, da bi eno od predvidenih megaparkiršč uredili na openskem streliscu, torej prav na mestu, za katerega - glede na njegovo tragico nacifasistično preteklost - krajevno prebivalstvo in demokratične organizacije že leta in leta brez najmanjšega uspeha zahtevajo, da bi ga preuredili v dostojen spominski park.

TRŽASKA OBČINA / VEČ KOT 2.500 LJUDI PODPISALO PETICIJO

Rojančani so se dvignili proti projektu Stocktown

Drevi ob 18. uri bo demonstracija pred županstvom

»Rojan se vsak dan bolj utaplja v cementu, v prenaseljenosti, v pomanjkanju zelenih površin in v prometni zmešnjavi. Tako imenovani nacr Stocktown bi samo pospešil in povečal propadanje te četrti. Zato zahtevamo od tržaskega župana, naj ustavi ta nesmiselni načrt in nameni zadevni prostor infrastrukturam. S tem bi se uravnovesilo razmerje med številom prebivalcev ter javnimi uslugami in storitvami. To je zadnja prilika, ki se ponuja Rojanu za resnično izboljšanje kakovosti življenja tukajšnjih prebivalcev«.

Tako se glasi slovensko besedilo na dvojezičnih obrazcih ljudske peticije, ki jo je doslej podpisalo več kot 2.500 Rojančanov na pobudo Odbora za izboljšanje kakovosti življenja v tem tržaskem mestnem okrožju - Viviroiano. Odbor je peticijo s podpisni naslovil na tržasko župana in tržasko občinske svetovalce, pa tudi v vednost tržaskemu prefektu in predsedniku deželnega odbora. Peticiji je priloženo tudi pismo, v katerem odbor podrobneje obrazloži svoja stališča in zahteve.

Za boljše razumevanje celotne zadeve, naj spomnimo, da sta 30. julija letos odstopajoci tržaski zupan Giulio Staffieri in zdaj že bivši deželni odbornik za urbanistiko Dario Tersar podpisala programski sporazum za uresničitev načrta Stocktown. Da bi sporazum postal polnovečern, pa bi ga moral tržaski ob-

cinski svet potrditi. Po nactih Staffierijevega odbora naj bi se to zgodilo danes, tri dni pred predčasnim razpustom samega občinskega sveta - razen ce ne bo prišlo zadnji hip do kakega presenečenja. Odbor Viviroiano se temu odločno zoperstavlja in sklicuje za danes z zacetekom ob 18. protestno manifestacijo na Trgu Zedinjenja Italije pred tržaskim županstvom.

Toda kaj natančneje Odbor Viviroiano in podpisniki peticije pravzaprav osporavajo nactu?

Nacr Stocktown predvideva, da bi v kompenzatorju bivše tovarne zganih pijac, ki se je medtem že preselila v industrijsko cono, poleg že obstoječih uradov te iste tvrdke zgradili se druge pisarne, pa se nova stanovanja, veliko trgovsko središče, občinsko izpostavo ter večnadrstropno parkiršce. Odbor Viviroiano je proti temu, da bi povečali število prebivalcev v četrti, ki je že tako prebogato naseljena, pa tudi proti velikemu trgovskemu središču, ki bi dejansko zadušilo krajevno trgovinsko omrežje. V zameno predlaga, da bi povečali prostore in površine za javno uporabo, tudi za parkirišča, in to v okviru vizije boljše ureditve in večje funkcionalnosti širšega območja. V ta namen pa bi morala tržaska občinska uprava tudi bolje prisluhniti potrebam in zahtevam krajevnega prebivalstva, s katerim se doslej ni posvetovala.

Prostori nekdanje tovarne Stock (f. Krizmančič/KROMA)

SNEMANJE / TELEVIZIJSKI FILM Z ROMANTIČNO-SENTIMENTALNO VSEBINO

Johnny Dorelli in Barbara De Rossi v naših krajih

Prve prizore so vrteli pri Bazovici, včeraj so bili na Trgu Unità, snemanje pa bo trajalo še kakšen teden

V Trstu in okolici so začeli se sredi julija snemati televizijski film »Ma tu mi vuoi bene (parte II)«, ki ga bodo predvajali v prihodnji sezoni na RA11. V njem igrajo med drugimi Johnny Dorelli, Barbara De Rossi in mlada Kitajka Lin Lai (na sliki - foto Krizmančič), ki je na malem zaslonu reklamizirala znano tovarno testenin. Prve prizore romantično-sentimentalnega filma so vrteli pri Bazovici, snemanje pod vodstvom režiserja Marcelle Fondata pa bo trajalo še kakšen teden.

Filmska ekipa je bila oziroma se bo na delu v številnih znanih in tudi manj znanih kotičkih mesta in okolice, tako na primer v starem pristanu, znotraj Roccolamelare, v Vili Revoltella, v osrednji ribarni in Akvariju na nabrežju, na trgu pred sodiščem, v gradcu Vile Geiringer in se marsikje drugje, včeraj pa so jo radovedneži gledali na Trgu Zedinjenja Italije. Režiser se je odločil torej za scenarij, ki ne odraza najbolj znanih turističnih točk v mestu in njegovem okolisu, pač v skladu z vsebino filma.

NOVICE

Rigelnik danes v Trstu

Predsednik slovenske skupščine mag. Herman Rigelnik bo danes popoldne gost Slovenske kulturno gospodarske zveze, s predstavniki katere se bo razgovarjal na sedežu organizacije. Na svojo izrecno željo pa se bo zvečer srečal s skupnim predstavništvom Slovencev v Italiji za aktualen razgovor o položaju slovenske manjšine v FJK.

Odobritev programa »Šola-okolje«

Na zadnjem občinskem svetu so na predlog odbornice za okolje Rossane Poletti odobrili sklep o programu »SOLA-OKOLJE« za solsko leto 1993-94.

Za pobudo bo odgovoren direktor naravoslovnega muzeja dr. Sergio Dolce. Speleološka skupina Sv. Just bo skrbela za program »Krasko okolje in vlažna področja«, Jadranska speleološka zveza za program »Biospeleologija«, miramarski morsk park pa za »Morsko okolje«. Organizacija WWF bo urejevala pobudo z naslovom Narava in mesto in pobude, posvečene ekološkim tematikam. Solske ekskurzije bodo letos lahko vključili v pouk za okolje. Temu pouku sledi že več kot 6000 uencev z 200 učitelji.

Pobude za ostarele

Tržaska pokrajina v sodelovanju s tržasko občino in z zavodom za spomeniško varstvo v Furlaniji-Juljski krajini prireja v mesecu avgustu za starejše osebe vrsto obiskov raznih mestnih muzejev. S to pobudo bi želeli vključiti starejše ljudi v kulturno življenje mesta in v njih vzbuditi pozornost za mestno kulturno in zgodovinsko dediščino. Danes, ob 9.30 bo ogled Narodne galerije antčne umetnosti na trgu Libertà, 7. Galerija obsega 85 umetnin, najpomembnejša pa je zbirka Mentasti. Jutri je ob 9.30 na sporedu ogled muzeja Revoltella. Rezervacije sprejema tržaski oddelek Pro Senectute.

Pri tržaski Univerzi kar 30 šol za specializacijo

Tržaska univerza, ki je v akademskem letu 1992-93 stela 22.415 vpisanih, je letos uvedla kar trideset šol za specializacijo, ki so večinoma povezane z medicinsko fakulteto, veliko število podiplomskih izpopolnjevalnih tečajev, sole za posebne usmeritve in devet diplomskih tečajev za prvo stopnjo univerzitetnega študija. Ze več casa se delovanje tržaske univerze pomika tudi na mednarodni ravni zaradi pogostih stikov s pomembnejšimi tujimi univerzami in zaradi znanstvenih ustanov mednarodnega pomena, ki so v tržaski pokrajini. Univerza se poteguje tudi za tesnejše povezave z univerzami vzhodnih držav, da bi v se večji meri pripomogla k razvoju mesta in okolice.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo tržaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. - Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst
Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600; fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382; fax 0481-532958

Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax 061-322468
Celovec, Wullengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročniška služba
Italija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958

Ekonomski propaganda: Trst in Gorica: Publistel
tel. 040-7796611, fax 040-768697

Italija: podružnice SPI
Slovenija: Studio Vista - Ljubljana
tel. 061-153244 int. 38, fax 061-224943

Cene oglasov

Italija: 1 oglašni modul (širina 1 stolpec, visina 42 mm) 80.000 LIT.
finančni in legalni 120.000 LIT. ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
850 LIT. beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.300 LIT. - 45 SIT
Naročnina za Italijo: letna 315.000 LIT.
za Slovenijo: mesečna 1.300 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

OBČINA / SSK SE JE OPREDILILA

Nova uprava, sicer na volitve s transverzalc

La Rete odločno za volitve

Slovenska skupnost se je opredelila. Predsednišči je vodstvo razpravljal o krizi na goriški občini in prišlo do zaključka, da bi SSK lahko sodelovala pri poskusu sestave uprave, samo če bi ta bila resnično nova. To pomeni, da bi morala KD predlagati novega župana, novi bi morali biti tudi odborniki in to po možnosti "zunanj" izvedenci, nov naj bi bil tudi upravni program. Brez teh sprememb bi vsaka obnova kake Tuzzijske uprave bila le »pogreta minestra«, kot se je z učinkovito prispodobilo izrazil načelnik stranke v občinskem svetu Bernard Spacapan: to minestra, ugotavlja, so v zadnjem času pogreli že dvakrat, tretjič je res nima smisla. Le pod navedenimi pogoji bi SSK lahko sodelovala v morebitni koaliciji med KD in laiko-socialisti. Postavlja pa se en pogoj: nobenega odpiranja do mislovev. Zaveznost KD-laiki, ki bi v najboljsem primeru stelo komaj zadostnih (in najbrž ne dovolj kompaktnih) 21 glasov večine, naj torej izbere med sodelovanjem SSK ali podporo MSI. V primeru, da njeni pogoji ne bi bili sprejeti pa daje SSK vedeti, da bi brez te zav

izbrala pot volitev in to najbrž v okviru širšega zavezništva s ti. transverzalnimi skupino (Per Gorizia, DSL in drugi), v sklopu katere je upati, da bi prišlo do skupnega volilnega nastopa vseh Slovencev.

Glede izgledov za izhod iz krize naj bi nekaj konkretnih napotkov izšlo z večerajšnjega srečanja med načelnikom KD Zappalajem in vsemi petimi občinskimi svetovalci PSI, ki naj bi povedali, ali so pripravljeni sodelovati v zavezništvu s KD in ostanki malih laičnih strank in seveda pod katerimi pogoji. To naj bi bila zadnja možnost za sestavo vsaj začasne upravne koalicije, potem ko je zaradi razhajanj o programu spodbudila povezava KD-transverzalc.

Proti "patetičnim" poskusom starih skupin, da bi ohranile oblast vsaj še nekaj časa, je včeraj ostro nastopil glavni La Rete, ki se zaveza za čimprejše volitve. Odpraviti je treba s starimi strankami in njihovimi k stolcem prilepljenimi veljaki, trdijo, obenem pa nakažujejo v moralni napetosti in angažiranosti občanov perspektivo za kljubovanje "novemu slogu Severne lige".

BANKE / LESTVICE BANK V FINANČNIH ČASOPISIH

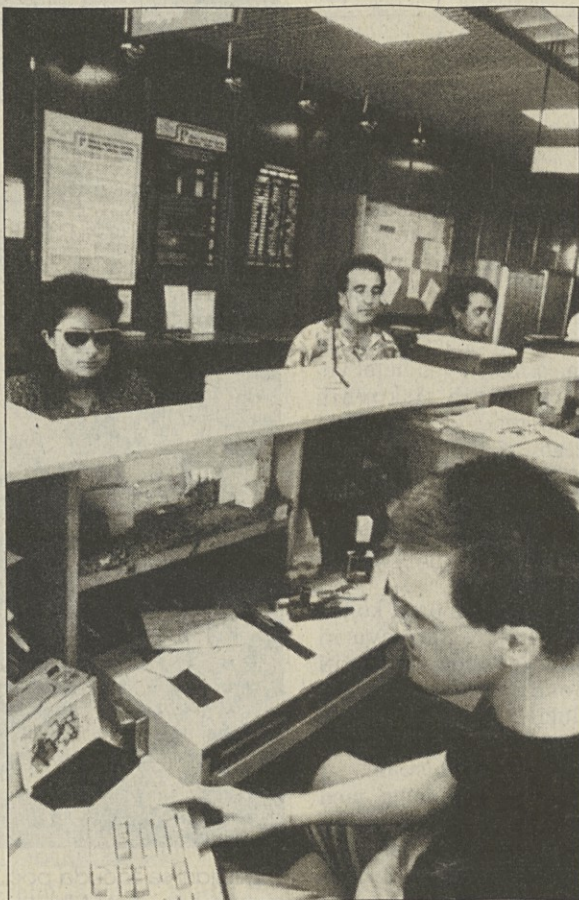
Goriške banke in posojilnice so obdržale svoje položaje

Goriška hranilnica na lestvici časopisa Milano Finanza na 118. mestu v državi, Kmečka banka pa na 231. mestu med 700 glavnimi bankami

MARKO WALTRITSCH

V seznamu najpomembnejših 700 italijanskih bančnih zavodov, ki ga je pred dnevi objavil finančni časopis Milano Finanza, najdemo tudi pet bank, ki imajo svoj glavni sedež na Goriškem. Goriška hranilnica - Cassa di Risparmio di Gorizia je na 118. mestu, Kmečka banka na 231. mestu, Posojilnica v Starancanu na 268. mestu, Posojilnica v Locniku na 337. mestu in Posojilnica v Turjaku na 517. mestu. Lestvica velja za podatke o poslovanju v letu 1992. Primerjava z letom 1991 je možna le za dve goriški banki. Nekoliko je, za osem točk, nazadovala Hranilnica, ki je prej bila na 110. mestu, za sedem točk pa je napredovala Kmečka banka, ki je prej bila na 238. mestu.

V drugem finančnem časopisu, t.j. v Il Mondo, kjer najdemo lestvico prvih 650 bank, je lestvica nekoliko drugačna, ker je vrednotenje poslovanja nekoliko različno. Velikih razlik sicer ni, kajti Goriška hranilnica je na 136. mestu, Kmečka banka na 251. mestu, Posojilnica v Starancanu na 292. mestu, Posojilnica v Locniku na 366. mestu, Posojilnica v Turjaku pa

Pri pultu Kmečke banke (foto Studio Reportage)

na 522. mestu. Primerjav z letom prej tu ni.

V nobeni od dveh lestvic ni posojilnic v Dobrobo in v Sovodnjah. Sodijo namreč med manjša bančna podjetja, teh pa ne najdemo na lestvici največjih 700 oziroma 650 bank v državi. Izven obeh lestvic je še nekaj sto manjših bank, v glav-

nem podeželskih posojilnic. Za sedaj imata ti dve posojilnici le eno poslovalnico, njihovo delovanje je omejeno predvsem na lokalno stvarnost.

Podatke so časopisoma posredovale same banke, potem ko so bili na občnih zborih odobrili in objavljeni obračuni lanskega poslovanja, kot

tudi podatki osrednjih bančnih oblasti. Jasno je, da so za lestvice poskrbeli v uredništvu obeh časopisov.

Preveč prostora bi zahtevala obravnavanje vseh števil, ki zanimajo te banke. V obeh časopisih najdemo podatke o celovitem denarnem poslovanju posameznih bank, o zbiranju denarja, o posojilih, o medbančnem poslovanju, o številu podružnic in uslužbenecov, o celotnih stroških za osebe kot o zbranim denarju na posameznega uslužbenca in na posamezno bančno okence, itd. Najdemo tudi podatke o različnih posojilih in sicer primerjavo letih s celotno maso posojil. Skratka gre za podrobno analizo vsake banke, ki strokovnjakom pove marsikaj. Ni da bi mi tudi danes objavljali številke, saj smo o njih obsirneje poročali pred nekaj meseci, ko so banke na občnih zbori podale lanske obračune.

Za vse banke velja ugotoviti, da so tudi lani, kot že nekaj let sem, sle v širjenje svojega poslovanja ne le s ponujanjem novih uslug marveč tudi z odpiranjem novih podružnic. Vse to tudi v zelnji, da bi se ubranile pred večjo agresivnostjo bank od drugih, ki s podružnicami prihajajo tudi na Goriško.

Goriška hranilnica, ki je sicer lani imela 22 okenc, enako kot leto prej, je število uslužbenecov povečala od prejšnjih 396 na 430.

V Kmečki banki, kjer so lani, sicer sele v decembru, torej tik pred koncem leta, število okenc povečali od dveh na tri, je število uslužbenecov naraslo od 83 na 92.

Primerjava med leti 1992 in 1991 za tri posojilnice v Starancanu, Locniku in Turjaku, ni možna, saj so v Milano Finanza objavljeni le podatki za leto 1992. Posojilnica v Starancanu je lani imela 4 poslovalnice in 78 uslužbenecov, Posojilnica v Locniku je imela 5 poslovalnic in 52 uslužbenecov, Posojilnica v Turjaku pa je imela dve poslovalnici in 13 uslužbenecov.

Dodajmo še nekaj lestvic. Med hranilnicami je goriška na 31. mestu, med ljudskimi bankami je Kmečka banka na 60. mestu. Med kmečko-obrtnimi posojilnicami je tista v Starancanu na 40. mestu, tista v Locniku na 99. mestu, tista v Turjaku pa na 270. mestu.

Upostevati moramo tudi dejstvo, da v pomembnejših krajih Goriške imajo svoje poslovalnice tudi banke, katerih osrednji sedež je drugod v Italiji.

NOVICE

Tudi letos pripravljajo poletni Pajk's show

V teku so priprave na poletni Pajk's show, ki se bo letos odvijal v prvih dneh meseca septembra na Goriškem. Doslej s strani organizatorjev nismo uspeli izvedeti podrobnosti oziroma skrivnosti, znano pa nam je le, da bo posvečen raznim okroglim obletnicam, ki jih proslavljamo v tem letu s posebnim ozirom na padec fašizma in NOB. Poletni Pajk's showi so postali že tradicija goriškega kulturnega poletja po prvem poletnem Pajk's showu na goriškem gradu, ki mu je sledil lanskoletni ob (in v) bazenu v Sredipolju... Vsi so dosegli svoj namen in prepricani smo, da tudi tokrat pajek ne bo zatajil. Govori se, da bodo tokrat nastopale znane osebnosti... nastopil bo tudi goriški Partizanski zbor itd. itd. Rezervacije za poletni Pajk's show sprejema urad Kulturnega doma v Gorici (ul. Brass 20 - tel. 33288).

Vrhovci se bodo zbrali za prazniku sv. Lovrenca

Vaska skupnost na Vrhu prireja v nedeljo, 8. avgusta, praznovanje vaskega zavetnika sv. Lovrenca. Ob 10. uri bo masa, zatem procesija. Pri masi bo pel zbor z Vrha, medtem ko se bodo v pritokovanju pomerili zvonarji iz Sovodenj, Rupe in Peci ter domačini. Po verskem obredu bo družabnost. Ob tej priložnosti se bodo na Vrhu zbrali tudi številni krajanji, ki so si svoj dom zgradili v Laskem, v Gorici in v drugih krajih.

Požar v Danijevi "cerkveci"

Goriškega "vidca" Vittoria Spolverinija - Danija se res drži smola. Po celi vrsti birokratskih in sodnih težav glede gradbenih dovoljenj, nadalje vandalskih napadov na zaslon "cerkvico", ki jo je dal postaviti na kraju, kjer trdi da vidi Marijo, je sedaj imel težave še z ognjem. Manjši požar se je vnel predsinoci, po vsej verjetnosti zaradi goreče svece s katere se je plamen razširil na prt oltarčka. Prihitei so karabinjerji, policija in gasilci, ki so v kratkem času pogasili plamene.

ODLIČNJAKI / ERIKA ČERNIC

Ob uspešnem študiju glavni interes skavtizem

Pogovor z zadnjo od letošnjih slovenskih goriških odličnjakov, ki nam je povedala, kaj jo najbolj veseli

JURI PALIK

Na pogovor z Eriko Černic, ki je na maturi na klasičnem liceju Primož Trubar dobila odlično oceno 60/60, sem moral kar precej časa čakati, saj je Erika skavtinja in je zato odšla takoj po maturi v Begunje pri Cerkljem jezru. Ko se je vrnila, je prišla na pogovor. Malce zadržano se je usedla in se nasmehnila, zelo lep in odkrit nasmeh jo je napravil takoj prikljubnejšo, saj vsi vemo, da nam, navadnim smrtnikom, odličnjaki niso vedno všeč.

Erika pravi, da se je na klasičnem liceju redno učila in ji zato tudi ni ostajalo veliko časa za druge dejavnosti, predvsem pa, da kakega posebnega hobija nima. Ko sem jo vprašal, če rada bere, mi je takoj, kot vsi odličnjaki-njeni kolegi do sedaj, povedala, da rada bere Cankarja. Ko sem ji oporekal, da res ne morem verjeti, da vsi berejo Cankarja, ko pa je znano, da vsi samo govorijo, da ga berejo, bere pa ga dejansko skorajda nihče ne, se je skorajda uzaljeno postavila v bran: »Cankarja res rada berem, predvsem ertice in to tudi zato, ker je Cankar kot pisec res na evropski ravni. Sicer pa so mi vseč se trije slovenski pesniki: Balantič, Gradnik in posebno Kosovel. Mislim, da jih bom še naprej brala, saj imam veliko knjig doma. Moj oče je ravnatelj sole, mama pa učiteljica, imam pa še starejšega

brata, ki študira zgodovino v Trstu in mlajšega, ki je še na nižji soli.«

Nato sem izvedel, da je doma z Vrha, ki je sicer majhna vasica, a je tam zelo lepo. Kras je po mnemju Erike najlepši jeseni, ko ves zazari. Posebno jo moti, bolje rečeno jo je motilo, dokler ni opravila izpita za avto, da je vas zelo slabo oskrbovana z avtobusi. Veliko časa Erika vzame dejstvo, da je skavtinja. Ko sem ji rekel, da se mi zdi skavtizem nemogoča in zelo grda beseda, me je presenečeno pogledala, kot da bi mi hotela reči, da najbrž ne razumem ureditve pri skavtih. Ker je tudi res nisem nikdar, mi je malce razložila, vse tisto o volkujicah in izvidnikih in roverjih. Letos je bila na skavtskih počitnicah v Begunjah ob Cerkljem jezru in je bilo zelo lepo, bila je kot pomocnica voditelja. Ob jezru jih je bilo 70 iz Goriške. O Slovincih v Italiji meni, da bi morali bi-

ti sloznejši, predvsem pa, da bi morali imeti garantirano zastopstvo v Rimu in sploh boljše manjšinske pogoje. Erika meni, da nihče ni zadovoljen s politično razdelitvijo Slovencev. Ko ji ugovarjam s provokacijo, da nekateri najbrž so, če smo se razdeljeni med sabo, mi pravi, da vseeno ne verjame, da bi bili slovenski ljudje zadovoljni zaradi tega.

»Najbrž bom sla na studij prava v Trst, pa čeprav bom jeseni poskusila tudi sprejemni izpit na diplomatski fakulteti v Gorici, kjer pa nimam veliko možnosti, ker nikogar ne poznam in ve se, kako tja nekateri pridejo, vsaj sedaj je se tako. In prav zato bi rada videla, da bi sodniki napravili red in bi imeli vsi enake možnosti za uspeh, predvsem pa tisti, ki so posteni in imajo dobre namene. Prepričana sem, da teh ni malo, da nas res ni malo.«

Erika se zamisli: »Zato tudi grem na Irsko za tri tedne študirat angleščino s prijatelji. Stanovali bomo pri družinah, na Irsko grem tudi zato, ker je podobna Sloveniji, vsaj tako so mi rekli.« Tako jo nato zvem, da se je angleščine Erika naučila sama. Na koncu mi pove se, da sicer poslušala glasbo, a nima posebnih simpatij za nikogar, kot tudi pri slovenskih pisateljih ne. Morda bi izvezla samo Rebulo. »Ja, sedaj so počitnice tu in zanje pravijo, da so zadnje in najlepše in je kar škoda, da bodo trajale tako malo,« se lepo posmeje.

V torek in včeraj je bila na obisku v Gorici skupina slovenskih maturantov iz Argentine. Prišli so v spremstvu predsednice slovenskih mladinskih organizacij v Argentini Marije Ivane Tekavec in Francija Pavlica. Z Damjanom Paulinom so se podali na Kras in v Brda, ogledali so si Gorico, njene zanimivosti, nekatere slovenske kulturne ustanove in se v popoldanskih urah podali na kopanje v občinski bazen. Zvečer je bilo srečanje z goriško mladino in maturanti v Katoliškem domu. Skavti so pripravili predvajanje video-dokumentarja o Lojzetu Bratužu. Mladi Argentinci pa so prikazali več tipičnih argentinskih plesov. Iz predstavitev in iz pogovoro-

rov so se prisotni seznanili s problematiko Slovencev, ki živijo v Argentini. Maturanti so obiskovali slovensko solo, ki jo vzdržuje slovenska skupnost v Argentini. Pouk se vrsi ob sobotah, v ostalih dnevih tedna pa obiskujejo državno argentinsko solo. Predstavili, in podarili so brošuro, ki je izšla ob tem potovanju v Slovenijo, na Primorsko in Korosko.

Včeraj so v spremstvu prof. Andreja Bratuza obiskali slovenski solski center in spoznali stanje slovenskega solstva v Italiji. Ob obisku se Svet slovenskih organizacij zahvaljuje vsem, ki so sodelovali, se posebej družinam pri katerih so mladi Argentinci prenočevali in hotelirju Vinku Levstiku.

DOBITNIK NAGRADE AMIDEI

Iosseliani v Gorici

Nagradjen bo tudi Roberto Faenza

Gruzijski režiser in scenarist Otar Iosseliani je zmagovalce 12. nagrade Sergio Amidei za film »Caccia alle farfalle«. Film bodo na gradu predvajali v petek, v navzočnosti avtorja, ki bo v Gorico pripotoval iz Pariza, kamor se je umaknil po pregonu v nekdanji SZ. Poleg njega bo v Gorici ob koncu tedna vrsta uglednih gostov: režiser in scenarist Roberto Faenza bo prejel nagrado za najboljši italijanski scenarij (»Jona che visse nella balena«). Navzoči bodo tudi režiser Francesco »Citto« Maselli, predsednik žirije, ki je te dni izbrala zmagovalce, scenarist Age, režiser Franco Giraldi in drugi ugledni gostje. Na spisku priznanj manjka le še nagrada občinstva. Predsinoci je film »Jona che visse nella balena« prejel povprečno oceno 8,3. Vodi se vedno »Pomodori verdi fritti« z 9,1.

Nocoj ob 20.45 bodo na gradu vrteli predzadnji film »La moglie del soldato« o zapletenem odnosu med teroristom IRA, britanskim vojakom-ujetnikom in njegovo zeno.

IZSELJENCI / OBISK V SLOVENIJI IN ZAMEJSTVU

Slovenski maturantje iz Argentine so se spoznali z goriškimi vrstniki

Na Goriškem so si ogledali Kras, Brda in razne druge zanimivosti

Mladi iz Argentine in z Goriške predsinoci v Katoliškem domu (foto Studio Reportage)

MIROVNIKI / CARITAS IN GORIZIAGIOVANE

Jutri baklada proti nasilju

Pohod s Travnika prirejajo ob obletnici uničenja Hirošime

Dobrodelna ustanova Caritas je pod vodstvom cupnika Ruggera Dipiazze zelo aktivna na Goriškem pri zbiranju denarja za potrebne, pa naj bodo ti v naši sredi (primer Albancev v našem mestu, katerim so odrezali električni tok in jim je takoj Caritas pomagala) ali pa so to begunci in vsega potrebni ljudje vseh narodnosti, ki so vpletene v vojno v bivši Jugoslaviji.

Zato niso mogli mimo obletnice enega najstranejših pokolov v zgodovini človeštva: 6. avgusta poteka namreč 48 let

odkar so na Hirošimo Američani vrgli atomsko bombo, ki ji je sledila se ena na mesto Nagasaki. V sporocilu za javnost pravi, da je neverjetno, kako zmore se danes človek misliti, da se lahko silo doseže mir, ko pa sta dva velika učitelja, kot sta bila Martin Luther King in Gandhi s svojim življenjem dokazala, da se samo na miren način lahko gradi sprostovanje vredno človeško družbo. »Neuporaba sile močnih je najmočnejše orozje na svetu!« je trdil Gandhi in tudi goriška Caritas se mu pridružuje, saj je

menja, da se znanost ne sme uporabljati proti človeku. Take skušnjave ima sedaj Zahod v Bosni, kjer divja vojna. Pri Caritasu pa so mnenja, da se to ne sme zgoditi in prav zaradi tega tudi podpirajo iniciativno udeležencev drugega mirovnega pohoda v Sarajevo, ki poteka pod geslom: »Mir sedaj!« Zato Caritas skupno z organizacijo Gorizgiagiovane prireja pohod z baklami jutri, 6. avgusta, ob 20.30 s Travnika do ljudskega vrta na korzu Verdi. Ob tej priliki so natisnili tudi razglednico, ki jo dobimo v trgovinah.

KINO

GORICA
VITTORIA Zaprti zaradi dopusta.

CORSO Zaprti. Jutri: 18.00-20.00-22.00 »La lunga strada verso casa«.

IZLETI

SEKCIJA VZPI-ANPI
DOL/JAMLE priredi 28. avgusta avtobusni izlet v mesto Asolo v Venetu ter obisk nekaterih drugih zanimivosti v okolici (Marostica, Bassano del Grappa, Maser). Prijave sprejema Ettore Moro, Karlo Kobal in Mario Croselli. Zadnji rok za prijavo je 18. avgust 1993.

DRUŠTVO SLOVENSKEH UPOKOJENCEV
ZA GORIŠKO sporoča urnik odhoda avtobusov za piknik na Masunu v nedeljo, 15. avgusta: prvi avtobus ob 7. uri iz Sovodenj skozi Standerz, drugi ob 7. uri od gostilne Primožev v Drev. XX. septembra skozi Podgoro in Standerz.

OBVESTILA

SDZPI sporoča, da je urad zaprt zaradi dopusta do 27. avgusta.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA
V GORICI
MARZINI, C. Italia 89, tel. 531443

DEZURNA LEKARNA
V TRZICU
OBCINSKA 2, Ul. Manlio 14/B, tel. 480405

POGREBI

Danes ob 9.30 Silvano Postogna iz splosne bolnisnice v Milje, ob 11. uri Leonilda Marzini vdova Roderghiero iz splosne bolnisnice v cerkev sv. Ignacija in na glavno pokopališče ter ob 12. uri Pietro Del frate iz splosne bolnisnice v Gonars.

NOVICE

Kako se zavarovati pred skrajneži v Nemčiji

KÖLN - V požaru, ki so ga nacistični skrajneži v sredo podtaknili v turski restavraciji v Pulheim-Stommelnu pri Kölnu, so bile ranjene tri osebe. Na hišni zid so narisali tudi tri kljukaste križe. Skodo ocenjujejo na pol milijona mark.

Policija v nemški zvezni deželi Porenje-Vestfalija svetuje tujcem, naj si cim prej preskrbijo gasilne aparate in se tako zaščitijo pred morebitnimi napadi desničarjev. Nasvete, kako se zavarovati pred skrajneži, so v turscini, srbščini, hrvaščini, italijanscini, poljscini, francoscini in arabščini našli na kar milijon letakh. Najprej so jih začeli razdeljevati v Duisburgu, kjer od pol milijona prebivalcev živi kar 70 tisoč tujcev. (AFP)

Težave z azilanti na Portugalskem

LIZBONA - Portugalski premier Anibal Cavaco Silva je sklical izredno zasedanje vlade, potem ko je dal predsednik države Mario Soares veto na zakon, s katerim bi omejili število prosilcev za politično zatočišče. Soares je zakon zavrnil, ker naj bi z njim kršili človekove pravice, in se zavzel za široko javno razpravo o vprašanju azilantov. V prvem polletju tega leta se je število prosilcev povečalo za šestkrat v primerjavi s istim obdobjem lani. V Lizboni so zaskrbljeni, da bi se begunci, ki bi jih zavrnili v drugih evropskih državah, množično zatekali prav na Portugalsko. (Reuters)

Demjanjuk bo šel v ZDA

JERUZALEM - Odvetnik Johna Demjanjuka je dejal, da se bo ta vrnil v ZDA v desetih dneh, potem ko je ameriško prizivno sodišče v Cincinnatiju menilo, da mu Izrael ne more soditi za druge vojne zločine. Kot je znano, so Demjanjuka v Izraelu najprej obsodili na smrt, ker naj bi bil eden od glavnih krvnikov v koncentracijskem taborišču Treblinka, nato pa ga oprostili, ker naj ne bi bil zloglasni Ivan Grozni. Ukrajina je sporočila, da bo Demjanjuku sodila, ce bi se kdaj koli vrnil tja. (Reuters)

Iran se bo posvetil gospodarski prenovi

TEHERAN - Iranski predsednik Akbar Hašemi Rafsandžani je ob slovesni prisegi v iranskem parlamentu dejal, da si bo prizadeval za zmerno diplomacijo, ki naj bi zagotovila mir v tem delu sveta, tako da bi se Iran lahko posvetil gospodarski prenovi. »Iran ni nikoli izzival v svoji zunanji politiki, saj se islam bolje siri tam, kjer je mir,« je dejal Rafsandžani. »Povsod okoli nas so spori razen tam, kjer so navzoči tuji vojaki. Mir potrebujemo zaradi naše gospodarske preнове,« je dejal ze drugič izvoljeni iranski predsednik. (Reuters)

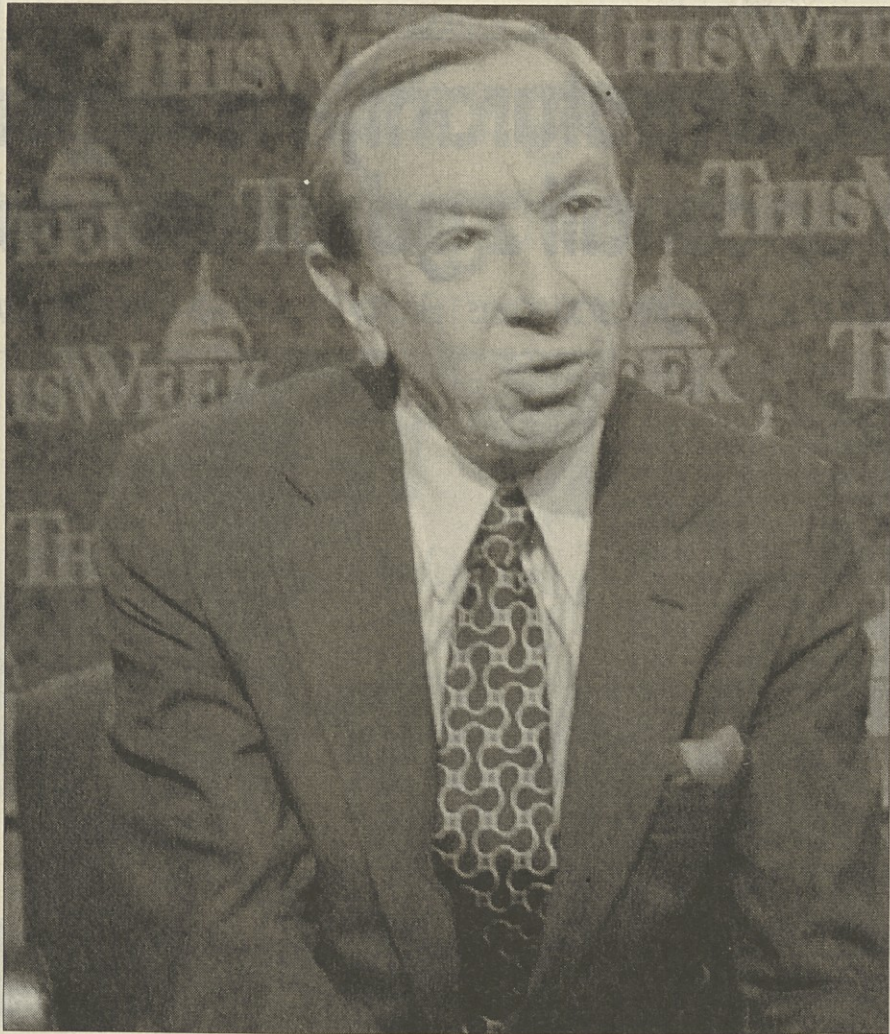
BLIŽNJI VZHOD

Sirija pričakuje ameriško nagrado

Izrael naj bi vrnil Golan-Libanon poostрил nadzor na jugu države

DAMASK - Ameriški državni sekretar Warren Christopher se je v sredo sestal s sirskimi voditelji, ki pričakujejo nagrado za svojo zadržanost med izraelskimi napadi na jug Libanona. ZDA so namreč zelo hvalile vlogo Sirije pri prizadevanjih za ustavitev spopadov na jugu Libanona in vzpostavitev premirja. Christopher se je najprej sestal s sirskim zunanjim ministrom Farukom Al Saro, da bi obnovil zastala bliznjevzhodna mirovna pogajanja. Sirski predsednik Hafez Al Asad je od Christopherja zahteval, naj pritisne na Izraelce, da Siriji vrnejo Golansko planoto, ki so jo zasedli med vojno leta 1967. V Damasku vztrajajo, da bi edino umik z Golana pokazal, da si Izraelci resnično želijo miru. Toda poznavalci menijo, da

Christopher Siriji ne bo mogel ponuditi kaj bistvenega, saj ze v Jeruzalemu med srečanjem s Palestinci ni mogel doseči nicesar v zvezi s palestinsko avtonomijo na zasedenih ozemljih. Ameriški državni sekretar je obiskal tudi Libanon, kjer se je pogovarjal zlasti o spoštovanju ustavitve sovražnosti na jugu Libanona. Libanonska vojska je tam ze poostрила varnostne ukrepe, da bi preprečila morebitne nove napade pripadnikov proiranskega Hezbolaha. Diplomati pravijo, da je Libanon izrazil izraelske napade za krepitev vloge libanonske vojske. Z Združenimi narodi se namreč pogovarjajo, da bi v 70 vaseh v tako imenovanem varnostnem območju, ki ga je minule dni napadala izraelska vojska, namestili libanonske enote. (Reuters)

Bo ameriški državni sekretar Christopher znal ugoditi sirskim zahtevam? (Telefoto: AP)

EVROPA VČERAJ IN DANES (4)

Baročna katedrala se trese

Nemška afera, ko so policisti v Bad Kleinen ubili domnevne terorista, je sprožila val odstopov in odpustov. Vse je del predvolilnega boja: kancler Helmut Kohl je na mesto notranjega ministra nastavil trdega in neizprosne Manfreda Kantherja, za katerega je Rudolf Scharping, vodja socialnih demokratov in njihov predsedniški kandidat, dejal, da ni »znan kot borec za državljanske pravice«. Helmut Kohl meni, da bo Kanther, ki navidez spominja na nemško mladino v 30. letih, s svojimi zahteva-

mi po »redu in disciplini«, ki jih poudarja v vsakem govoru, volilem vtil zaupanje v državo in njuno krščansko demokratsko stranko. Drugic, tudi ce se politikom posreči potolaziti volilce, bodo morali zanje bolj vestno skrbeti. »Argument za naslednji korak integracije bo moral biti bolj političen, kot je bil za Maastricht,« pravi svetovalec nemškega kanclerja Helmuta Kohla. V Franciji pa so se politiki po zaslugi Maastrichta zavedeli, da bo vsaka njihova odločitev se na referendumski

preizkušnji. Britanski premier John Major je s svojo predanostjo mastrichtski pogodbi v obeh svojih kolegov v parlamentu izzval glasovanje o nezaupnici njegovi vladi. Izid glasovanja se je zanj sicer srečno koncal, vendar po javnomnenjskih raziskavah priljubljenost ministrskega predsednika v Veliki Britaniji se nikoli ni bila tako nizka kot zdaj. Pi- rova zmaga za Johna Majorja.

Konec simpatične družbe

Upor volilcev je na oblast napravlil drugačne vlade. V 80. letih so voditelji držav članic Evropske skupnosti tvorili trdno in celo simpatično družino. Ti casi so minili. Kako hitro je mogoče spreminjati politiko, kar je dokazal predvsem notranji minister Pasqua s politiko do tujcev. Vodilni ljudje v kabinetu so se vedno vneti pristasi Združene Evrope, vendar se zanasajo predvsem na parlamentarno večino. Ta večina pa je zelo delikatna zadeva, saj je njena glavna komponenta Chiracova neogolistična stranka,

ta 1995 bodo Francozi volili novega predsednika: morda bo zmagal Jacques Chirac, ki ima do Evrope zelo mladen odnos. Ze nova konservativna vlada v Franciji je pokazala, kako hitro je mogoče spreminjati politiko, kar je dokazal predvsem notranji minister Pasqua s politiko do tujcev. Vodilni ljudje v kabinetu so se vedno vneti pristasi Združene Evrope, vendar se zanasajo predvsem na parlamentarno večino. Ta večina pa je zelo delikatna zadeva, saj je njena glavna komponenta Chiracova neogolistična stranka,

v njenih vrstah pa je močan antimastrichtski tabor.

Sporna so tudi mamila

Francoska politika do Evrope je postala muhasta: vlada je odložila uvedbo tako imenovanega Schengenskega dogovora. Po tem dogovoru naj bi devet držav članic Evropske skupnosti odpravilo mejne in carinske kontrole na svojih mejah in tako spodbudilo se druge članice, da jim cimprej sledijo. Pomanjkljivost tega dogovora je nezadostna kontrola trgovine z mamili, prost pre-

tok imigrantov, ko jim enkrat uspe vstopiti v državo članico Evropske skupnosti, in nekontroliran razmah kriminala prek državnih meja. Nemčija se pritužuje nad nizozemsko legalizacijo mehiških drog. Pretok drog zdaj poteka nemoteno in nemški kriminalni policiji (kripo) ne preostane drugega, kot da poostri notranji nadzor. Ravcije v lokalnih, stanovanjih preprodajalcev in na znanih zbirališčih so postale ze prava rutina. Casopisne strani polnijo clanki o zrtvah mami in alternativnih načinih zdravljenja.

Piše :
Ana Kovac

BALKAN / USODE

Tolpe pobijejo več ljudi kot topovi

Pogovor s politikom in diplomatom, pisateljem in esejistom Miroslavom Jančićem

VILKO NOVAK

Miroslav Jančić: tipičen jugoslovanski »druženopolitični delavec«, rotiranje od sarajevskega podzupana do veleposlanika SFRJ v zahodni Afriki. Toda: tudi eden od najplodnejših piscev v BiH (romani, drame, filmski scenariji, eseji itd.), cedalje bolj kritičen, na meji »nezaupanja« nekdanje oblasti, ze v diplomatski službi v feljtonističnem spisu Ambassador Atlantide napove potop Juge. Kro- na vsega: po nasilni prekinitvi službovanja v Ak- ri se kot slepi potnik v le- talu modrih čelad prebi- je v oblegano Sarajevo, mesto, iz katerega njegovi kolegi bežijo; svoje znanje in izkušnje ponu- di novi oblasti, opravlja dolžnosti tiskovnega predstavnika v ministr- stvu za zunanje zadeve, deli usodo »sarajevske raje«, o vsem tem napiše delo Glasnik Kartagine, ki z naslovom Glasnik pekla in s podnaslovom Umreti s Sarajevom letos junija prvič izide - v slo- venskem prevodu (pri CZP Enotnost). Izvirni greh: nas sobesednik, ro- jen 1935 v Sarajevu, je iz nacionalno mesanega zakona (hrvasko-srbske- ga) in se ne čuti ne Srba ne Hrvata ne Muslima- na, temveč se ima za pri-

padnika prave Bosne, ti- ste nekdanje, v kateri so se poznali sožitje.

Na tiskovno konferen- co ob izidu Glasnika pe- kla zal niste mogli priti. Kar naenkrat pa vas vi- dimo v Ljubljani?

Tako je očitno hotela usoda. Dolgo sem imel jaz rokopis v roki, zdaj pa me je on dobil v pre- cep. Izid knjige je pač prehitel dogodka, z nje- nih strani je skočil eden izmed protagonistov, na- mreč minister za zunanje zadeve BiH, ki je zvedel, kaj sem o njem napisal, in mi dal vedeti, da za- me »ni več mesta«.

Ze v Glasniku pekla namigujete na nezaupa- nje, ki ste ga vzbujali ze od prvega dne vrnitve v Karakazan, »črni kotel«, kot pravite Sarajevu...

Osebna naveza, ki tam vlada - Izetbegović, Silaj- džić et consortes - mi res ni zaupala, vendar moje ponudbe ni mogla zavr- niti. Javno sem nastopal, tolazil trpece ljudi, uva- jal profesionalizem v si- cer diletantsko oblast. Veste, ta oblast ni hotela sprejeti ponudb ducata izkušenih generalov nek- danje JLA, kakih dvajsetih prekaljenih diploma- tov. Na celu oboroženih sil, recimo, je zdaj kavarniški muzikant. A dila- tantizem plus nacionali-

zem je enako propadu države.

Na tiskovnih konfe- rencah sem govoril bolj ali manj v svojem imenu, kajti moje funkcije ura- dno niso hoteli potrditi. Zaučuda je bilo v Sarajevu do nedavnega veliko svobode izražanja. Toda maja nisem več hotel vo- diti rednih tiskovnih konferenc, kajti moral bi zagovarjati mnenja, ki jih osebno zavračam. Reci- mo zahteve, naj bi v Bo- sno prispela v okviru ZN iranska divizija deset ti- soc vojakov.

Na kratko, proti koncu pomladi v Sarajevu ni bilo več mogoče služiti Bosni in Hercegovini, služis lahko samo se eni izmed treh spopadajočih se nacionalnih strani.

Slisati je mnenja, med drugim jim je po izteku službovanja na tleh nek- danje Jugoslavije prite- gnil tudi francoski gene- ral Morillon, da bi se da- lo v BiH marsikaj hitreje resiti, ce bi bila uradna oblast - predsedstvo BiH - proznejša, manj radi- kalna...

Uradna oblast nič vec ne pomeni. Ali veste, da Sarajevo bolj trpi zaradi udarcev od znotraj kot od zunaj? Več je zrtve za- radi nezakonitosti in ter- orja pouličnih band kot cetniskih granat. Ljudje

V Ljubljani se začuda počutim kot doma, in to prvič po dolgih desetletjih, ko sem se tu vsakokrat pomudil samo mimogrede, pravi Miroslav Jančić (Foto: Aleš Pavličić/TRIO)

ponoči izginjajo iz stano- vanj. Zakaj in kam? Da- nes veljas toliko, kolikor moz imas pod orožjem.

BiH se spreminja v čr- no luknjo. V siloviti ek- sploziji se je po vsem svetu razpršilo na stoti- soce njenih prebivalcev, družine so razbite - kako naj se ti atomi spet zlije- jo? A v tej nastajajoči črni luknji je prišlo do popol- ne homogenizacije nacio- nalnih teles, do niveliza- cije zrtve in krivca, agre- sorja in napadenega... Cet- nikom se je posrečilo, da so vse ozemlje ovili v in- formacijski mrak. »Poga- sili so luci v kavarni,« bi rekel Krleža. Zato veliko zločinov sploh ne bo od- kritih, zločincev pa kaj- pada se manj.

Vse kaže, da vas kljub zasukom na ženevskih pogajanjih prežema glo- bok pesimizem...

Kratko malo ne verja- jem, da bi se bili nacio- nalistični voditelji spo- sobni o čemerkoli dogo- voriti. Takсна je pač na- rava nacionalizma oziro- ma voditeljev, ki jih na- plavijo nacionalistična gibanja. Kar zadeva po- gajanja, si mislim, da Izetbegović samo caka, kdaj bo Karadžiću vrnil atensko nalivno pero - se pravi, da bo dogovore podpisal s figo v žepu. Muslimani pač nimajo vec česa izgubiti, zato se zeleni nacionalizem kre- pi, prerašča ze v fanati- zem.

Zemljevidi nove Bo- sne?

Bosne kratko malo ni mogoče deliti, in to iz preprostega razloga, ker je življenje nedeljivo.

Meje, o kakršnih govori- jo v Zenevi, bo mogoče potegniti šele tedaj, ko bo v BiH uničeno vse ži- vljenje.

Mar res ne morete predvidevati kaksne re- sitve?

Bosno in Hercegovino lahko resi samo se ču- dež. Recimo čudež, ime- novan protektorat. Ži- vljenje pod pokrovitelj- stvom Združenih naro- dov. BiH je namreč na zalost eden izmed prvih izrazitih primerov »nove realnosti«: v svetu se krepi nov svetovni na- zor, vrsta nacionalizma, ki je nekakšen privesek izrabljenega »sociali- zma«. Fikcija, da skupno življenje različnih naro- dov ni mogoče, v BiH na zalost tako postaja real- nost. Zaceli so vojno pro- ti SOZITJU, zdaj pa je na kocki kar ZITJE.

Ste tudi za svojo pri- hodnost tako hudo za- skrbljeni?

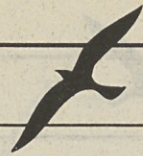
Vse življenje sem se hkrati ukvarjal z mnogi- mi stvarmi, a nazadnje sem, kot kaže, ostal le nesrečen pisec, cigar družina je raztresena po vsej Evropi, on pa ima za preživetje morda le se za kak mesec sredstev... To- da to niso samo moje te- zave, to je največja trage- dija te posastne vojne - razkropitev milijona cla- nov nekega mikrokozmo- sa, brez upanja, da bi se kjerkoli in kdajkoli se nasli. Prizadeval si bom, seveda, da bi po svojih močeh se kaj prispeval k zatrtju nacionalizma, ki je po zlomu komunizma največja nevarnost za človeštvo.

Konec Bosne in Hercegovine - što let vojne na Balkanu

»Upajte in molite,« se je glasil odgovor lor- da Owna na vprašanje novinarjev v Zenevi, ali se bliza konec pogaja- njem o Bosni in Herce- govini skupaj z njeno mirno razdelitvijo na tri »konfederalne« (?) državice. S skliceva- njem na upanje in na Vsemogočnega je evropski posrednik pri- znal vso nemoc medna- rodnih dejavnikov pri razpletanju bosanskega gordijskega voza, ki ga trdno drži skupaj nedo- umljiva sila nasilja in terorja. Se huje pa je, da ta poziv ponazarja in se zavestno ali neza- vedno zavzema za sto- letno vojno na Balkanu. Ni namreč težko pre- dvideti, kaj se bo zgodi- lo. Prva faza »miru« v etnično razdeljeni BiH bi pomenila nadaljeva- nje etničnega čiščenja v vsaki od novo nastalih državic ter nove mede- tnične spopade znotraj vsake med njimi s po- močjo »matične drže- ve«. V drugi fazi, ki prav tako ne bi bila ne- kravna, pa bi prišlo do obracunanavanj znotraj posameznih narodov. Pri slehernem med nji- mi je bilo v tej vojni ve- liko tistih, ki niso bili

»dobri« Srbi, Hrvati ali Muslimani. Tako bi na- stali trdni nacionalisti- cno-fevdalni režimi. Dva med njima, srbski in hrvatski, bi se z re- zultatom referendum, ki ga je mogoče predvideti vnaprej, nedvomno odlocila, da se bosta združila s svojim »ve- likim« maticnim oze- mnljem. A konec zgodbe se ni tako blizu. Razde- litve Bosne v mednaro- dno pravni praksi odpi- ra vprašanje pravice do legalizacije odcepitve ozemlja te ali one drže- ve, ki ima to ali ono prebivalstvo večinsko. Pri tem ni težko uga- niti, da gre za vprašanje Kosova, Sandzaka in dela Vojvodine, kakor tudi za vprašanje regio- nálnih avtonomij, reci- mo Dalmacije in Istre. Vse to pa pomeni razsi- ritev vojne na Balkanu. Ko pa bo enkrat duh spremiranja meja usel iz steklenice, bodo pa- dle v vodo vse helsin- ske in druge listine o njihovi nedotakljivosti. Evropa se mora pripra- viti na secesionizme in z njimi na svoj - konec. Zato upajte in molite, da do razdelitve BiH ne bo prišlo.

Aleksander Mlac

TRAGEDIJA V MONTBLANŠKI SKUPINI / TRDO DELO REŠEVALCEV

Trupla petih alpinistov še vedno pod plazom

V obširni akciji sodelujejo gorski reševalci, alpinci ter finančni in gozdni stražniki - Na delu tudi lavinski psi

AOSTA - Vremenske razmere so onemogočile, da bi gorski reševalci lahko nadaljevali s svojim delom pod vznožjem gorskega masiva Grandes Jorasses v montblanški skupini, kjer je snežni plaz v ponedeljek jutraj zasul osem alpinistov. Doslej so reševalci izkopali trupla treh alpinistov, pet pa jih še iščejo. V reševalni akciji sodelujejo gorski vodniki, alpinci, finančni in gozdni stražniki. Včeraj so z iskanjem trupel pričeli že okrog sešte ure ob pomoči lavinskih psov, ki so posebej izurjeni za te potrebe.

Ob 9.30 pa so morali prekiniti z reševalno akcijo, ker so se vremenske razmere močno poslabšale. V visokogorju se vreme hitro spreminja; v nekaj urah lahko namreč temperatura naraste tudi za 20 stopinj, kar seveda močno vpliva na snežno odejo, ki prekriva pobočja teh gorskih masivov. Nevarnost plazov je zelo velika, zaradi česar morajo alpinisti pred vsakim vzponom stalno telefonsko posvetovati krajevne vremenske službe, kjer jim nudijo vse informacije.

V ponedeljek dopoldne so gorski reševalci izkopali trupla treh alpinistov iz Verone, pod snežno odejo in pod velikimi ledenimi bloki je trenutno še pet trupel, dveh francoskih in treh nemških alpinistov. Reševalna akcija se je nadaljevala v poznih popoldanskih urah, ko je temperatura padla in ko je bilo delo reševalcev mnogo lažje.

V alpinističnih krogih je vest o eni največjih tragedij v zgodovini alpskega alpinizma močno odjeknila in bo prav gotovo sprožila "vroče" razprave o varnosti v gorah.

Kot se je bilo pred desetimi leti že zgodilo s ponarejenimi Hitlerjevimi dnevniki, je tudi primer Jacka Razparača že dvignil val razprav in polemik. Melvin Harris, ki je morilcu posvetil že dve knjigi, je v izjavi za Washington Post izrazil prepričanje, da so dnevniki goljufija, enako pa je tudi mnenje kustosa londonskega Kriminalnega muzeja Scotland Yarda, Jacka Rossa. Povsem nasprotno je prepričan angleški založnik Robert Smith, za katerega so dnevniki popolnoma avtentični.

Odkrili dnevnik Jacka Razparača?

Za sedaj ga ne bodo objavili

NEW YORK - V strahu, da se je z nasla pred eklatantnim ponaredkom, je ameriška založniška hiša Warner Books ustavila tiskanje dnevnika, katerega avtor naj bi bil zloglasni Jack Razparač, skrivnostni morilec, ki je v viktorijanski Angliji brutalno ubil vsaj pet prostitutk.

Dnevnik, ki je bil reklamno razglašen za »odkritje stoletja«, bi bil moral iziti prihodnjega 7. oktobra v različnih državah, med njimi tudi v Italiji. V ZDA bi bila morala knjiga iziti v vsaj 200 tisoč izvodih.

Toda založba Warner sedaj trdi, da ima več kot kateri dvom o avtentičnosti rokopa. Na osnovi informacij, ki smo jih prejeli od Washington Posta - pravi predsednik založbe Larry Kirshbaum - nameravamo zadevo prej preveriti in se šele nato odločiti o publikaciji.

Kot se je bilo pred desetimi leti že zgodilo s ponarejenimi Hitlerjevimi dnevniki, je tudi primer Jacka Razparača že dvignil val razprav in polemik. Melvin Harris, ki je morilcu posvetil že dve knjigi, je v izjavi za Washington Post izrazil prepričanje, da so dnevniki goljufija, enako pa je tudi mnenje kustosa londonskega Kriminalnega muzeja Scotland Yarda, Jacka Rossa. Povsem nasprotno je prepričan angleški založnik Robert Smith, za katerega so dnevniki popolnoma avtentični.

S primerom so se seveda soočili tudi raziskovalci. Po laboratorijskih analizah bi bilo lahko črnilo dejansko s konca preteklega stoletja, vendar nekateri izvedenci opozarjajo, da s sedanjo tehnologijo ni mogoče z gotovostjo datirati nekega dokumenta.

Ko so pred nekaj meseci napovedali objavo knjige, so v isti sapi izjavili, da bo enkrat za vselej pojasnjeno, da je bil Jack Razparač (to je bil namreč morilec psevdonom) v resnici James

Maybick, trgovec iz Liverpooala, ki ga je leta 1889, leto po zadnjem krvavem podvihu, ubila njegova ameriška žena. Iz dnevnikov vsekakor izhaja, da je Maybick - ki je bil zasvojen z opijem in izredno ljubosumen mož - prostitutke in druge ženske iz Manchesteru umoril pod vplivom droge in obsedenosti, da ga žena vara.

Po pisanju Washington Posta pa vse teorije, zgrajene okrog te skrivnostne osebnosti propadejo v trenutku, ko se lotimo analiziranja pisave rokopa: ta namreč v nobenem primeru ne ustreza pisavi, ohranjeni na Maybickovem poročnem listu in v testamentu. Zgoraj omenjeni angleški založnik to trditve sicer sprejema, vendar pravi, da testament ni bil napisan lastnoročno, na kar mu nasprotniki odgovarjajo, da je testament izpisan z enako pisavo kot poročni list.

Razprava se torej nadaljuje, predsednik založbe Warner Books pa jo skuša miriti z zatrdom, da bo v London posljal posebne detektive, ki naj bi zadevo osvetlili v teku enega meseca, kar je skrajni rok za zakasnitev knjižne izdaje.

Glede na zapletenost primera pa naloga detektivov gotovo ne bo lahka. Po mnenju nekaterih »izvedencev« namreč niti objava knjige ne bo osvetlila skrivnosti Jacka Razparača, ker česa takega po stoletju, ki se je medtem obrnilo, preprosto ni mogoče.

Na rokopisu dnevnika - podpisane ga z »Jack the ripper« - imena Maybick vsekakor ni zaslediti. To ime je prišlo na dan po odkritju hiše v Liverpooalu, v kateri je trgovec živel. Za skeptike bo to ime vsekakor samo eno izmed tistih, ki so bila v teku let vpisana v seznam osumljenih; zdravnik kraljice Viktorije, sir William Gull, eden izmed ljubimcev Oscarja Wildeja, grof of Clarence, nek nori Zid, Aaron Kosminsky po imenu itd.

NOVICE

Eksplodija vohunskega satelita nad Kalifornijo

NEW YORK - Le nekaj minut po odletu iz vojaškega oporišča Vanderberg je nad Kalifornijo razneslo raketo Titan 4 s satelitskim vohunskim sistemom vrednosti 800 milijonov dolarjev. Slo je za tri satelite, ki jih je poganjala sončna energija in s katerimi je hotela ameriška mornarica nadzorovati plovbo tujih ladij oziroma njihove komunikacije. New York Times je na podlagi vesti iz vojskih virov zapisal, da je eksplozija povzročila zgubo najmanj ene milijarde dolarjev in da je bila to druga najodmevnejša tovrstna nesreča po oni, ki je leta 1986 zahtevala smrt sedmih članov posadke vesoljske ladje Challenger.

Zasledili tri policaje Rio de Janeiro

RIO DE JANEIRO - Preiskovalci so zasledili poročnika sodne policije in dva policajca, ki sta se 23. julija udeležila »kazenskega pohoda« proti skupini mladoletnikov v Riu de Janeiru. Kakor je znano, so takrat ubili s strelji v glavo kar osem dečkov samo zaradi tega, ker naj bi kradli. Trojico so prepoznali trije preživeli, imena osumljenih pa so: Marcelo Ferreira Cortes, Marcos Vinicius Emanuel in Claudio Luiz Andrade. Pripadali naj bi bandi »mascevalcev«, ki da jo je plačevala skupina trgovcev - zrtv tatvin in roparskih napadov.

Estradikcija bivšega esesovskega zločinca

MIAMI - Tukajsnje sodstvo je sprožilo postopek za estradikcijo 71-letnega ameriškega državljanca Alexandra Schweidlerja, ki je bil med drugo svetovno vojno v vrstah esesovcev oziroma nacistični stražar v koncentracijskem taborišču Mathausen blizu Linza v Avstriji. Schweidlerja so aretirali Amerikanci leta 1945, pozneje je pridobil britansko državljanstvo, leta 1965 pa je emigriral v Ameriko.

Z dna danskega morja nameravajo privleči nacistično podmornico

KOPENHAGEN - Danec Karsten Reed je dal na razpolago 4, 5 milijarde lir za to, da bi povlekli z morskega dna v ožini Kattegat nemško podmornico U-boat 534, ki so zavezniške sile potopile 5. maja 1945. Podmornica leži 62 metrov globoko in 12 morskih milj daleč od otoka Anholt. Admiral Karl Doenitz je hotel z njo pobegniti v Argentino, a mu to ni uspelo, pač pa naj bi to storil po nekaterih virih Hitlerjeva desna roka Martin Bormann: to seveda pomeni, da je utonil s podmornico.

Odškodnina po nedolžnem obsojenem vojakom UDR

LONDON - Wistona Allena (29 let), Noela Bella (29) in Jamesa Hegana (42), bivše vojake Ulster defence Regimenta, ki so jih leta 1986 obsojili pod obozbo uboja 24-letnega katolicana Abdisana Carrola v Armaghju, so sodniki naposled prepoznali za nedolžne in jim prisodili po 40.000 funtov sterlingov ali skoraj 100 milijonov lir odškodnine.

Plazovi in usadi utmili trideset življenj

TOKIO - Plazovi in usadi, ki jih je povzročilo v zadnjih dneh nenavadno hudo deževje na japonskem jčgu, so po dosedanjih podatkih zahtevali vsaj 30 smrtnih žrtve ter v pokrajinah Kagoshima, Miyazaki in Kumamoto poškodovali kaksnih 50 stanovanj, medtem ko je nadaljnjih 2.600 stanovanj zalila povodenjska voda.

Huda prometna nesreča v J. Afriki

DURBAN - V pokrajini Natal (Juznoafriška republika) je prometna nesreča terjala najmanj 14 življenj in ranitev 69 oseb. Zrtve so potovale z avtobusom, ki je silovito trčil v tovornjak, natovoren z lesom. Zgodilo se je kaksnih 12 kilometrov od Underberga oziroma približno 100 kilometrov zahodno od glavnega mesta Natala Pietermaritzberga.

Dvajset smrtnih žrtve zaradi iztirjenja vlaka

NEW DELHI - Severno od Gorakhpura v indijski državi Asam sta se iztirila dva vagona potniškega ekspresnega vlaka. V strahoviti nesreči, katere vzrokov se niso pojasnili, se je ubilo najmanj dvajset ljudi, drugih deset pa se je huje poškodovalo. Pri veliki večini žrtve je slo za slepe potnike, ki so potovali kar na strehi vagonov.

TOKIO

Japonski vojaki so res imeli na voljo eros centre

TOKIO - Ni slo za natolcevanja, temveč za resnico: japonska vlada je včeraj uradno priznala, da je med drugo svetovno vojno poveljstvo cesarske vojske aktivno sodelovalo pri zbiranju korejskih in deklet drugih narodnosti, ki so jih dodelili vojakom za zabavo. V uradnem sporočilu, ki ga je posredoval vladni glasnik Yohei Kono pise med drugim, da je vojaško poveljstvo aktivno sodelovalo pri nabiranju in internaciji deklet, ki so jih dodeljevali posebnim »centrom za zabavo«. Centre so upravljala japonska vojska poveljstva na zasedenih teritorijih pred in med drugo svetovno vojno. Po podatkih, ki so jih zbrali zgodovinarji, naj bi v te centre nasilno pozaprli več kot sto tisoč deklet. Z uradnim vladnim sporočilom se zaključuje prva faza preiskave, ki je trajala 20 mesecev, sprožile pa so jo številne in ostre prijave Korejk, Filipink, Kitajk in zenk drugih narodnosti. Japonska vlada, ki bo danes odstopila, je torej priznala krivdo, vendar pa je svoji naslednici prepustila težko nalogo določanja in izplačevanja odškodnin prizadetim.

PEKING / PROBLEM ŠOLSTVA

Zasebne šole naj ne vzgajajo »aristokratov«

PEKING - Kitajski minister za solstvo Zhu Kaixuan je v preteklih dneh ostro nastopil proti zasebnim solam, ki »skušajo ustvarjati aristokrate«. Minister sicer dovoljuje obstoj teh sol, a pod pogojem, da se ne izneverijo državnim socialističnim programom in smernicam. »Ljudski dnevniki«, glasnik kitajske komunistične partije, posveca temu vprašanju veliko pozornosti. Predvsem poudarja, da so ministrove izjave posledica težav, ki so se v zadnjem času pojavile na področju vzgoje in izobraževanja. Zasebnih sol je danes na Kitajskem že več kot 20.000.

V tej ogromni azijski državi so se v zadnjem

casu stvari spremenile na bolje, izboljšalo se je gospodarsko stanje in s tem standard prebivalcev, trenutno že stejejo na milijone novih milijonarjev. Na ravni doktrine pa ostaja oblast nepopustljiva. Posebna je seveda stroga pri nadzoru vzgoje mladine, ki jo je treba zavarovati pred »tujimi elementmi«. Mnogi časopisi v zadnjem času poročajo, da je vedno več otrok, ki se vozijo v solo z velikimi avtomobili, oblečeni so v drage obleke znanih stilistov, hodijo v inženirne restavracije in imajo v zepu na stotine jenov. Takšno aristokratsko vedenje pa mlade odteguje od študija in ustvarja »potencialne zlikovce«.

NEW JERSEY / NA PRODAJ MLAJŠA GIOCONDA

Je slika res delo velikega Leonarda?

Nekateri so v njej spoznali »roko« mojstra

NEW JERSEY - V New Jerseyu v teh dneh prodajajo sliko, ki jo nekateri pripisujejo velikemu mojstru Leonardu Da Vinciju. Gre za drugo Giocondo, zelo podobno eni najbolj znanih umetnin, ki jih hrani muzej v Louvru, le da je skrivnostna ženska bolj suha in nekaj let mlajša. Strokovnjaki so ugotovili, da je delo naslikal levicar, kot je bil sam veliki Leonardo.

Slika bi bila lahko torej avtentična. Za ljubitelje likovne umetnosti bi bilo to veliko odkritje, za osem dedičev, ki sliko prodajajo, pa prava zlata jama. Delo je bilo dolga leta shranjeno v železni blagajni v banki, pred desetimi leti pa je bilo že razstavljeno v Montclair Art Museum.

ZDA

Medved napadel spečega fanta in ga »skalpiral«

BIG BEAR (ZDA) - Z eno potezo ga je »skalpiral«: ni slo za obračun z Indijanci, temveč za nočni napad velikega črnega medveda na mladinski tabor, pri čemer je skušal 13-letni Joshua Isaacs, ki je brezskrbno spal kot ostalih 150 udeležencev taborjenja. Zgodilo se je v gorskem predelu v južni Kaliforniji, na področju, ki slovi po medvedih, saj mu pravijo »Medvedja dolina«. Napadeni je s kriki priklinal na pomoč dva od odgovornih za tabor, ki sta pregnala nočnega gosta.

AMSTERDAM / POMANJKANJE STANOVANJ

Plavajoče hiše

Zamišljeni prebivalec te ladje, zasidrane v enem od amsterdamskih kanalov, morda premišljuje o vedno večjem pomanjkanju stanovanj v nizozemskem glavnem mestu

MOSKVA / PO 75 LETIH KOMUNISTIČNEGA REŽIMA V RUSIJI

Velika zavzetost pri obujanju monarhije v Rusiji

Politična gibanja prisilila vlado, da ponovno odpre raziskavo o umoru carja Nikolaja II.

MOSKVA - V času velikih političnih sprememb in razkrivanja starih in manj starih zgodovinskih dogodkov, ki so mnogo desetletij ostali skriti in tajni zlasti v vzhodnih evropskih državah, se v Rusiji mnogo ljudi zavzema za podrobnejši pogled v zgodovino monarhije, ko so na prestolih sedeli in kraljevali carji. V Rusiji se je zvrstilo kar 22 carjev preden so oblast prevzeli boljševiki. Val presenečenja in začudenja pa je sprožila gradnja mogotnega kipa carja Nikolaja II., ki so ga boljševiki ubili leta 1918. Ze lani se je marsikdo zgrazal, ko so udeleženci »kongresa aristokracije« bili mnenja, da je monarhični sistem vladanja za Rusijo najboljši in so dejali, da se bo v teku nekaj let ljudstvo spet odločilo za izvolitev kralja.

Dandanes se vsaj tri politične orga-

nizacije odločno zavzemajo za to in njihov cilj je ravno ponovna vzpostavitev monarhije, čeprav je vsem jasno, da je vsaj se za nekaj časa povsem nemogoče, da bi se kak njihov predstavnik lahko potoeval za vrh države.

Vse od leta 1547 do leta 1917 so na ruskem prestolu sedli carji dinastije Romanov, zvrstilo pa se jih je kar 17. Po umoru Nikolaja II. in njegove družine leta 1918 je sam Stalin vodil široko in odločno akcijo proti vsakemu poskusu obujanja monarhije. Mnogi so zato morali bezati v sosednje države, unicevali so dokumente, slike in celo dragocene predmete, ki so bili vezani na prejšnja desetletja.

Zanimivo pa je, da se v današnjem času vsako sredo v nekdanji cerkvi blizu Kremija in Leninevega mauzoleja se zbirajo plemiči, stare baronice

in zavzeti obojevalci monarhičnega sistema z namenom, da bi aristokracija ponovno pridobila besedo v današnji družbi, kot nekoč, ko so živeli v največjem razkošju in z vsemi privilegiji. Njihov smoter je ta, da bi se spet zbrali vsi nasledniki in sorodniki nekdanjih plemiških družin, ki so se razšli po celem svetu.

Državna partija monarhične Rusije ter Monarhično gibanje in Monarhično združenje pravoslavne cerkve so vsekakor gonilna sila celotnega političnega delovanja za ponovno rehabilitacijo monarhije, to pa so jasno dokazali pred kratkim, ko so zahtevali in tudi dosegli, da se odpre sodna preiskava o umoru carja Nikolaja II. ravno ob 75-letnici tistega tragičnega, a zgodovinsko izredno pomembnega dogodka.

SKLAD VLADIMIRJA SLEJKA

Pet romanov v eni knjigi

Izšli bodo v avgustu, zmagovalec bo znan 23. septembra

TONE D. VRHOVNIK

LJUBLJANA - Potem ko je na razpis za izvorni slovenski roman do konca aprila prispelo nad 60 besedil, jih je "izbima" komisija (Matevž Kos, Mojimir Ocvirk in Tomo Virk) v nadaljnjo obdelavo predlagala pet: Sovraštvo Franja Francica, Astralni niz Ferija La-inska, Loviška Petra Malika, Zbiralec imen Mihe Mazzinija in Tekavec Andreja Morovica.

Vseh pet izbranih romanov bo v za slovenske razmere (povprečje, ki zalozbam se ne povzroča založniških mor pred neprodano zalogo, se giblje med 3000 in 5000 izvodov) izjemno visoki nakladi 30.000 izvodov izšlo v eni knjigi do konca letošnjega avgusta, medtem pa bo posebna komisija, v kateri bo tudi ustanovitelj sklada Vladimir Slejko, izmed navedenih romanov izbrala zmagovalca, ki bo razglašen na slavnostni prireditvi na zadnji poletni dan 23. septembra. Avtor bo prejel nagrado 30.000 nemških mark in prevod romana v tri tuje jezike, z delnicami podjetja Optimizem pa bodo nagrajeni tudi izbrani bralci, ki bodo ob nakupu kompleta romanov prejeli se poseben kupon za glasovanje občinstva.

Na vprašanje, kako da so

se pri Optimizmu odločili za nenavadno obliko tiskanih izbranih romanov (pet v eni knjigi) Esma Planinšek, poslovna sekretarka, pojasnjuje, da bo skupen samo ovitek, sicer pa bo mogoče posamezne romane brati ločeno.

Poseben problem Sklada Vladimirja Slejka pa je v tem, da je v opisani vmesni etapi prislo do zamenjave enega od izbranih romanov s "prvo rezervo", saj avtor (Andrej Blatnik z romanom Tao ljubezni) ni soglasal s pogodbenimi pogoji in obliko petih romanov v eni knjigi. To postavlja prvotni razpis pod vprašaj, saj so morali izbrani avtorji očitno resno premisliti, ali sprejeti pogoje, ki odstopajo od siceršnjih honorarnih postavk in pristati na "skupinsko" obliko - ter ostati v igri za nadvse vabljivo nagrado - ali pa poskusiti pri drugi zalozbi. Kakorkoli že, tudi založništvo je posel. Bralcem ostaja zadovoljstvo, da bomo se pred koncem poletja razveseljeni z debelo knjigo slovenskih romanov, obenem pa bomo lahko z znanstvenim pogledom spremljali za domače razmere nenavaden fenomen, saj bi 30.000 mark nagrade zmagovalcu moralo zadostiti za nekaj let pisateljskega dela.

Okarina etno festival - tretjič

BLEED - Na prvem Okarina etno festivalu avgusta 1991 na Bledu, ki so se mu močno poznale posledice junijske vojne, so nastopile skupine Mala dudaka muzika iz Češke, Pisciari iz Kopra in Trinajsto prase iz Ljubljane.

Drugi Okarina etno festival je konec lanskega avgusta na vrtu Gostišca Okarina na Bledu v dveh dneh gostil skupine Marko banda iz Beltince, Kurja koza iz Celja, Sagaris iz Maribora, Gwenc Hlan iz Trsta, La Sedon Salvadie iz San Daniela v Furlaniji ter pevko Bogdano Herman iz Ljubljane.

Tretji Okarina etno festival pa je dobil vseslovensko podobo, saj se bodo na sedmih različnih prizoriščih po Sloveniji predstavile štiri skupine s skupaj šestnajstimi koncerti. Posamezni koncerti bodo na grajskem dvorcu v Murski Soboti (10. in 15. avgusta, prireditelj Zveza kulturnih organizacij), v stari Ljubljani (11. avgusta, prireditelj Društvo Stara Ljubljana), pri Vodnem stolpu v Celju (11. avgusta, prireditelj Zavod za kulturne prireditve), v poletnem gledališču v Bovcu (12. avgusta, prireditelj Kompas hoteli Bovec), glavnina festivala z nastopi vseh starih skupin (po dve na večer) pa bo v KUD France Preseren v Trnovem v Ljubljani na vrtu Gostišca Okarina na Bledu v petek, 13., in soboto, 14. avgusta; prireditelja teh koncertnih večerov pa sta KUD in Okarina.

Na tretjem Okarina etno festivalu se bodo predstavile skupine: Afterhours iz Velike Britanije z irsko ljudsko glasbo (s pomočjo Adria Airways), Makvirag - ena najbolj uveljavljenih madžarskih folk skupin, ki deluje že dvajset let, Urfahraner Aufgeiger, ki izvajajo tradicionalno glasbo iz Zgornje Avstrije (Linz in okolica) ter Trinajsto prase iz Ljubljane s pretežno plesnimi ljudskimi vizami iz različnih slovenskih pokrajin.

Nada Piskur

Zapuščina Miska Kranjca

VELIKA POLANA - V središču velike Velike Polane, ali Kranjčeve Poljane, stoji rojstna hiša pisatelja Miska Kranjca, ki jo občina in okoljski prebivalci skušajo obvarovati pred razpadom. Doslej je oskrbnitvo in upravljanje tega zgodovinskega spomenika opravljal predmetni učitelj s polanske osnovne šole Marjan Vidovič in ker se je izkazal za zelo dobrega gospodarja, so mu na Izvršnem svetu v Lendavi pogodbo podaljšali še za eno leto. V hiši je stalna razstava z zbirko del in predmetov, ki predstavljajo življenje in delo premurskega pisatelja, na lendavski občini pa razmišljajo, da bi dejavnost v poslopiju razširili in bi v prihodnje organizirali občasne likovne in druge razstave, povezane s Kranjčevimi osebnostjo.

Vanda Straka

Stoletnica Sadnikarjeve zbirke

KAMNIK - Prva slovenska zasebna muzejska zbirka te dni slavi svojo stoletnico. Gre za zbirko kamniškega veterinarja, ljubitelja umetnosti in mecena Josipa Nikolaja Sadnikarja. V Kosirjevi hiši na Sutni v Kamniku, kjer je stanoval in ki jo je pozneje odkupil, je vse sobe opremljen z zbranimi umetninami in starinami, 5. avgusta 1893 pa je zbirko predstavil tudi javnosti. V njej je mogoče videti pisan izbor od starega porcelana, steklenine, orožja, denarja pa do slikarskih in kiparskih del domačin in tujih mojstrov. Leta 1964 je del Sadnikarjeve zbirke odkupil kamniški muzej, kjer so bile izbrane Sadnikarjeve muzejske dragocenosti razstavljene leta 1982. Večji del prve zasebne muzejske zbirke na Slovenskem pa je vse do danes ostal v družinski lasti Sadnikarjevih. Kot nadaljevalca in ohranjalca izročila zbirko vodita sinova njenega ustanovitelja Niko in Demeter Sadnikar. Ob jubileju je v Sadnikarjevi hiši na ogled tudi slikarska razstava Nikice Sadnikar-Pleterski, vnukinje ustanovitelja zbirke, ki je letos uspešno predstavila svoja dela v torinski mestni galeriji »Antichi chiostrì«.

Franc Svetelj

JEZIKOSLOVJE / POGOVOR S PROF. MILENO HAJNŠEK HOLZ (1)

Knjiga o našem življenju v 20. stoletju

Ob izidu prve knjige SSKJ so mnogi zatirjali, da je to biblija našega jezika, redki pa, da gre za zmašilo - Na dobrih pet tisoč straneh slovarja je blizu 107 tisoč gesel in pod gesel

"S petim zvezkom SSKJ je bilo zaključeno markantno delo našega jezikoslovja, lahko bi rekli Pletersnik 20. stoletja. Pletersnik zato, ker pri Slovencih vsako stoletje izide en znanstveno poln slovar slovenskega jezika."

Akademik prof. dr. France Bernik, predsednik SAZU

"Pobuda za izdelavo Slovarja slovenskega knjižnega jezika (SSKJ) je bila dana že ob ustanavljanju slovenske Akademije v 20. letih, se bolj pa je postala zamisel ob ustanovitvi Akademije znanosti in umetnosti leta 1938. Zal je vojna začeto delo prekinila, tako da je potrebo po SSKJ lahko utemeljil akademik Fran Ramovš šele na slavnostni seji skupščine Akademije 8. februarja 1946. Prof. Ramovš je tudi zacrtal smernice dela leksikografskega oddelka Instituta, zdaj njegove Leksikološke sekcije, in sicer: izdelavo velikega akademskega slovarja, izpopolnjeno izdajo Pletersnikovega Slovensko-nemškega slovarja, izdelavo velikega terminološkega slovarja in novo izdajo pravopisa."

Na to je v začetku pogovora spomnila prof. Milena Hajnšek Holz, strokovna svetnica, od leta 1985 pomočnica upravnik Instituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU.

V mislih sta bila dva slovarja: veliki in priročni

Prof. Hajnškova: "Začetna pripravljala dela za slovar sta vodila akademik Fran Ramovš do leta 1951 in Jakob Solar do leta 1952. Na osnovi zbranega gradiva - to je bilo en milijon kartotecnih listkov iz nad dva tisoč del (izpisi iz leposlovja, prevodov in časopisja zadnjih petdesetih let) - je bila narejena le-

ta 1951 poskusna redakcija, ki je pokazala, da zbrano gradivo močno presega Pletersnikov slovar (1895) v frazeološkem pogledu v sodobnem knjižnem jeziku, ne nudi pa dovolj podatkov o starosti besed in njihovi geografski razširjenosti.

Božo Vodusek, ki je prevzel vodstvo leksikološke sekcije leta 1954, je spremenil metodo izpisovanja (besede so izpisovali v širšem kontekstu, uvedeni so bili tudi popolni izpisi posameznih del). V tem času je bilo sprejeto načelo, da se veliki akademski slovar loči od priročnega slovarja le po obsegu, ne pa po znanstveni obdelavi. (Takrat sta bila torej v mislih še vedno dva slovarja). Do konca leta 1961 je bilo zbranih dva in pol milijona kartotecnih listkov. V tem letu je bil imenovan tudi prvi uredniški odbor (dr. Anton Bajec, dr. France Tomšič in Božo Vodusek), ki pa je bil leta 1962 razpuščen. V novem odboru je bil poleg Bajca in Tomšiča se Mile Klopčič, pozneje pa so bili imenovani vanj: dr. Janko Jurancić, dr. Lino Legiša, prof. Stanislav Suhadolnik (tajnik slovarja do četrte knjige) in dr. Jakob Rigler, odgovoren predvsem za naglasno in oblikoslovno podobo slovarja. Med prvimi sodelavci SSKJ naj omenim prof. Jožo Meze, ki je bila na Institutu že od leta 1951 in katere strokovno delo je vtikano v vseh pet knjig slovarja."

Ne v desetih letih, temveč v četrst stoletja

"Leta 1962 je bil narejen nov nacrt za slovar sodobnega knjižnega jezika po vzoru na češki slovar v starih knjigah, ki je izšel v Pragi v letih 1960 - 71. Za ta nacrt smo začeli izpisovati novejšo literaturo, tako

izvirno kot prevodno, urejeno je bilo gradivo po abecedi in pripravljeni so bili njegovi popisi. Leta 1962 je bila objavljena okrožnica o slovarju. Na osnovi pripomb je bil izdelan dokončni nacrt in pripravljen poskusni snop, ki je izšel leta 1964. Po kritikah in pogovorih z domačimi jezikoslovci, terminologi, pisate-

njena. Po intenzivnejših pripravljanih delih, vendar z minimalnim številom stalno zaposlenih delavcev, je redakcijsko delo s povečanim številom delavcev steklo pravzaprav šele leta 1965, ko so bila potrjena načela."

Po dobrih petih letih dela je izšla leta 1970 prva knjiga SSKJ. Menda je vzbudila precejšnjo pozornost?

"Kritike prve knjige slo-

Prof. Milena Hajnšek Holz (Foto: Žiga Živulović/TRIO)

li, pesniki, prevajalci in tujimi leksikologi (zlasti češkimi) so bila temeljna slovarska načela deloma dopolnjena deloma spre-

varja so bile različne. Tuje so bile v glavnem pohvalne, domače pa so si bile nasprotujoče: ene so bile zelo pohvalne, druge so bile ozko strokovne, tretje spet zelo puristične ali celo drobnjarske. V teh kritikah je bilo receno, da je slovar biblija našega jezika, spomenik naše kulture, svetnik slovenskega jezika. Med negativnimi pa naj omenim: Slovar je kriminal, vezan v trde pletnice. Ali: Slovar je polizdel, da ne rečem zmašilo..."

Zaradi subjektivnih in objektivnih razlogov so knjige izhajale počasneje, kot je bilo predvideno;

druga je izšla leta 1975, tretja 1979 in četrta leta 1985. Zakaj?

"Ob zahtevnosti in metodah dela, ki so se izoblikovale v siršem uredniškem kolektivu (glavnem uredniškem odboru in med uredniki) ter ob nace-

naj omenim se spremembe v predsedstvu glavnega uredniškega odbora (njegov predsednik so bili Mile Klopčič, krajši čas prof. dr. Anton Bajec in akademik prof. dr. France Bezlaj, potem dolga leta akademik prof. dr. Janko Jurancić, za četrto knjigo akademik prof. dr. Tine Logar in za peto akademik prof. dr. Franc Jakopin). Bilo je tudi veliko fluktuacije med delavci. To so gotovo objektivne okoliščine, ki jih moramo upoštevati. Sicer pa lahko ugotovim, da je bilo opravljeno veliko, pionirsko delo na Slovenskem z razmeroma malo delavci, če primerjamo delo v slovarskih delavnicah po svetu."

Enajst faz izdelave slovarja

Ce potegnemo crto: kakšno oziroma kolikšno delo je bilo opravljeno, gledano najprej statistično?

"Na dobrih pet tisoč straneh SSKJ je blizu 107 tisoč gesel in podgesel, za katere je bilo treba opraviti različna dela, da so nastali geselski clanki. Razumljivo je, da vsi vidijo samo knjigo, mnogi pa ne vedo, kakšna je pot do nje. Zato naj na kratko pojasnim, da lahko razdelimo izdelavo slovarja v enajst faz: zbiranje, urejanje in popis gradiva, izbiranje besed za sprejem v slovar, priprava gradiva za redakcijo, proučevanje slovarskega gradiva in izdelava geselskih clankov, tipkanje geselskih clankov, vsebinski in usklajevalni pregled (t.i. recenzija), dokončna priprava tipkopisa, stavljenje in korekture (za nekatere strani smo opravili tudi do sedem korektur, potem prideta na vrsto, za konec, se tisk in vezava. Torej je

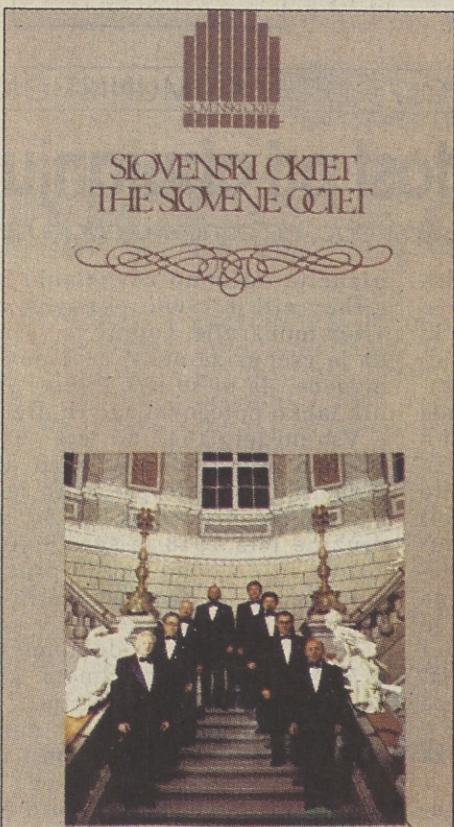
Nagrada in priznanja

Slovarju je bila po izidu prve knjige podeljena leta 1971 Kidričeva nagrada. Zaradi svojega deleža pri SSKJ so bili sprejeti med akademike dr. Anton Bajec, dr. Franc Jakopin, dr. Janko Jurancić in dr. Jakob Rigler.

Ob dokoncanju SSKJ, ki je bil ob izidu vsake knjige deležen pozornosti, sta priradila sprejema za sodelavce slovarja tedanji predsednik Predsedstva SR Slovenije Milan Kučan in minister za znanost in tehnologijo prof. dr. Peter Tančig.

Slovarska delo je dobilo zasluženo priznanje s podelitvijo odlikovanj predstavnikom uredniškega kolektiva, in sicer srebrnega castnega znaka Republike Slovenije akademik dr. Francu Jakopinu, predsedniku glavnega uredniškega odbora pete knjige, in castnih znakov Republike Slovenije prof. Mileni Hajnšek Holz, Mariji Janežić in Jakobu Muellerju - dolgoletnim urednikom slovarja.

NA KRATKO

Slovenski oktet navdušil Koroško in Dalmacijo

LJUBLJANA - V prvem delu poletne koncertne sezone, ki jo tradicionalno organizirajo tamkajšnje Dobroloske novice, je Slovenski oktet, potem ko je z uspehom koncertiral v Dobroloskem samostanu v Dobrli vasi na avstrijskem Koroškem, ponovno nastopil in navdušil koncertno poslušalstvo na 40. festivalu v Dubrovniku in na 39. festivalu v Splitu.

Na Koroškem se je Slovenski oktet predstavil navdušenemu in hvaleznemu občinstvu z vrsto zborovskih del slovenskih in tujih skladateljev in dokazal, da se vedno sodi med najdragocenejše goste nasi Korošcev.

Tudi ponoven nastop tega okteta na Dubrovniških letnih igrah in Splitkem poletnem festivalu je bil izjemen, saj je prav oktet ponovno

privabil številne poslušalce. Poleg Slovenskega okteta so se kot izvajalci iz tujine predstavili v Dubrovnik le se dirigent Uros Lajovic, ki je z zagrebškim filharmoničnim orkestrom in sopranistko Lidijo Horvat nastopil v delih Mozarta in Beethovna ter Dunajski instrumentalisti, ki so izvajali dela Haydna, Mozarta, Beethovna, Takacsa, Devienne in Vivaldija. Slovenski oktet se je tako v Dubrovniku kot v Splitu predstavil s skladbami Gallusa, Monteverdija, Gounoda, Liszta, Kogojca, Schumana, Dariajana Božića in s se nekaterimi slovenskimi in tujimi narodnimi pesmimi. Na obeh koncertih, ki jih je omogočila Radenska, je Slovenski oktet ponovno potrdil svojo kakovost in priljubljenost. Dobil je več povabil, ki ga bodo popeljala na jubilejni 40. festival v Splitu in na jubilejni 45. dubrovniški festival.

Danilo Cadez

Kiparska kolonija

LENDAVA - S prihodom japonskega kiparja Takomuja Matsumotoja se je uradno začela 21. lendavska kiparska kolonija, ki bo trajala do konca septembra. Japonski kipar je na dvoršču podjetja Gidos že začel ustvarjati skulpturo iz granitnega kamna, kmalu pa se mu bosta pridružila se Anglez Kolin Foster in domačin Ferenc Király. Kiparji bodo ob koncu delavnice svoja dela predstavili sirsí javnosti.

Valerija Visoska

Na ogled Zajčja Dobrava '93

PIRAN - Slikarsko razstavo ex tempore Zajčja Dobrava '93 sta v tukajšnjem Pomorskem muzeju Sergeja Masere organizirala ta muzej in turistično društvo Zajčja Dobrava iz Ljubljane. V vili San Marco v Piranu razstavljajo svoja dela akademski slikarji Irena Spendl, Dare Birsar, Lucijan

Bratus, Crtomir Frelih, Gustav Gmanus, Marjan Gumilak, Ignac Kofol in Tadej Pogacar. Razstavo so omogočili številni sponzorji, odprta je vsak dan, z izjemo ob ponedeljkih in torkih.

Andrej Znidarčič

Boljši obeti za grad v Račah?

MARIBOR - V mariborskem Zavodu za varstvo kulturne in naravne dediščine so lani izdelali konservatorski nacrt, ki naj bi bil pricetek obnove propadajočega gradu v Račah. Grad vsebuje elemente različnih časovnih obdobj od gotike do baroka, leta 1542 pa je bila ta graščina na novo pozidana.

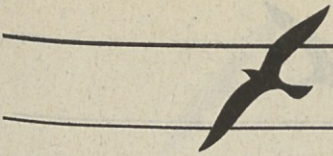
Leta 1681 so gradu dodali se vodne jarke, zadnji lastniki (pred drugo svetovno vojno) pa so bili iz rodbine Bacher. V zadnjih desetletjih je grad propadal. V nekoliko boljsem stanju je tisti del gradu, v katerem

ima restavracijo tovarna Pinus. Največja škoda je v grajski kapeli (na sliki), ki bi jo bilo potrebno cimprej obnoviti, saj je sedaj v njej ropotarnica. **Bogo Cerin**

Vabimo vas na spominsko razstavo ob 400-letnici bitke pri Sisku. Narodni muzej, torek-sobota od 10. do 18. ure, nedelja od 10. do 13. ure.

61000 Ljubljana, Muzejska ulica 1
tel.: 061/218-876, fax: 061/221-882

GLEDALIŠČA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

KRIZANKE

Andrej Anabaptist Rozman: TARTIF, režija Vi-to Tauffer (torek, 24. 8., ob 20.30, 900 SIT).

Po motivih baleta Bertolta Brechta: LUNA NAD MISSISSIPPIJEM - RAZPRODAJA GREHOV, Opera in balet SNG Maribor (petek, 27. 8., ob 20.30, 900 SIT).

Johann Strauss: NETOPIR, Opera in balet SNG Ljubljana. »Tempora mutantur« bi lahko rekli za pojav operete na odru osrednjega slovenskega gledališča. To je opereto pred vojno poznalo in jo gojilo, opereta pa tudi ni nič izjemnega za velika evropska gledališča. Le slovenska domisljavnost jo je izbrisala z naših odrov, ker naj bi bila opereta malomeščanska iluzija, torej laz, ki naj bi bila povojnemu Slovencu nepotrebna. Opereta je glasbeno-gledališko delo lahkega, zabavnega značaja. Glasba operete hoče biti vsečna in priljubljena, stilno naslonjena na zabavno glasbo. Na oder pripelje ljudi, značaje in dogodke iz vsakdanjega življenja in največkrat se spravi na nezdrave družbene pojave in jih zasmehuje. Lahkoživost, zaljubljenost vase, zakonska prevara doživijo svojo kritiko in razgaljenje tudi v Netopirju. Sam naslov operete ne pomeni nič misterioznega ali okultnega, ampak samo maskaradno preobliko glavnega junaka, ki zaradi svoje lahkozivosti ni ne tič ne mis, ne soprog ne ljubimec. Zadosten razlog, da se ga lotijo in

razkrinkajo skozi smeh in izmikanje, v barvnih preoblekah (torek, 21. 8., ob 20.30, 1800, 1200 SIT).

CELJE

Anton Novačan: HERMAN CELJSKI, SLG Celje. V avtenticnem prostoru pod Friderikovim stolpom bo rodbina Celjskih snela svoje posmrtné maske in znova odigrala začetek svojega konca... Predstava je bila v okviru mednarodnega poletnega festivala sprva predvidena na ljubljanskem gradu (četrtek, 26. 8., ob 20.30 na celjskem Starem gradu).

POSTOJNA

Danes, 5. 8., se prične ciklus Monodrama in avtorska poezija: SVETLANA MAKAROVIC in BOGDANA HERMAN. Studijska pot Svetlane Makarović se je vila od vzgojiteljice do gledališke igralke. »Svet je poln učiteljev in vsi kar naprej ukazujejo: ne kadi, počivaj, pazi na vlak, hodi spat, cuvaj se prehlada... Ne prenesem tega, ne verjamem v nobeno pedagogiko... Vsako preobračanje je v resnici polasčanje, nasilje nad človekovo osebnostjo.« Zaradi »ponarejenih odnosov med ljudmi« v gledališču je zapustila igralski poklic. Od takrat je pisateljica. Njene številne pesniške zbirke in pravljice je pred kratkim dopolnila nova pesniška zbirka z naslovom Tisti čas. (danes, 5. 8., ob 20.30 v atriju Instituta za raziskovanje krasa. Titov trg 1).

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

FESTIVAL OPERETE

Gledališce Rossetti

Danes, 5. avgusta, ob 20.30 ponovitev operete »Sogno di un valzer«.

Ponovitvi: 7. avgusta ob 20.30, ter 8. avgusta ob 18. uri.

Predprodaja vstopnic pri blagajni Dvorane Tripocovic (urnik: 9-12/16-19).

Trg della Cattedrale

»La sera del dì di festa«

V nedeljo, 8. avgusta, ob 21. uri bo nastopila znana glasbena skupina Gwenc'hlan s spletom bretonskih pesmi ter gledališka skupina I mattatori di Roma s predstavo »Confutatis meledictis«.

GRAD SV. JUSTA

Straordinario Estivo

Danes, 5. avgusta, ob 21. uri Reciral Claudia Bisia.

MIRAMARSKI GRAD

Luci in zvoki

Danes, 5. avgusta, ob 21.30 v nemščini in ob 22.45 v italijansceni - predstava Luci in zvoki, ki jih organizira Turistična ustanova - Trst.

Ponovitev predstave v soboto ob 21.30 in ob 22.45 v italijansceni.

RAZNE PRIREDITVE

SLOVENIJA

CELJE

V avli knjižnice na Muzejskem trgu je do konca avgusta na ogled razstava Gornji grad na starih fotografijah.

BLED

STARI BLEJSKI OBICAJI, nadomestna prireditve za kmečko očet:

danes, 5. avgusta:

ob 17.30 koncert PIHALNEGA ORKESTRA TRZIC; ob 19. uri bo igral narodnozabavni ansambel NAGELJ; ob 20. uri sranga mlaju; ob 20.30 postavljanje mlaja.

V petek, 6. avgusta:

ob 17.30 koncert na citrah; ob 19. uri bo igral narodnozabavni ansambel SLOVENIJA; ob 20. uri fantje gredo po tolar.

V soboto, 7. avgusta:

ob 17.30 nastop folklorne skupine BLED; ob 19. uri bo igral narodnozabavni ansambel ROBERT ZUPAN; ob 21. uri vasovanje; ob 22. uri fantovščina.

V nedeljo, 8. avgusta:

ob 18. uri: kje je meja?, do 24. ure igra narodnozabavni ansambel ROBERT ZUPAN.

POSTOJNA

Vesela jamska nedelja, razvedrilna prireditve na parkirišču pri Postojnski jami (nedelja, 8. avgusta).

Lovska veselica, razvedrilna prireditve (nedelja, 15. 8., na parkirišču pri Postojnski jami).

Strmca - srečanje kmetov (nedelja, 22. 8.).

PORTOROŽ

Kulturni večer japonske umetnosti, monodrama v priredbi Lafcadi Hearn: Mimina-shi Hoichi, izvaja: OSHU YOSHIDA (sobota, 7. 8., ob 21.30, križni hodnik v Piranu).

Deveti portoroski nočni tek, tradicionalna sportno-turistična prireditve (sobota, 7. 8., ob 22. uri).

VELENJE

Havaji - otoki večnega poletja, diapozitivi M. Marinska, plesna skupina Queen, koktail Mai-Tai Anice Oblak, svetovne prvakine v mešanju koktailov (petek, 6. 8., ob 20.30 na terasi bazena Velenje).

PRESMENTANE CITRE, kak' milo pojo - 4. srečanje slovenskih citrarjev (petek, 13. 8., ob 19. uri, terasa Name).

VSI MOJI OSEMTISOCAKI, predavanje Vikija Groslja z barvnimi diapozitivi (petek, 27. 8., ob 20. uri, Velenjski grad, 300 SIT).

PRVI SOLSKI DAN, zapojmo z Matejo Kozleznik (sreda, 1. 9., ob 16. uri, vrtna terasa Name).

NAMESTO ROŽ, kabaret 20. stoletja, Svetlana Makarović (petek, 3. 9., ob 19.30, Velenjski grad, 500 SIT).

rigi dorme» in v soboto bo na sporedu film »Alba tragica« ob 20.45... Vstop prost. Ob 20.30 pa se nadaljujejo predvajanja filmov v tekmovalni selekciji za nagrado Amidei in sicer bo nočjo na sporedu film »La moglie del soldato«, jutri pa »Caccia alle farfalle«.

TKA (četrtek, 26. 8., ob 11. uri v atriju gradu). Lutkovna delavnica s Slavkom Rakušem: vse predstave, ki so napovedane v atriju mariborskega gradu, Grajska ulica 2, bodo v primeru dežja v dvorani Lutkovnega gledališča Maribor, Rotovski trg 2 in v minoritski cerkvi na Vojašniškem trgu.

POSTOJNA

Lutkovna skupina ZOOM: KAM PA KAM, KOZLICEK... Zoomovci z vsako predstavo neznansko vzgejo pri občinstvu, kar je treba pripisati preprostim situacijskim skcem, ki posegajo v problematiko odnosov med stari in otroki. Svojo trmo, preneseno v svet lutk-zivalic, otroci z veseljem gledajo... (sobota, 7. 8., atrij muzeja).

Night Time II., 1993, mešana tehnika na platnu

V Likovnem salonu Celje bo danes, 5. avgusta, ob 20. uri, otvoritev razstave slikarskih del JONA GALA PLANINCA

Razstavljen je ciklus novejših del Jona Gala Planinca, predstavnika najmlajše generacije. Slikar je leta 1991 diplomiral na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani v razredu prof. Gustava Gnamuša.

Njegovo slikarsko izhodišče je preprosto: na eni strani realni svet, na drugi slikarske imaginacije. Podobe spreminja v likovne vzorce, v simbolična znamenja bivanja. Rožnati odtenki in bleščavi odsevi, drugič spet baržunaste temnine, ki jih režejo barvno intenzivni detajli, nas vodijo v neki skrivnostni kozmos, po katerem lahko naše oko in domišljija potujeta kot po čarobni preprogi.

GLASBA
SLOVENIJA

LJUBLJANA

POLETJE V STARI LJUBLJANI

Koncert: F. VILLON: Tolovajske balade, po prevodu Janeza Menarta zložil Jani Kovacic. JANI KOVACIC, vokal, kitara, ALENKA GORSIC, flavta, vokal, ZARKO IGNJATOVIC, kitara, vokal.

Flavtistka Alenka Gorsic je diplomirala na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Trenutno se izpopolnjuje v Münchnu in je prva flavtistka v orkestru mariborske opere.

Zarko Ignjatović je studij kitare koncal na grški Visoki soli za glasbo in upodabljajočo umetnost. Izpopolnjuje se pri slovitim Eliotu Fisku. Ob številnih koncertih se ukvarja tudi s pedagoškim delom.

Priznani slovenski kantavtor Jani Kovacic je navzoc na slovenski rock glasbeni sceni že več kot dve desetletji. Ob številnih koncertih je tudi reden gost na radiu in televiziji ter urednik jazzovskega programa v Cankarjevem domu v Ljubljani (petek, 6. 8., ob 21. uri v atriju Trubarjevega antikvarijata).

Koncert: TATJANA OGNJANOVIC, klavir, in BOJAN GORISEK, klavir, (nedelja, 8. 8., ob 21. uri v atriju magistrata).

KRIZANKE

41. MEDNARODNI POLETNI FESTIVAL:

Koncert: GIUSEPPE MORINO, tenor, MARCO BALDERI, klavir; program: Tosti, Donizetti, Gounod, Lalo Puccini, Verdi (danes, 5. 8., ob 20.30, 600 SIT).

NARODNA GALERIJA

Koncert: MUSICA ANTIQUA KÖLN (ponedeljek, 9. 8., ob 20.30, 900 SIT).

LJUBLJANSKI GRAD

Koncert: TRIO KITAR AMSTERDAM (torek, 10. 8., ob 20.30, 600 SIT).

BOHINJ

Koncert: GIUSEPPE MORINO, tenor, MARCO BALDERI, klavir; program: Tosti, Donizetti, Gounod, Lalo Puccini, Verdi (sobota, 7. 8., ob 20.30, cerkev sv. Duh, 600 SIT).

DOBRNA

Koncert članov Godbenega društva iz Proseka v Italiji in mešanega zbora Zdravilišča Dobrna (petek, 6. 8., ob 19. uri, ploscad pred zdraviliškim domom Dobrna).

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

LIGNANO

Arena Alpe Adria

Danes, 5. avgusta, ob 21. uri »Una noche tropicale« - predstavitev novega plesa Senae.

VIDEM

Trg 1. Maja

V soboto, 7. avgusta, ob 21. uri: Operetni

program.
V torek, 10. avgusta, ob 21. uri: Gledališce Verdi iz Trsta »Tutti insieme appassionatamente«.

Giardino del Torso

13. avgusta bo nastopila skupina Frizzi-Comini-Tonazzi: Meglio suonare che ...

28. avgusta ob 21. uri bo na sporedu skupina Mitili Folk.

RAZSTAVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

Razstava SLOVENSKI MITI IN LEGENDE je ciklus skulptur in risb, ki jih je STOJAN BATIČ ustvaril v preteklem letu. Razstava bo na ogled do 28. avgusta.

Dokumentarna razstava 40 LET GRAFICNEGA BIENALA LJUBLJANA (Mala galerija).

KRIZANKE

Razstava MARKA JEZERNIKA bo na ogled do 15. avgusta v Viteški dvorani Krizank. Marko Jezernik je svoja likovna dela prvič javno predstavil pred desetimi leti, pred tem pa je nekaj let risal in slikal le »zase«. Ves čas se je ukvarjal z akvarelom, vzporedno pa je gojil tudi risbo in grafiko. Akvarel je kot tehnika in način likovnega razmišljanja najbližji avtorjevemu značaju; zvedavo zazrt v svet, lirčno občutljiv in trdno poudarjen tam, kjer mora biti. Njegove kompozicije so preproste: zgornja in spodnja polovica lista sta ločeni z imaginarno črto odseva, ki izvira iz motivike same - jezera, gladine, obzorja. Iz narave črpa tisto aktivnost, ki mu daje moč tudi za licenco poetico, za samostojne sprehode v iskanju neznanega, skrivnostnega. Tej želji sledijo tudi barve s ponekod drzno poudarjeno rumeno - kot sprostitim momentom. Prevladujejo hladne barve, zlasti modra in zastro zelena ter mnogi odenki sive. Jezernikovo slikarstvo je impresionističen zapis njegovega odnosa do sveta, ki ga dozivlja zanosno, a hkrati razumsko.

DOMUS, Slovenska cesta 17

Razstava DOMACE IN UMETNE OBRTI bo na ogled do 14. avgusta.

MUZEJ NOVEJSE ZGODOVINE - CEKINOV GRAD, Celovska 23

Na ogled so tri razstave: ponovno odprte razstave slik JANINA KLEMENCICA: POPO-TNA FOTOGRAFIJA (do konca avgusta), Reševanje zavezniških letalcev med NOB na Slovenskem in Plakati in razglasi 1914-1918.

GALERIJA ZDSLU, Komenskega 8

Razstava MINI PRIX LUCAS 93 bo na ogled do 14. septembra.

MESTNA GALERIJA

Pregledna razstava fotografij BOZIDARJA DOLENCA bo na ogled do 20. avgusta.

GALERIJA COMMERCE, Einspielerjeva 6

Razstava slik, unikatnega stekla in nakita UMETNIKOV IZ UKRAJINE bo na ogled do 3. septembra.

GALERIJA PIC LEK, Verovskova 57

Razstava olj in akvarelov MARJANE ARTICEK bo na ogled do 20. avgusta.

GALERIJA KRKA, Dunajska 65

Razstava likovnih del članic in članov Društva likovnih samorastnikov iz Ljubljane bo odprta do 8. septembra.

GALERIJA TIVOLI

Razstava nagajencev 19. Mednarodnega grafičnega bienala (DAVID SALLE, JANEZ BERNIK, A. R. PENOK, DIMCE NIKOLOV).

SLOVENSKI GLEDALSKI IN FILMSKI MUZEJ, Mestni trg 17

Razstava slik igralke METE VRANIC bo na ogled do 1. septembra.

TRST

TK GALERIJA

Na ogled je razstava lesorezov umetnikov, ki so bila realizirana na Mednarodni soli za grafiko v Benetkah v letu 1992-93 in na seminarjih, ki jih je vodil Franco Vecchiet.

TKB - AGENCIJA MITNICA

V razstavnih prostorih razstavlja najnovejša materična dela Deziderij Svara.

GALERIJA CARTESIUS

Na ogled je razstava slikarke Marie Terese De Zorzi.

GALERIJA BASSANESE

Na ogled razstava Michaela Goldberga. Urnik: vsak delavnik od 17.00 do 20.00.

ART GALLERY

Do 14. avgusta razstavlja slikarka Adriane Scarizza z naslovom Azzurro: soffio vitale.

MUZEJ ZIDOVESKE SKUPNOSTI

CARLO IN VERA WAGNER

Na ogled je razstava Srebrnine in sakralne opreme židovske liturgije. Urnik: ob nedeljah od 17. do 20. ure, ob torkih od 16. do 18. ure, ob četrkih od 10. do 13. ure

MUZEJ REVOLTELLA

Na ogled je stalna razstava »Da Canova a Burri«.

V organizaciji Trzasko letovišcarske ustanove se vsako soboto ob 10.30 vsrjšijo vodeni brezplačni ogledi Muzeja Revoltella.

KOROŠKA

CELOVEC

GALERIJA SCHNITZER

Do 3. septembra so na ogled dela koroskih umetnikov 1955 - 1985.

RITTER UMETNA HALA (H.-Gmeiner Str.)

Do 1. oktobra je na ogled razstava »Misere-re« G. Herolda in W. Büttnerja.

GALERIJA MOHORJEVE KNJIGARNE Stane Jarn razstavlja svoje akvarele in kipe.

GALERIJA CARINTHIA Do 29. avgusta razstavlja Nicolaus Moser.

KOROŠKA DEZELNA GALERIJA (Burggasse 8)

Do 5. septembra razstavljata Cornelius Kolig in Camera Picta.

SKOFIJSKA REZIDENCA

(Mariannengasse 2)

Do 12. novembra je na ogled razstava »Franc

BLED

V Hotelu Astoria bo do 6. avgusta na ogled razstava akademskega slikarja MARKA TUŠKA.

CELJE

GALERIJA KOMPAS

Razstava slik BOZIDARJA SCURKA bo na ogled do 31. avgusta.

LIKOVNI SALON CELJE

Do 1. 9. bo na ogled razstava slikarskih del JONA GALA PLANINCA.

KOSTANJEVICA NA KRKI

LAMUTOV LIKOVNI SALON

Razstava izbranih slik ob 35-letnici Lamutovega likovnega salona: IVANA KOBILCA in FERDO VESEL (do 31. 8.). Izbor je pripravil kustos Narodne galerije Ljubljana dr. Ferdinand Serbelj.

GALERIJA BOZIDAR JAKAC

Razstava TONETA LAPAJNETA: ZEMLJA NA JUTI 1991-1993 bo na ogled do septembra.

KRANJ

GALERIJA V PRESERNOVI HISI

V galeriji v Presernovi hisi je razstava slik in objektov slikarja KARLA KUHAJKA.

GALERIJA MESTNE HISE

Na ogled je III. MEDREGIONALNA LIKOVNA RAZSTAVA.

MARIBOR

NOVINARSKI KLUB, Vetrinjska '30

Grafike razstavlja DADO MAR.

MURSKA SOBOTA

POKRAJINSKI MUZEJ

V galeriji Pokrajinskega muzeja bo do 30. 8. na ogled pregledna razstava del akademskega slikarja FERENCA KIRALYA.

PIRAN

Do konca avgusta bo v Mestni galeriji na ogled retrospektivna razstava kiparskih del akademskega slikarja JOZETA POHLENA

POSTOJNA

Razstava del fotografa JANIJIA STRAVSA bo na ogled do 10. avgusta v galeriji Modrijanov mlin.

ROGASKA SLATINA

Do 20. 8. si lahko v razstavnem salonu ogledate razstavo slik ZLATKA GNEZDA.

SEŽANA

V Galeriji AVGUSTA CERNIGOJA je odprta zbirka tega znamenitega trzaskega slikarja.

GRAD SNEŽNIK

Otvoritev razstave slik v oljni tehniki na temo Kruh, svet in kozmos akademskega slikarja DARKA SLAVCA bo v petek, 6. 8., ob 19. uri v prostorih grajske galerije. Razstava bo odprta do 29. avgusta.

SKOFJA LOKA

Razstava slik in risb MILOJKE BOZOVIČAR v Galeriji Fara bo na ogled do 20. avgusta.

VELENJE

Otvoritev razstave IV. slikarske kolonije diplomantov Akademije za likovno umetnost v Ljubljani v petek, 6. 8., ob 20. uri v galeriji kulturnega centra Ivan Napotnik.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

OPČINE

TABOR ' 93 - SKD Tabor vabi v ponedeljek, 9. t.m., ob 20.30 na odprte razstave Poslikane panjske končnice iz Cebelar-skega muzeja v radovljici, ki bo na ogled vsak dan od 18. do 20. ure.

GORICA

GORISKI GRAD

V Pokrajinskem muzeju na goriskem gradu je vsak dan na ogled razstava o proizvodnji in uporabi svile med leti 1725-1915 »Svetlikajoca se nit« ter stalna muzejska zbirka o prvi svetovni vojni in goriska pinakoteka od 10.00 do 13.00 ter od 15.00 do 20.00, ob ponedeljkih zaprto. Muzej zgodovine in umetnosti je zaprt zaradi popravil.

PALACA ATTEMPS

Pinakoteka - zaprta zaradi popravil. Biblioteka in Pokrajinski zgodovinski arhiv sta odprta od 9.30 do 12.30.

VIDEM

GALACIA SAVORGNAN

NOVICE

Še o dovolilnicah za avtobusne prevoze po Avstriji

LJUBLJANA - Slovensko ministrstvo za promet in zveze je pri pristojnem avstrijskem ministrstvu doseglo, da bodo slovenski zunajlinijski avtobusni prevozniki te dni lahko kupovali dovolilnice za prevoze po Avstriji kar na mejnih prehodih Korensko sedlo, predor Karavanke, Ljubelj, Sentilj in Gornja Radgona. Cene dovolilnice za enkratni prevoz je 1.140 silingov. Po zagotovitvi avstrijskega prometnega ministrstva bodo dovolilnice na voljo tudi na vseh pomembnejših mejnih prehodih Avstrije z Nemčijo, Italijo in Slovaško. Navedeni režim pridobivanja potrebnih dovolilnic bo v veljavi samo do 10. avgusta letos. Od takrat naprej naj bi jih prevozniki pridobivali na Dunaju, vendar si bo ministrstvo za promet in zveze Republike Slovenije prizadevalo, da bo zadeva skupaj z Avstriji čim prej uredilo tudi formalno-pravno, tako da dovolilnice za promet te vrste ne bodo več potrebne.

Predstavnik kosovskih sindikatov v Sloveniji

LJUBLJANA - Predsednik Zveze svobodnih sindikatov Slovenije Dusan Semolic in član predsedstva ZSSS Milan Utroša sta včeraj na kraji pogovor sprejela predsednika Unije neodvisnih sindikatov Kosova dr. Hajrullaha Gorani. Gorani je gostitelja seznanil s težkimi razmerami, v katerih delujejo na Kosovu predvsem zaradi srbske diskriminacijske politike. Poleg etničnega čiščenja delovnih mest, je dejal Gorani, ki se kaže v tem, da iz podjetij namerno odpustajo predvsem albanske delavce, se izvaja tudi tako imenovani »ekonomičid«, to je namerno uničevanje kosovskega gospodarstva, tako da na Kosovu skoraj ni uspešnega podjetja. Sindikat ima 254 tisoč članov v 21 panožnih sindikatih. Gorani se je zavzel za tesnejše sodelovanje med UNS in ZSSS s prošnjo, da naj ZSSS v mednarodnih krogih seznani druge sindikalne organizacije z razmerami na Kosovu in jih pozove, da skupaj nastopijo proti diskriminaciji, kateri so izpostavljeni delavci albanske narodnosti na Kosovu. Hajrullah Gorani je tudi povabil Dušana Semolice, naj obišče Kosovo. (A. K.)

Pogodbeno delo za Peko

LJUTOMER - Po posredovanju ministrice za delo, družino in socialne zadeve Jozice Puhar in predsednika izvršnega sveta Ludvika Bratusa so nasli časovno rešitev za zaposlene v prodajnem podjetju italijanskega lastnika Vittoria Turrija. 42 od 54 delavk bo dva meseca izdelovalo zgornje dele cevčev za tržiški Peko. Ker so v Ljutomeru nekdo že delali za Peko, tudi sedaj upajo, da bo tu zrasel nov Pekov obrat. (B. H.)

SREČANJE

Vranitzky in Kohl o Bosni, ES in EMS

ST. GILGEN - Nemški zvezni kancler Helmut Kohl, ki te dni prebiva svoj dopust v St. Gilgen v Zgornji Avstriji, je po srečanju s svojim avstrijskim kolegom Franzom Vranitzkyem poudaril, da bo Nemčija prispevala svoj delež k temu, da bo Avstrija sprejeta v Evropsko skupnost do leta 1995. Kohl je s tem v zvezi napovedal tudi »tozadevne korake« ter menil, da ne vidi nepremagljivih ovir za uresničitev avstrijskega cilja, torej vstop v skupnost.

Kohl in Vranitzky sta se v okviru pogovora lotila tudi vprašanja vojne v bivši Jugoslaviji. Avstrijski zvezni kancler je s tem v zvezi v intervjuju za avstrijsko televizijo ORF ostro kritiziral politike v bivši Jugoslaviji ter jim očital, da »v resnici niso pripravljeni končati vojno«. Vranitzky je predvsem kritiziral srbsko stran in dejal, da je ta permanentno izigrava mednarodno skupnost. Menil je tudi, da je zdaj čas za zaostrovanje mednarodnih ukrepov v Bosni in Hercegovini.

Nemški kancler Kohl pa je z zadovoljstvom komentiral sklep finančnih ministrov Evropske skupnosti glede Evropskega monetarnega sistema (EMS) in poudaril, da je Evropska skupnost na pravilni poti.

Avstrijski kancler Vranitzky pa je temu dodal, da je ob tem bila potrjena tudi pravilnost avstrijske monetarne politike.

Strah pred konflikti narašča

LINZ - Avstrijce vse bolj vznemirjajo krize in konflikti v tujini, ugotavlja v raziskavi gornjeavstrijski institut za anketiranje javnega mnenja »market«. Povpraševali so pri 1.000 Avstrijcih od 14. leta starosti dalje.

65 odstotkov izmed njih je izjavilo, da jih dogodki v tujini zelo vznemirjajo, samo 7 odstotkov jih ni vznemirjenih zaradi mednarodnih kriz in konfliktov. V novembru je pri enaki anketi samo 54 odstotkov povprašanih ocenilo dogodke v tujini kot zelo vznemirjujoče.

OBISK MADŽARSKEGA MINISTRA

Oktobra sporazum

O delovnih dovoljenjih

LJUBLJANA - Včeraj sta se v Ljubljani sestala slovenska ministrica za delo, družino in socialne zadeve Jozica Puhar in madžarski minister za delo Gyula Kiss. Na srečanju sta se dogovorila, da naj bi ministri podpisali sporazum o medsebojnem sodelovanju, ki bi zagotovilo izmenjavo informacij, normativnih osnov, svetovnih dejavnosti in podatkov o delovanju trga delovne sile, s tem pa tudi odprli možnosti za regionalno obsejno povezovanje. Minister Gyula Kiss je menil, da je dobrososedsko sodelovanje med Madžar-

sko in Slovenijo pomembno zlasti v trenutnem položaju, saj imata državi podobne težave s prehodom v tržno gospodarstvo, s pravno ureditvijo in prizadevanjem za vstop v Evropsko skupnost. Ministra sta spregovorila tudi o vprašanju uvajanja zahteve po delovnih dovoljenjih za slovenske delavce na Madžarskem. Minister Kiss je dejal, da je tako v Evropi kot drugod po svetu normalno, da države z visoko brezposelnostjo ščitijo lastno delovno silo. O konkretnih vprašanjih glede zaposlovanja pa se ministra nista pogovarjala. (STA)

Podobnih misli o zaposlovanju (Foto: Tomi Lombar /TRIO)

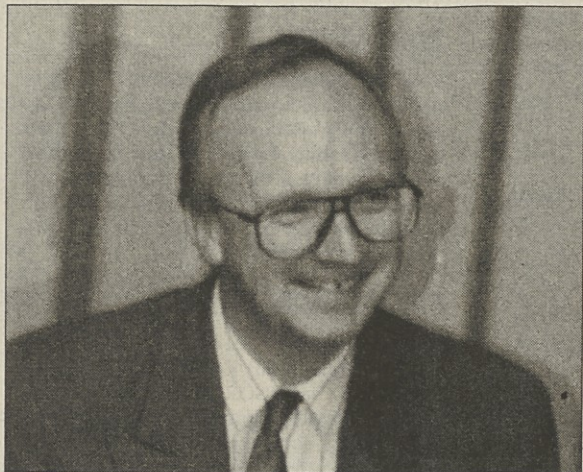
KOROŠKA / NADALJEVANJE RAZPRAVE O UČINKOVITOSTI MANJŠINSKE POLITIKE

Narodnostni sosvet za Slovence resna alternativa k etnični zbornici?

DS slovenskih socialdemokratov predlaga razširitev kompetenc sosveta

IVAN LUKAN

mandatna doba in kateremu je predsedoval predsednik NSKS Matevz

Predsednik Delovne skupnosti »Avstrijske narodnosti v SPÖ« Tomaz Ogris zeli sosvet z večjimi kompetencami.

Grilc, ter zadeva etnične zbornice sta bili tudi glavni temi včerajšnje ti-

skovne konference Delovne skupnosti slovenskih socialdemokratov na Koroskem. Njen predsednik Tomaz Ogris, podpredsednica Ana Blatnik ter delovni poslanec SPÖ Peter Kaiser so ob tej priliki zagovarjali sosvet kot »trenutno edino reprezentativno koordinacijsko telo za reševanje manjšinskih problemov in problemov sožitja med obema narodoma na Koroskem«.

Tomaz Ogris pa je tudi menil, da je narodnostni sosvet pri Uradu zveznega kanclerja tudi »edina resna alternativa k etnični zbornici«, kot jo zahteva NSKS. S tem v zvezi je poudaril, da je

zanj zahteva po etnični zbornici izraz »radikalne etnocentristične politike, kateri Delovna skupnost ne namerava slediti«. Hkrati se je izrekel tudi proti uvedbi volilnega katastra, v katerega bi se morali vpisati koroski Slovenci, ce bi se le-ti zeleti udeležiti volitev v narodnostno oz. etnično zbornico.

Ker bi po mnenju DS etnična zbornica ne pomenila rešitev globoke krize v slovenski manjšinski politiki, se je Ogris izrekel za krepitev sosveta v obliki razširitev njegovih kompetenc. Konkretno je predlagal uvedbo suspenzivnega veta za narodnostni sosvet pri vseh akcijah, ki zadevajo slovensko manjšino.

PARLAMENT / TEMELJITO ČIŠČENJE

Večnamenski prikazovalnik za čiste račune

Poskrbljeno za dostop invalidov - Po šestintridesetih letih obnova sanitarij - Televizijske kamere pa bodo prenašali še po starem

KATARINA NOVAK

LJUBLJANA - Približno 80 ljudi s polno paro rusi, zida, polaga instalacije, brusi, beli (izključno v kredit!), obnavlja, čisti 300 prostorov in stirinajst tisoč kvadratnih metrov uporabljenih površin in nekaj kilometrov hodnikov v poslopiju parlamenta, ki mora biti do začetka jeseni oziroma prve seje državnega zbora nared. Siceršnjim tekočim vzdrževalnim delom oziroma generalnemu čiščenju se je v letosnjem avgustu pridružil se nekaj večjih investicijskih in nakup opreme, kar bo zneslo dobrih 50 milijonov tolarjev. Državni zbor pa je za celoten finančni načrt odobrila 150 milijonov tolarjev. Obseg del (in težav) je večji tudi zato, ker je od aprila naprej parlament bogatejši za kar veliko stvilo kvadratnih metrov, saj je prevzel v last nekdanjo esdepejsko stavbo na Tomsčevi 5.

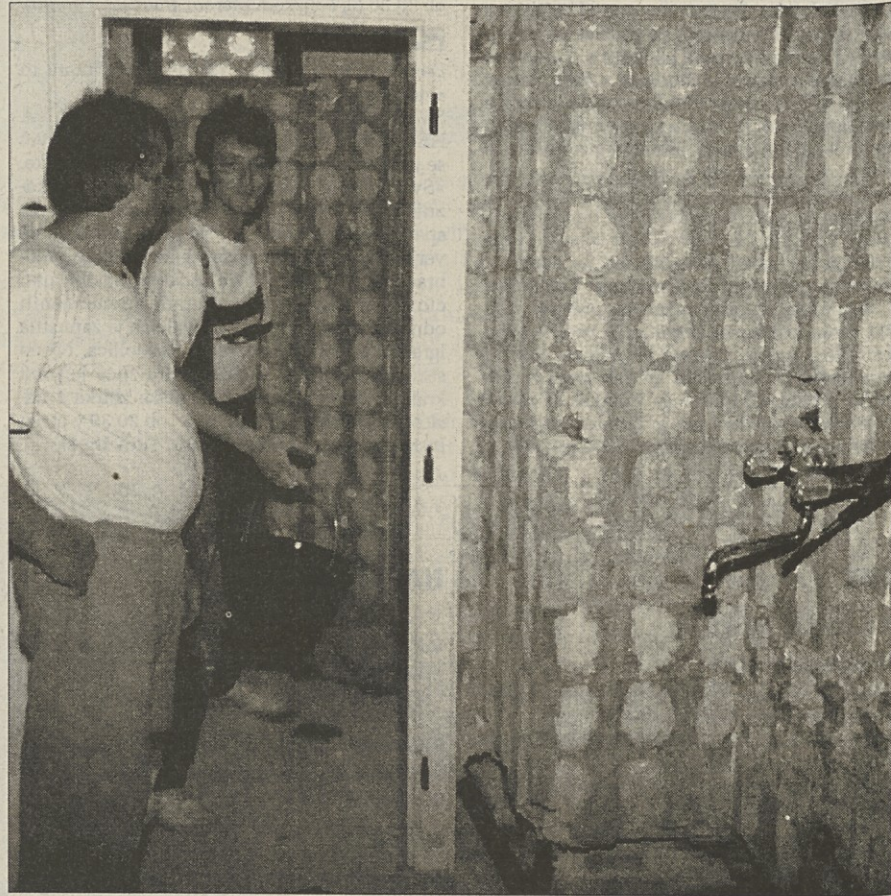
Na prvi pogled morda neopaznih a vendarle bistvenih popravil bo deležna precej uničena vhodna ploščad v parlament, ki je povzročala nenehne težave ob dežju zaradi nagnjenosti proti stavbi. Stopnica na vstopu bo pomaknjena naprej in speljana v neakusen »klin«, kar bo omogočilo lažji dostop invalidom na vozcih. Temu bo, kot pravita pomočnik general-

nega sekretarja Ivan Banskec in vodja službe za vzdrževanje Ivan Polzenik, prihodnje leto sledila se namestitvev hidravlike za poteg invalidskih vozčikov v prvo nadstropje. Novost zunaj hise bo se napeljava za zunanjo osvetlitev.

Za varnost v notranjosti so že postavljene rentgenske naprave in detektorska vrata, idejni projekt za zunanji sistem pa se se revidira in dopolnjuje. Dodatne težave so nastopile s tem, ker ima zdaj parlament s stavbo na Tomsčevi tri vhode, pa tudi zato, ker ne najdejo skupnega jezika z ministrstvom za notranje zadeve o tem, ali naj bi bili policisti tudi znotraj parlamenta ali naj za to se naprej skrbijo notranji varnostniki. Varnostni sistem in del prenove velike dvorane, za kar bo ljubljansko društvo arhitektov se letos izvedlo javni natečaj, bosta torej počakala na prihodnje leto.

Eden večjih posegov na Subičevi 4 je obnova sanitarij v pritličju in prvem nadstropju, ki so trenutno v popolnem razsulu, saj so se jih lotili prvič po petintridesetih letih, kolikor jih steje poslopje.

Od jeseni naprej tudi glasovanje ne bo več tajno in pospremljeno s sumnicenji in medsebojnimi obtoževanji. Kaj in kako bo

Poslanci bodo jeseni vstopili v bleščeče obnovljeno stavbo (Foto: A. Pavletić/TRIO)

vsakemu izmed poslancev ali svetnikov narekovala vest, bo lepo zapisano z imeni, priimki in njihovo »izjasnitvijo« na t. i. večnamenskem prikazalniku (po domače projekcijskem displayu oziroma platnu, ki se po uporabi zvije pod strop). Za to rešitev se je na javni natečaj prijavilo deset firm; odločili so se za

ljubljanski Avdio video inženiring TSE, zadeva pa bo stala okroglih sto tisoč mark. Same glasovalne naprave, ki jo je za veliko in malo dvorano pred dvema desetletjema unikatno izdelal institut Jozef Stefan, pa ne nameravajo zamenjati, saj, kot pravijo, deluje brezhibno. Prej bo treba poskrbeti za izpopol-

nitev računalniške opreme - do konca leta naj bi dobil vsak poslanec svoj računalnik.

Pri vsem pa ostaja neresen problem projekta za televizijsko spremljanje sej, pri katerem s TV Slovenija ne najdejo skupnega jezika in so se tako letos ponovno odločili, da se »v to ne gre«.

AVSTRIJA / EMS

Uvoz in potovanja cenejša - otežkočen pa je izvoz blaga

»Vlak integracije se ni ustavil«

DUNAJ - Čeprav Avstrija ni članica Evropskega monetarnega sistema (EMS) bo časna kompromisna rešitev finančnih ministrov - razsiri se meje, v katerih se lahko v EMS gibljejo sibeke valute na 15 odstotkov - imela posledice tudi na avstrijski siling oz. avstrijsko gospodarstvo. Vzrok za to je tesna vezanost avstrijskega silinga na nemško mark.

Uvoz iz tujine ter potovanja v tujino bodo za Avstrijce cenejši, podražila pa se bo avstrijska roba v tujini, kar bo brez dvoma negativno vplivalo oz. otežkilo izvoz, predvsem v tiste države, katere so ali bodo de facto devalvirale. Delež letih pa znaša približno 15

odstov izvoza, so poudarili v gospodarskih krogih.

Direktor avstrijske narodne banke, Wala, pa je v intervjuju za avstrijsko televizijo (ORF) menil, da sklep finančnih ministrov nikakor ne pomeni polom Evropskega monetarnega sistema. »Vlak integracije se ni ustavil«, je dejal bančnik, hkrati pa menil, da bo bruseljski sklep finančnih ministrov in guvernerjev osrednjih bank evropske dvanajsterele je imel posledice na »vozni red«.

Zvezni kancler Vranitzky pa je po srečanju z nemškim kanclerjem Kohlom poudaril, da so zadnji dnevi potrdili pravilnost in uspešnost dosedanje avstrijske monetarne politike. (I.L.)

AVSTRIJA / ZAPLETI PRI TOBAČNEM ZAKONU

Minister za zdravstvo v resnih težavah

Cone za nekadilce v gostilnah kot sporna točka - Svobodnjaki zahtevajo odstop

DUNAJ - Ministrski svet na svoji torkovi seji ponovno ni odobril nov tobačni zakon, ki ga je predložil minister za zdravstvo Michael Ausserwinkler. Sprejetje zakona je tokrat preprečil minister za gospodarstvo Wolfgang Schüssel, kateremu je bil zakon preveč restriktiven, predvsem glede predvidene prepovedi reklame za cigarete, prepovedi prodaje močnejših cigaret ter obvezne uvedbe con za nekadilce v restavracijah oz. gostilnah.

Nov zakon kljub temu bistveno odstopa od pr-

votnega osnutka, ki je predvideval se radikalnejše omejitve kot na primer prepoved kajenja v javnih prostorih in mestih, denarno kazen za nosilce ter obcutno omejitve reklame za kajenje.

Konkretno osnutek novega zakona med drugim predvideva prepoved prodaje močnejših cigaret (od naslednjega leta nad 15 mg nikotina, od leta 1998 pa nad 12 mg - op. ured.), obcutne pa so tudi predvidene omejitve pri reklamah za kajenje.

Glede spornih con za nekadilce v javnih gostinjskih lokalih pa mi-

nister za zdravstvo predlaga kazenski okvir od 50.000 do 100.000 silingov, ce lastnik lokala ne poskrbi za primerne prostore, gospodarstvo oz. gastronomija pa zagovarjata bolj liberalno rešitev.

Zvezni kancler Franz Vranitzky zdaj upa, da bo nov tobačni zakon le se sprejet do jeseni letos ter napovedal, da upa, da bo do začetka jesenskega parlamentarnega dela izdelan »usklajen osnutek«. Ausserwinkler pa je glede najnovejšega razvoja predvsem kritiziral koalicijskega partnerja,

češ da je le-ta zakonski osnutek že podpisal, svoj pristaneček pa potem spet razveljavil.

Generalni tajnik ljudske stranke Maier je za držanje (svoje)ga ministra Schüssla utemeljil s tem, da je predvsem predvidena uvedba con za nedakilce v mnogih primerih neizvedljiva ter da bi bila predvidena kazen previsoka. Svobodnjaki pa so Ausserwinklerju že postavili vprašanje odstopa, medtem ko govorijo Zeleni o »velikanski politični blamaži« avstrijskega ministra za zdravstvo. (I.L.)

Minister za zdravstvo Michael Ausserwinkler je po zavrnitvi zakonskega osnutka zašel v vse večje težave.

AVSTRIJA / VINSKI ŠKANDAL

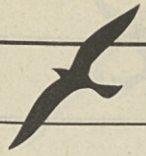
Dodatek jabolčne kisline v avstrijskih vinih

DUNAJ - Avstrija ima spet svoj - čeprav mali - vinski skandal. V več vrstah nižjeavstrijskih vinov so namreč našli dodatek jabolčne kisline, le-ta pa je v Avstriji prepovedan. Od 60 vzorcev je bilo kar 28 pozitivnih, vinčarjem, ki so vinu dodali prepo-vedani dodatek, pa zdaj grozi ovadba pri državnem toilstvu.

Ministrstvo za kmetijstvo je medtem že napovedalo ostro postopanje proti dotičnim vinčarjem, saj taki primeri lahko bist-

veno oskudujejo ugled Avstrije kot vinjsko državo. Kot znano, je pred skoraj deset leti Avstrijo pretresel veliki vinski skandal, ko so prav tako nižjeavstrijski ter gradščanski vinarji »izboljšali« vino z nedovoljenimi dodatki.

Dodatek jabolčne kisline naredi vino bolj pikantno kar pa ni v vsaki državi prepovedano. Tako odredba ES dovoljuje dodatek jabolčne kisline, toda pomembnejše vinske dežele se te možnosti doslej niso poslužile.

PLAVANJE / 21. EVROPSKO PRVENSTVO V SHEFFIELDU

V drugem dnevu brez rekordov Še tretja zmaga Van Almsickove

Alenka Kejžar z državnim rekordom in 3. mestom v B finalu izpolnila svoj načrt

SHEFFIELD - Franziska Van Almsick je tudi na 200 m prosto zmagala z veliko prednostjo in osvojila na 21. evropskem prvenstvu v plavanju svojo že tretjo zlato medaljo. 15-letna Nemka je prvih 100 m preplavala v 57,05, kar je obetalo nov svetovni rekord, vendar v drugi polovici ni vzdržala visokega ritma in rekord Vzhodne Nemce Friedrichove zgrešila za pol sekunde.

Dobitnik srebrne kolajne v Barceloni, Poljak Rafał Szukala, je na 100 m delfin po starih letih spet postal evropski prvak. V dramatičnem finišu je bil za picli dve stotinki hitrejši od Rusa Pankratova, tretjevrščen Hrvat Milosević, mladinski evropski prvak leta 1988, pa je osvojil bron s 24 stotinkami zaostanka. Dosedanji prvak Rus Kulikov je bil sele peti.

Madžar Tomas Darnyi je četrtič prisel do naslova na 400 m mesano, vendar kaže, da njegova zvezda le ugasa, njegov naslednik pa bo najverjetneje prav dobitnik srebra, 19-letni Finec Jani Sievinen, ki je vodil do plavanja v prostem stilu.

Na 200 m prsno, zmagala je Belgijka Brigitte Becau, je v B finalu kot najmlajša tekmovalka sploh, rojena je namreč 15. februarja leta 1979, nastopila tudi Slovenka Alenka Kejžar. Zasedla je odlično tretje me-

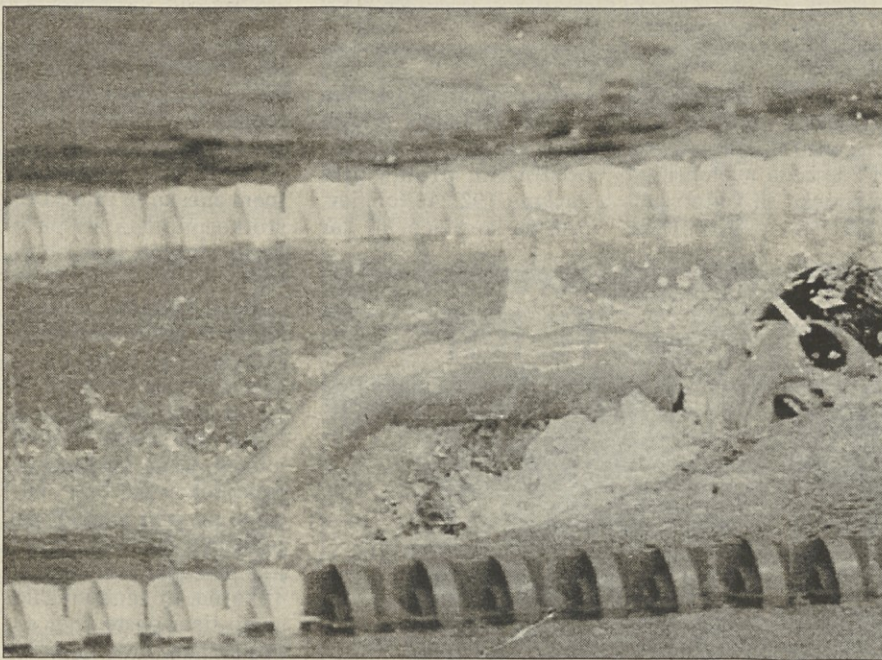
sto v času novega državnega rekorda 2:34:36. S svojim nastopom pa je povsem izpolnila pričakovanja trenerja Cirila Globocnika.

Moska stafeta 4x200 m je pripadla Rusom, drugouvrščene Svede pa so zaradi napake pri drugi predaji diskvalificirali, potem ko so bili že čisto blizu celo zlati medalji. Trije ruski tekmovalci so bili v mostvu. Skupnostni neodvisnih držav, ki je v Barceloni dosegla olimpijsko zmago v času novega svetovnega rekorda.

Rezultati
100 m delfin moški: 1. Rafał Szukala (Pol) 53,41; 2. Denis Pankratov (Rus) 53,43; 3. Milos Milosević (Hrv) 53,65; 4. Luis Laera (Spa) 54,10; 5. Vladislav Kulikov (Rus) in Franck Esposito (Fra) 54,11; 7. Pavel Knikin (Ukr) 54,22; 8. Christian Keller (Nem) 54,30.

200 m prsno ženske: 1. Franziska Van Almsick (Nem) 1:57,97; 2. Luminita Dobrescu (Rom) 2:00,39; 3. Karen Pickering (Vbr) 2:01,15; 4. Malin Nilsson (Sve) 2:01,25; Martina Moravcova (Slv) 2:02,02; 6. Olga Kirichenko (Rus) 2:02,19; 7. Simone Osgus (Nem) 2:02,39; 8. Louise Johncke (Sve) 2:03,60.

400 m mesano moški: 1. Tomas Darnyi (Madž) 4:15,24; 2. Jani Sievinen (Fin) 4:15,51; 3. Marcel Wouda

Franziska Van Almsick, kraljica prostega sloga (telefoto AP)

(Niz) 4:17,90; 4. Patrick Kühl (Nem) 4:18,97; 5. Frederik Hviid (Spa) 4:22,56; 6. Jorge Perez (Spa) 4:23,75; 7. Vjaceslav Valdaev (Ukr) 4:26,76; 8. Petr Kratosvil (Ces) 4:26,77.

200 m prsno ženske: 1. Brigitte Becue (Bel) 2:31,18; 2. Anna Nikitina (Rus) 2:32,15; 3. Marie Hardiman (Vbr) 2:32,48; 4. Manuela Della Valle (Ita) 2:33,12; 5. Audrey Guerit (Fra) 2:33,15; 6. Elin Austevoll (Nor) 2:33,32; 7. Elena Donati (Ita) 2:33,59; 8. Elena Makarova (Rus) 2:34,58.

4x200 m prosto moški: 1. Rusija (Lepikov, Pisenko, Muhin in Sadovi)

7:15,84; 2. nemčija 7:18,53; 3. Francija 7:19,86; 4. Italija 7:20,49; 5. Vel. Britanija 7:26,48; 6. Finska 7:30,63; Švedska je bila diskvalificirana.

Skoki v vodo
Rus Dmitri Sautin je le za 0,03 stotinke točke novi evropski prvak v skokih s stolpa. V finalni seriji je vse do zadnjega skoka vodil britanski tekmovalac Robert Morgan, za katerega je bil dramatični končni razplet prava hladna prha. Devetnajstletni Sautin, dobitnik srebrne kolajne s trimetrške deske, se je bil pred zadnjim skokom v bistvu že sprijaznil s konč-

nim drugim mestom. Morgan, ki je po devetih skokih vodil s petimi točkami prednosti, je bil namreč tudi v zadnjem poizkusu odlicen in si je s povratnim saltom in pol in tremi vijaki in pol prisluzil očno 80,64 točke.

»Mislim sem, da se bomo za drugo mesto, o prvem sploh nisem razmišljal«, je dejal Rus Sautin, ki je bil zadnji na vrsti, ko se je Morgan, z njim pa občinstvo, že skoraj veselil zmage. Toda Sautin je s spektakularnim skokom dobil 85,55 točke in v skupnem seštevku za las prehiteł Britanca.

Nemec Jan Hempel, ki je s trimetrške deske premagal Sautina in osvojil zlato medaljo, je bil tretji, dosedanjí prvak Rus Timosin pa je s serijo ponesrečenih skokov zasedel sele 5. mesto.

Končni vrstni red: 1. Dmitri Sautin (Rus) 617,73 točke; 2. Robert Morgan (Vbr) 617,70; 3. Jan Hempel (Nem) 607,62; 4. Michael Kühne (Nem) 568,98; 5. Vladimir Timosin (Rus) 561,27; 6. Roman Volodkov (Ukr) 557,67; 7. Andrej Kvotsinski (Ukr) 554,67; 8. Sergej Kudrevic (Bel) 534,21; 9. Frederic Pierre (Fra) 484,95; 10. Richard Frece (Avt) 459,96; 11. Jimmy Sjodin (Sve) 434,40; 12. Istvan Gerlach (Madž) 370,86.

Vaterpolo
Rezultati 4. kola. A skupina: Madžarska - Slovaška 14:9 (4:1, 3:4, 3:2, 4:2); Grčija - Nizozemska 12:6 (3:2, 2:3, 4:0, 3:1); Španija - Vel. Britanija 17:5 (4:2, 5:0, 2:0, 6:3). Vrstni red: Madžarska 8, Slovaška 6, Nizozemska 4, Španija 6, Grčija 3, Vel. Britanija 0. Skupina B: Romunija - Italija 11:10 (4:3, 3:3, 1:3, 3:19; Rusija - Ukrajina 11:6 (1:2, 4:1, 3:1, 3:2); Hrvaška - Nemčija 10:8 (1:3, 1:2, 4:0, 4:3). Rezultat 5. kola: Italija - Ukrajina 14:7 (4:2, 3:1, 3:2, 4:2). Vrstni red: Hrvaška in Italija 6, Romunija 5, Nemčija 4, Rusija 3, Ukrajina 0. Polfinalna para: Italija - Španija; Madžarska - Hrvaška.

Nov primer dopinga pred SP

LONDON - Mednarodna atletska zveza IAAF je sporočila, da je bila trikratna svetovna prvakinja v teku na 1.500 in 3.000 m ter olimpijska prvakinja v teku na 3.000 m Tatjana Dorovskic (dekliski priimek Smolenko) zaradi dopinga diskvalificirana za štiri leta. Ze 32-letne ukrajinske tekmovalke torej ne bo na bližnjem svetovnem prvenstvu v Stuttgartu, če bo kaznen potrjena pa je v bistvu tudi konec njene bogate kariere.

Dorovskiceva se je ujela v past nenapovedane protidoping kontrole 15. junija letos na mitingu v Budimpešti. Kaze, da se je posluževala istih steroidov, ki so bili usodni za znane kanadskega sprinterja Bena Johnsa. Zadnje besedo bo imela ukrajinska atletska zveza, ki pa bo primer obravnavala se le 25. avgusta. Po besedah njenega predsednika Gorodetskija je Dorovskiceva pred nastopom v Budimpešti letos že trikrat uspešno prestala testiranje.

NOVICE

Od danes reli po Novi Zelandiji

AUCKLAND - Danes bo prva etapa 23. avtomobilističnega relija po Novi Zelandiji, ki se bo po 2.000 km koncal v nedeljo v Rotoruaru. »Tu nastopam sele drugič, leta 1986 pa sem se uvrstil na tretje mesto. Dirka je zame prava novost, zato nočem dati nikakih napovedi«, pred startom pravi vodilni na skupni lestvici svetovnega prvenstva Italijan Biasion (Ford escort). »Reli po Novi Zelandiji mi je zelo všeč, zavedam pa se, da ne bo lahko zmagati«, pa je izjavil svetovni prvak Spanec Carlos Sainz (Lancia delta). Predvidenih je 36 posebnih voženj v skupni razdalji 591 km, med favoriti pa so se Kankkunen in Auriol (oba Toyota) McRae, Vatanen in domaćin Bourmer (vsi Subaru) in Delecour (Ford escort).

Lentiniju gre na bolje

MILAN - Zdravstveno stanje znanega italijanskega nogometaša Gianluce Lentinija, ki je bil v torek ponoči zrtev hude prometne nesreče, se izboljšuje. Milanovec nogometaša so s helikopterjem prepeljali v Milan. Zdravniki so sporočili, da Lentinij pocasi prihaja k zavesti, zlom nad levo ocesno jamico pa ni zaskrbljujoč. O tem, kdaj bo lahko spet igral pa je, kajpak, se preuranjeno govoriti.

Stefanel bo najvišje moštvo v italijanski A-1 ligi Cantù najel »belo goro«

TRST - Trzaski Stefanel bo najvišje moštvo letosnjega italijanskega košarkarskega prvenstva v A-1 ligi, sploh pa eden glavnih kandidatov za naslov prvega. V udarni peterki bo samo en igralec imel manj kot dva metra, to je reprezentant Nando Gentile, vsi ostali, se pravi Dejan Bodiroga, Gregor Fucka, Davide Cantarello in novi American Lemon Lampley pa so blizu 2,10 m, ali to visino celo presegajo. Lampley, ki je enoletno pogodbo s trzaskim klubom podpisal v torek, prejel pa bo 400.000 dolarjev, naj bi se kolegoma na visinskih pripravah v Folgari pri Trentu pridružil že danes. Vloga favorita, ob bolonjskem Knorru in Benettonu, Tanjevičevemu moštvu zdaj pripisuje tudi vsedržavni tisk. Moštvo Clear iz Cantupa pa je včeraj najelo »belo goro«, 2,13 visokega Američana nizozemskega porekla Gerta Hamminka. Hamminka je na letošnjem draftu v NBA ligi v prvem krogu, s številko 26, izbralo moštvo Orlando, star pa je 24 let.

Za Scavolini iz Pesara pa bo v prihodnji sezoni igral 2,08 m visoki dean Garrett, ki je v minulih treh sezonah uspešno branil barve moštva Panasonic iz Reggio Calabrie.

SP EVROPA / NA DANSKEM

Po treh regatah je Bogatčeva na 19. mestu

Zacetek svetovnega prvenstva v jadralnem razredu Evropa za nase najboljše jadralko, članico Trzaskega pomorskega kluba Sirena Arianno Bogatec, ni bil najbolj spodbuden, vendar ni še nič izgubljeno.

Po prvih treh regatah zaseda Bogatčeva na skupnem vrstnem redu sele 19. mesto, to je rezultat, s katerim nasa jadralka nikakor ni zadovoljna, čeprav nastopa v Kalovigu na Danskem vsa smetana razreda Evrope. Toda od tretjevrščne jo loci samo dvajset točk, kar pomeni, da se lahko v naslednjih starih regatah z dobriimi uvrstitvami se vključi v boj za medalje oziroma visjo uvrstitev.

Letosnje prvenstvo se odvija v zelo atipičnih okoliščinah. Oblačno vreme in padavine zelo otežujejo delo tekmovalcev, največja ovira pa je veter spremenljive smeri z nihanji od 20 do 30 stopinj, kar pomeni, da se lahko položaj jadralscev na regatnem

polju v nekaj trenutkih popolnoma obrne. Tako je na primer bila Bogatčeva v prvi regati skoraj do konca na solidnem 7. mestu, nato pa je pristala sele na 20. mestu, v drugi in tretji regati pa je dosegla uvrstitvi okrog 25. mesta. Ker se je nekaterim drugim jadralkam izteklo se slabše, je tako Bogatčeva zdaj devetnajsta, čeprav ni dosegla niti ena uvrstitve pod 20. mestom, sploh pa je razlika v točkah med večino tekmovalk minimalna, zato pa je položaj na skupnem vrstnem redu vse prej kot definiran.

Končna uvrstitev Bogatčeve je torej najverjetneje odvisna od tega, v kolikšni meri se bo znala prilagoditi razmeram na regatnem polju, ki za zdaj nedvomno favorizirajo domače konkurentke. Od ostalih tekmovalk italijanske reprezentance je Landijeva 18. Trzicanka Barbarossa pa dvajseta, ostale pa so precej bolj v ozadju.

ODBOJKA / KAO SE NA NOVO SEZONO PRIPRAVLJA NAŠ GORIŠKI DRUGOLIGAŠ

Igralci na zasluženih počitnicah odborniki pa imajo polne roke dela

Poleg podjetja Imsa bo moštvo v novi sezoni sponsorizirala tudi Kmečka banka - Občina naj poskrbi za posodobitev telovadnice - Priprave 23. avgusta - Nasprotniki so že znani

Igralci Valpraporja Imse, nasega najboljšega odbojarskega moštva, so ta čas na zasluženih počitnicah, znova pa se bodo na pripravah zbrali konec meseca.

Nobenega odmora pa ni za odbornike, ki imajo kopico dela s tehnično-organizacijskimi pripravami za nastop v zahtevni konkurenci v B-2 ligi in s pridobivanjem potrebnih finančnih sredstev. S tem v zvezi je prišlo do pomembnega premika. Potrjenemu sponsorju podjetju Imsa se bo v novi sezoni pridružila goriska Kmečka banka. »Predračun s tem ni še povsem krit, vendar pa nam nova sponsorizacija vsekakor veliko pomeni«, pravi sportni direktor kluba Ivan Plesničar.

Precej skrbi imajo v društvu tudi s standredsko telovadnico, za katero ni nobena skrivnost, da komaj za silo ustreza predpisom za igranje na tako visokem nivoju, kakršen se valpraporcem obeta v rpihodnji sezoni. OK Val se je obrnil do Občine s prošnjo, da bi ta poskrbela za namestitvev novega sodniškega stola in stoyal za mrezo, potrebno pa bi bilo tudi z belo barvo prebarvati stene, da bi nekako zmanjšali posledice slabe razsvetljave.

»Na Občino smo ustrezne prošnje naslovili že pred dobrim mesecem, vendar nismo prejeli še nobenega odgovora. Zdi se nam, da ne zahtevamo preveč, upostvajoc, da je društvo lani samo in na lastne

stroške poskrbelo za pokritje tal z novo gumijasto podlago in upostevajoc tudi dejstvo, da telovadnico v jutranjih urah uporabljajo sole, v popoldanskih pa, poleg nas, tudi društva Azzurra, San Luigi in Senators ter CAS za lahko atletiko.« nam je se povedal Plesničar, pri čemer se vsiljuje dvom, ali bi Občina enako ravnala tudi, če bi namesto Valpraporja v odbojarski B ligi Gorico zastopalo kakšno neslovensko društvo. Navsezadnje sodi Valprapor med moštvi, ki tvorijo gorisko sportno spico. Bomo videli, kaj se bo iz tega izcimilo.

Glede igralskega kadra je vse bolj ali manj znano. Negotov je edinole se položaj Mitje Ferija, ki se zaradi študijskih obveznosti obotavlja, ali se vtrajati pri zahtevnem režimu dela, ki ga za prihodnjo sezono napoveduje trener Lorenzo Zamò. V Društvu srčno upajo, da bo Mitja nazadnje le ostal, saj je bil lani eden stebrov sesterke, ki je napredovala v višjo ligo. Do 15. septembra, ko zapade skrajni rok za prestop igralcev, bo treba definirati tudi položaj Maurizia Superge, ki v prihodnji sezoni zanesljivo ne bo branil barve Imse Kmečke banke.

Priprave na novo sezono se bodo pričele 23. avgusta. »Dva tedna bodo fantje trenirali doma, 3. septembra pa se bodo odpravili na osemdnevne priprave v Mezico, ki

jih je omogočilo SZ Slova«, je se dejal Plesničar. Tam naj bi valpraporci odigrali tudi nekaj tekem, konec meseca pa jih že čakajo prvi uradni nastopi v zveznem pokalu, na katerem bodo moči merili tudi proti najmanj enemu moštvu iz B-1 lige.

V teh dneh je zveza tudi sestavila skupine B-2 lige. V severnozahodni skupini so poleg Imse Kmečke banke se naslednja moštva: Porto Ravenna, Lugo Ravenna Viserba Forlì, Volley Chioggia, Pallavolo Rovigo, Silko Belluno, Rum Baker Trst, Bussolengo, Pittarello Rojalese Reana del Rojale, Riviera, Lunazzi Treviso, VBU Videm in Ferroalluminio Trst.

zadnja navodila. **Dvojna številka planinskega vestnika** Izšla je nova, dvojna številka Planinskega vestnika za julij in avgust, ki prinapsa več zanimivih člankov, med katerimi zasledino tudi krajsje poročilo o osvojitvi osemtisočaka K 2 s strani slovenske alpinistične odprave, ki jo je vodil Tomaz Jamnik. Uspešno odpravo je zal zasencila smrt alpinista Bostjana Kekca, ki je izgubil življenje pod vrhom K 2 zaradi visinske bolezni. In prav o tem vprašanju piše v naslednjem članku Franc Verovnik, ki razčlenjuje vzroke visinske bolezni in navaja nacine njenega prepecevanja. Poleg drugih zanimivih zapisov z vzponov na razne gore, prinaša Planinski vestnik

tudi članek, da je Everest vendarle najvišja gora na svetu in članek o slovenskem sodelovanju na festivalu gornskih filmov v Tridentu. Se vsakega pozornega bralca bo pritegnil zapis Dušana Cernica o krizarjenju nad Julijci, to je o poletu nad našinimi najlepšimi gorami, po katerem je nastala izredna fotografska reportaza. Le škoda, da niso posnetki vrhov z letala v barvah.

Bogate so se rubrike odmevov, planinske literature in društvenih novic, iz katerih je razvidna razvejanost slovenskega planinsva. Zadnja, dvojna številka Planinskega vestnika je prav primerno in privlačno branje za vsakega planinca.

Nesreče v gorah Planinska sezona je v tem

Mitja Feri: da ali ne?

KOLESARSTVO / HITROST

Christian Doljak v prvem dnevu DP dosegel tretji čas

Boj za medalje bo že danes

Osemnajstletni kolesar Christian Doljak, ki tekmuje za trzasko društvo Cottur, je v prvem dnevu državnega kolesarskega prvenstva na stezi v kraju Donado pri Rovigu potrdil optimistične napovedi tistih, ki so mu prekovali boj za medalje v hitrostni vožnji v kategoriji juniorjev.

Na včerajšnjih kvalifikacijah je namreč dosegel tretji absolutni najboljši čas. Rezultat 11 sekund 40 pomeni za Doljaka osebni rekord, najhitrejši izmed tekmovalcev, lanske prvak Gentile, pa je bil le za tri desetinke hitrejši.

Kvalifikacijske faze državnega prvenstva se

je udeležilo okrog 100 tekmovalcev iz vse Italije, pravico do nastopa v današnji sklepni fazi pa si je priborilo samo 24 najhitrejših. Danes bodo kvalificirane kolesarje razdelili v osem skupin s po tremi tekmovalci, tekmovalo pa se bo po sistemu izločitve do finala za državni naslov.

Christian Doljak je pred desetim dnevi v Pordenonu osvojil naslov deželnega prvega, zdaj pa se mu ponuja resna priloznost, da se z medaljo okina se na državnem prvenstvu. Dobro formo je vsekakor pokazal, zato lahko z optimizmom pričakuje današnji nastop.

IZ PLANINSKEGA SVETA - IZ PLANINSKEGA SVETA

Priprave za potovanje

Se dobrih 15 dni nas loci od dneva, ko se bodo izletniki podali na dolgo pot v Abruce, kjer imajo v programu vzpon na najvišjo goro Apeninov, na Gran Sasso. V krajih, ki jih bodo obiskali, je že vse pripravljeno za njihov prihod, upati je le, da jim bo vreme naklonjeno na tem tedenskem pohajanju po vrhovih dezele Abrucev in turističnih ogledih raznih zgodovinskih krajev in narodnega parka.

Se vsa potrebna pojasnila pred odhodom bo organizator, SPDT, se javilo. V bistvu gre samo se za točen čas odhodov iz Trsta, oziroma iz Doline, odkoder je največji del izletnikov. V prihodnje bo prireditelj poskrbel, da bo v tej rubriki sporočil se

zadnja navodila.

Dvojna številka planinskega vestnika Izšla je nova, dvojna številka Planinskega vestnika za julij in avgust, ki prinapsa več zanimivih člankov, med katerimi zasledino tudi krajsje poročilo o osvojitvi osemtisočaka K 2 s strani slovenske alpinistične odprave, ki jo je vodil Tomaz Jamnik. Uspešno odpravo je zal zasencila smrt alpinista Bostjana Kekca, ki je izgubil življenje pod vrhom K 2 zaradi visinske bolezni. In prav o tem vprašanju piše v naslednjem članku Franc Verovnik, ki razčlenjuje vzroke visinske bolezni in navaja nacine njenega prepecevanja. Poleg drugih zanimivih zapisov z vzponov na razne gore, prinaša Planinski vestnik

tudi članek, da je Everest vendarle najvišja gora na svetu in članek o slovenskem sodelovanju na festivalu gornskih filmov v Tridentu. Se vsakega pozornega bralca bo pritegnil zapis Dušana Cernica o krizarjenju nad Julijci, to je o poletu nad našinimi najlepšimi gorami, po katerem je nastala izredna fotografska reportaza. Le škoda, da niso posnetki vrhov z letala v barvah.

Bogate so se rubrike odmevov, planinske literature in društvenih novic, iz katerih je razvidna razvejanost slovenskega planinsva. Zadnja, dvojna številka Planinskega vestnika je prav primerno in privlačno branje za vsakega planinca.

Nesreče v gorah Planinska sezona je v tem

mesecu v polnem razmahu in vedno več je ljudi, ki se podajajo v planine na daljše in krajše ture in vzpone. Žal se pogostoma dogajajo tudi nesreče, o katerih poroča dnevno casopisje, ki so pravzaprav posledica nepremišljenosti in neizkušenosti takih sezonskih gorohodcev, ki mislijo, da je vzpon v gore enak sprehodu po mestnem parku. Nedavna nesreča na pogorju Mont Blaca, ki je terjala osem smrtnih žrtvev, je bila sicer nepredvidljiva, vendar pavidnosti ni nikoli dovolj in predno se podate v hribe se morate zavedati, da je za to potrebna priprava, trening, potem primerna oprema in ne nazadnje stalna previdnost in pozornost ob stopanju po strminah in tudi po položnih stezah. (L.A.)

Planinski vestnik 7-8

Dobiček ob polletju

Cena delnice SKB na borzi naj bi še naprej naraščala

ANDREJA REDNAK

LJUBLJANA - V prvih šestih mesecih letosnjega leta je SKB banki uspelo povečati obseg poslovanja za 22 odstotkov in dosegli 60 milijard tolarjev bilancne vsote, kar banko postavlja na drugo mesto v Sloveniji, je na včerajšnji novinarski konferenci povedal direktor SKB Ivan Nerad, ko je predstavil rezultate poslovanja. SKB je tem času pridobila tisoč novih komitentov - pravnih oseb in ustvarila za 190 milijonov tolarjev dobička. Z ustanovitvijo nove enote banke na Bledu je SKB povečala svojo mrežo, ki zdaj pokriva že vso Slovenijo. Dosledno so se držali tudi cilja racionalizacije poslovanja, saj so za vsako 10-odstotno povečanje bilancne vsote zaposlili le odstotek novih delavcev, je dejal Nerad. Za investicije so namenili 12 milijonov mark; mimogrede, investirali so že v infrastrukturo za novo borzo, ki je njihova last in jo bodo oddali v najem Ljubljanski borzi.

Povprečna aktivna obrestna mera za kredite znaša v SKB 12,5 odstotka, povprečna pasivna obrestna mera pa 8,5 odstotka. Ponudbo komitentom je banka izboljšala z uvedbo zlatega čeka (za plačevanje večjih računov), uvedbo bančnih avtomatov, večjim obsegom deviznih kreditov

podjetjem (na 70 milijonov dolarjev lastnih sredstev) in ustanovitvijo dveh novih podjetij (RI-NA za reševanje rizičnih naložb in Plasis za plačilni promet s plastičnim denarjem). Komitentom bodo ponudili t.i. direktni banking, zeleni telefon, na katerem bodo od jeseni na enem mestu dajali vse informacije o poslovanju. Ze letos nameravajo vpeljati tudi t. i. telebanking, to je poslovanje z banko prek osebnih računalnikov. V zvezi z delnico banke SKB je Ivan Nerad dejal, da se je njena vrednost realno povečala za 50 odstotkov. Glede na rezultate predvidevajo nadaljnjo rast vrednosti, vendar si želijo samo stabilne rasti, ne pa skokov. V prihodnje namerava SKB izdali še drugo emisijo blagajniških zapisov, s katerimi bi zbrali sredstva za kreditiranje in dokapitalizacijo. Banka se namerava vključiti tudi v proces privatizacije podjetij, za kar je namenila 100 milijonov mark sredstev.

Cvetka Selsek, ki je zadolžena za mednarodno poslovanje, je povedala, da je SKB po dveh letih v mednarodnem finančnem svetu že uveljavljena banka, promet je znašal 300 milijonov dolarjev. Jeseni nameravajo odpreti svoje predstavništvo v Londonu.

Cene so znižali

Uredba vlade zgrešila namen, saj se cene telefonskih priključkov niso poenotile - V Murski Soboti štirikrat dražje kot v Ljubljani

SLAVKO PODBREZNIK

169.000 tolarjev, nova pa je 115.900 tolarjev. Na področju novogoriškega PTT je cena telefonskega priključka doslej znašala 154.000 tolarjev, zdaj pa

so jo znižali na 145.000 tolarjev. V cenovni skupini murskosoboskega PTT je cena telefonskega priključka se vedno najvišja v Sloveniji. Tako

bodo Prekmurci za telefonski priključek po novem odsteli skupaj s tri-odstotnim prometnim davkom 192.348 tolarjev, prej pa so placevali kar

Na račun dražjih pogovorov so novi telefonski priključki cenejši (Foto: A. Pavetič/TRIO)

234.570 tolarjev. Ravno zaradi tako visoke cene telefonskega priključka ponujajo naročnikom določene ugodnosti. Telefonski priključek lahko naročnik plača v enkratnem znesku in ima 3 odstotke popusta ali pa v starih obrokih brez obresti.

Emil Ogrinc, podsekretar za področje telekomunikacij in pošte v ministrstvu za promet in zveze meni, da je sedanjí odlok vlade zgrešil svoj namen. Cene telefonskih priključkov naj bi se namreč po prvi zamisli na področju celotne Slovenije postopoma izenačile. Tako naj bi cene znižale samo tiste pošte, kjer so te najvišje, dokler ne bi obveljala enotna, povprečna cena. Če pa bi bila cena telefonskega impulza dovolj visoka, bi lahko dosegli cene telefonskih priključkov, ki veljajo v tujini.

Telefonski pogovori so se, kot je znano, podražili za trideset odstotkov (en impulz stane 1, 30 tolarja, z davkom pa 1, 56 tolarja). Zeton A s petimi impulzi zdaj stane 20 tolarjev, zeton B s petindvajsetimi impulzi 58 in zeton C s petdesetimi impulzi 104 tolarje. Telefonska naročnina znaša 735 tolarjev, za dvojčka pa 588. Znamke za standardizirana pisma so po 8 tolarjev.

Manjša prodaja avtov

Letos predvidevajo za 17 odstotkov manjšo prodajo - Bolje je le v Veliki Britaniji, ki prihaja iz recesije - V najtežjem položaju so nemški proizvajalci

LONDON - Ker je gospodarstvo v evropskih državah trenutno »v vzratni voznji«, so tudi proizvajalci avtomobilov popravili svoja predvidevanja, tako da po najnovejših ocenah v letu 1993 pričakujejo zmanjšanje prodaje za 17 odstotkov, zmanjševanje števila delovnih mest in celo zapiranje tovarn. Samo britanski trg ima se kancek upanja in industrija se pripravlja na boljše rezultate po avgustovskih razprodajah, ki jih spremlja znova večje zaupanje potrošnikov zaradi nizkih obrestnih mer.

Harold Poling, predsednik družbe Ford Motor, pricačuje, da bo celotna prodaja avtomobilov in lahkih tovornjakov v letosnjem letu padla za 17 odstotkov ali na 12, 4 milijona vozil. Predstavnica Forda za Evropo je dejala: »Na večini trgov se položaj slabša. Trenutno ocenjujemo prodajo novih osebnih vozil v letu 1993 na 10, 8 milijona.« Po uradnih podatkih so imeli v zahodni Evropi lansko leto 13, 5 milijona registracij avtomobilov in številne avtomobilске družbe jemljejo to številko za primerjavo. General Motors (GM) na primer pricačuje, da bo ta številka padla na 11, 3 do 11, 5 milijona, torej za 16 odstotkov. Predstavniki britanske podružnice GM Vauxhalla je povedal, da so njihove tovarne ta teden že zmanjšale proizvodnjo. »V naših britanskih tovarnah 37 odstotkov proizvodnje izvozimo in doslej smo morali v obeh tovarnah že odpovedati delovne

izmene,« je dejal. Sicer pa je večina delavcev avtomobilskih tovarn v Evropi trenutno na kolektivnih dopustih.

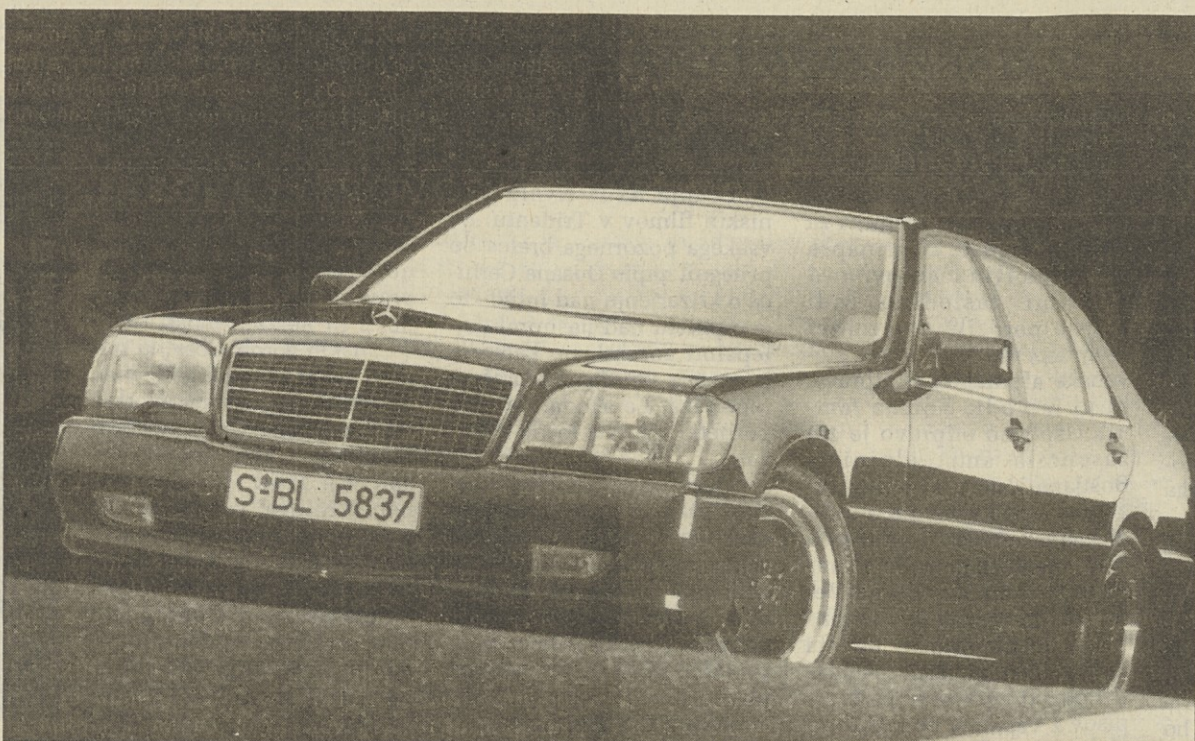
Razlog, da prodaja v Evropi upada, v Veliki Britaniji pa okreva, je v obeh primerih enak - recesija. Medtem ko po triletni recesiji, ki se je v Britaniji začela prej kot drugod po Evropi, britansko gospodarstvo že po malem oživlja, pa gospodarska dejavnost v drugih evropskih državah še vedno upada. Ekonomistom je zelo težko napovedovati bodisi obseg ali pa trajanje recesije na celini, kot so bili prej presenečeni nad konjunkturo, ki je pac temeljila na edinstvenem dogodku - združitvi dveh Nemčij. Tedaj nemski proizvajal-

MARCEL MICHELSON/REUTER

ci avtomobilov volks-wagen, BMW, mercedes in opel kar niso mogli izdelati dovolj avtomobilov, da bi ustregli nenasičenemu povpraševanju. Lotili so se razvojnih projektov, zdaj pa povpraševanje upada, prodaja zastaja pod točko relativne donosnosti. Nek industrijski svetovalec je v tej zvezi menil, da so pac vsi vedeli, da bo nekaj treba storiti, vendar so odlašali, dokler niso na trgih izgubili tal pod nogami. Ocenjuje, da bodo družbe do konca leta pospešeno nadaljevale z ukrepi, ki so jih že začele, namreč z zapiranjem delovnih mest in odpuscanjem.

Analitiki menijo, da bodo zaradi velike krize na tem področju le malo-stevilne avtomobilске družbe v Evropi leto končale z dobičkom. V tem smislu so se nekatere že začele reorganizirati, da bi izkazale cim manjše izgube. General Motors, Peugeot in Renault so v sorazmerno dobrem položaju, saj so dovolj zgodaj začeli s prestrukturiranjem, medtem ko so Ford, Fiat in nemški proizvajalci avtomobilov v slabšem položaju. Novi predsednik evropskega Forda Jacques Nasser bo s korenitimi ukrepi letos zaprl 10.000 delovnih mest. Fiat se je lotil težavnega investicijskega programa za modernizacijo, nemški proizvajalci pa drastično zmanjšujejo

stroške. Kratkoročno gledano - v 12 do 18 mesecih - pa bi si lahko prodaja avtomobilov v Evropi opomogla in proizvajalci bi lahko znova dosegali dobičke. V Britaniji se je to okrevanje že začelo. Pricačujejo, da bodo v avgustu prodali okoli 415.000 avtomobilov, kar je 11 odstotkov več kot lani. Avgust je že tradicionalno najpomembnejši prodajni mesec v letu, saj je to začetek novega registracijskega leta. Upoštevati je tudi treba, da bodo imeli po letu 1999 japonski proizvajalci avtomobilov prost dostop na evropski trg. Zato se morajo evropske družbe medtem učinkovito reorganizirati, sicer bodo gotovo izgubile velik del trga.

Zaradi recesije Evropejci kupujejo manj avtomobilov

Primanjkljaj tudi v juniju

Skupni izvoz je znašal 513, uvoz pa 533 milijonov dolarjev

MILE ČUK

LJUBLJANA - V blagovni menjavi s tujino je Slovenija tudi junija dosegla primanjkljaj v višini približno 20 milijonov dolarjev, kar pa je vseeno precej manj kot v zadnjih treh mesecih. Tudi primanjkljaj z državami »nekdanje tujine« (34 milijonov dolarjev) je nižji kot v zadnjih mesecih. V tem mesecu je namreč skupni izvoz znašal 513 milijonov dolarjev, kar je za 11, 7 odstotka manj kot v lanskem juniju oziroma za 7, 8 odstotka manj, kot je znašal lanski povprečni mesečni izvoz. Statistika hkrati beleži, da je skupni junijski uvoz znašal 533 milijonov dolarjev, kar pomeni, da po predhodnih podatkih se ne dosega lanskega junijskega uvoza (indeks 97, 8), vendar lahko po dopolnitvah v prihodnjih mesecih pričakujemo, da bo tudi junijski uvoz presegel uvoz v istem mesecu lanskega leta. V primerjavi z lanskim povprečnim mesečnim uvozom pa je letošnji junijski uvoz že po predhodnih podatkih večji za 4, 1 odstotka. V Zavodu za statistiko ocenjujejo, da so bila junijska gibanja v izvoznem gospodarstvu nekoliko ugodnejša kot v predhodnih mesecih, rast uvoza pa bo verjetno nekoliko manjša. Sicer pa je slovensko gospodarstvo v prvi polovici letosnjega leta izvozilo za 13, 6 odstotka manj kot v primerljivem obdobju lanskega leta, rast uvoza pa je v prvem polletju letosnjega leta v primerjavi s podatki v enakem obdo-

bju lani nekoliko nižja. Primanjkljaj v blagovni menjavi se naprej narašča in je v prvi polovici letosnjega leta znašal 250 milijonov dolarjev, kar je rezultat med 347 milijoni primanjkljaja z državami »nekdanje tujine« in 97 milijoni presežka, ki je bil dosežen v blagovni menjavi z državami nekdanje Jugoslavije. V prvem polletju letosnjega leta je bila stopnja pokritja uvoza z izvozom za celotno blagovno menjavo 92 odstotkov, kar je bistveno manj kot v prvi polovici lanskega leta (115 odstotkov). Glede na zaostajanje izvoza in naraščanje uvoza v tem obdobju so zanimivi deleži najpomembnejših izvoznih in izvoznih panog. V omenjenem obdobju je bil največji prispevek naslednjih izvoznih panog: proizvodnje električnih strojev in aparatov (16, 6 odstotka), proizvodnje prometnih sredstev (12, 4 odstotka), predelave kemičnih izdelkov (9, 5 odstotka), predelave kovin (8, 5 odstotka), proizvodnje končnih lesnih izdelkov (6, 8 odstotka) itd. V prvem polletju smo hkrati uvozili največ izdelkov iz naslednjih panog: proizvodnje prometnih sredstev (16, 3 odstotka), proizvodnje električnih strojev in aparatov (10, 6 odstotka), proizvodnje bazičnih kemičnih izdelkov (9, 3 odstotka), strojegradnje (8, 8 odstotka), predelave kemičnih izdelkov (7, 54 odstotka), pridobivanja nafte in plina (7 odstotkov) itd.

Julijske cene industrijskih izdelkov

LJUBLJANA - Cene industrijskih izdelkov pri proizvajalcih so se julija glede na junij povečale za 0, 8 odstotka, glede na lanski julij pa za 14 odstotkov. V prvih sedmih mesecih letosnjega leta so se cene industrijskih izdelkov pri proizvajalcih glede na enako lansko obdobje povečale za 26, 6 odstotka, je sporočil državni zavod za statistiko. Sredstva za delo pri proizvajalcih so se julija glede na junij podražila za 0, 7 odstotka, reprodukcijski material za 0, 3, blago za široko porabo pa se je pri proizvajalcih v enem mesecu podražilo za 1, 4 odstotka. (A. R.)

Odmev iz Probanke

LJUBLJANA - »Delnica naše banke, ki kotira na prostem trgu delnic na Ljubljanski borzi, se je na torkovi dražbi pocenila v povprečju za šest in ne za deset odstotkov, čeprav je končala dražbo pri desetoodstotnem padcu tečaja,« je dejala direktorica mariborske Probanke Romana Pajenk. (STA)

Sporočilo Ljubljanske borze d.d.

LJUBLJANA - Ljubljanska borza d.d., Ljubljana, obvešča javnost, da je v zvezi z dogajanjem na borzi 3. avgusta 1993 prišlo do netočnega in zavajajočega poročanja v nekaterih medijih. Na omenjenem sestanku so namreč izmed enajstih delnic, ki kotirajo na Ljubljanski borzi, tečaj sedmih delnic porasli, tečaj treh so padli, z eno delnico pa ni bilo prometa.

Radenski & Steinle gre dobro

RADENCI - V nekdanji Tovarni polnilne opreme, sedanji družbi Radenska & Steinle, so v prvih letosnjih sedmih mesecih zabeležili finančno realizacijo v višini 8, 7 milijona nemških mark; od tega je bil 4, 5 milijona mark vreden izvoz opreme na zahodnoevropska tržišča, kar po drugi strani predstavlja 52 odstotkov vse prodaje v prvi polovici letosnjega leta. Velik posel (655 tisoč mark) predstavlja izdelava paletizacije za vreče za nizozemskega kupca - podjetje Mostert. (G. G.)

Združitev Coca-Cole in Nestleja

BRUSELJ - Evropska komisija je začela preiskavo v zvezi z napovedano združitvijo industrije pijac med Coca-Colo in Nestle SA, med katero bo preverila, ali je združitve v skladu s pravili o evropski konkurenci. Oba giganta nameravata skupaj ustanoviti družbo »za uvedbo novih komercialnih pijac na podlagi kave, čaja in čokolade, ki jih bodo prodajali v ES in drugod«, kot so zapisali v sporočilu. Komisija ES, ki lahko tovrstne združitve tudi prepriči, če bi ugnile ogroziti nacela konkurenčnosti, bo preverila, ali je omenjena združitve v skladu s strogimi naceli sporazuma ES. Navadno komisija objavi svoje mnenje o podobnih združitvah po dveh mesecih od začetka postopka preverjanja. V primeru Coca-Cole in Nestleja je začel ta rok teči 9. julija. Nova družba naj bi se imenovala Coca-Cola Nestle Refreshments Company SA. (Reuter)

MENJALNIŠKI TEČAJI

4. avgusta 1993

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A Banka	69,70	70,60	9,50	9,96	6,88	7,45
Avtohiša*	69,30	69,90	9,70	9,95	7,30	7,70
Azur	69,80	70,40	9,83	9,98	7,25	7,59
Banka Vipra	69,67	70,19	9,81	9,90	7,36	7,44
Bela Vrtnica	70,00	70,70	9,85	10,00	7,40	7,70
Bobr Trzin	69,90	70,25	9,90	10,00	7,35	7,70
Bobr Fuzine	69,90	70,25	9,90	10,00	7,35	7,70
Brod	70,00	70,60	9,85	9,99	7,40	7,60
BTC Sezana	69,10	70,05	9,50	9,95	6,97	7,40
BTC Ljubljana	69,00	70,50	9,30	10,00	7,35	7,70
Come 2 us	70,00	70,40	9,85	10,00	7,40	7,60
Creditanstalt Nova Banka	69,70	70,40	9,80	10,00	7,30	7,60
Dom Kaffee Domžale*	69,90	70,30	9,90	10,00	7,30	7,60
Emona Globtur	69,55	70,50	9,83	10,00	7,32	7,50
Eros Ljubljana	69,80	70,30	9,85	9,95	7,30	7,50
Eros Kranj	70,00	70,30	9,85	9,97	7,30	7,50
Eurotours Internacional	69,60	70,60	9,75	9,98	7,45	7,70
Feniks*	69,20	70,20	9,29	9,95	7,10	7,50
Fiba Koper	69,32	70,08	9,55	9,88	6,90	7,45
Firadas Idrija	69,80	70,60	9,70	10,10	7,30	7,45
Golfurist Domžale	69,75	70,35	9,75	9,95	7,25	7,65
Hida	70,15	70,25	9,87	9,92	7,43	7,48
Hipotekarna Banka Koper*	69,20	70,20	9,68	9,90	7,20	7,45
Hram Rožice Mengeš	69,85	70,25	9,90	10,00	7,40	7,65
Idila Sečovelje	69,65	70,30	9,75	9,95	7,22	7,52
Italdesign Nova Gorica	69,65	70,20	9,82	9,98	7,36	7,44
Klub Slovenijales	70,00	70,25	9,85	9,98	7,39	7,55
Komercialna banka Triglav	69,35	70,35	9,62	9,99	6,70	7,65
Kompas Hertz Celje*	69,80	70,15	9,85	10,00	7,38	7,55
Kompas Hertz Velenje*	69,80	70,25	9,85	10,00	7,38	7,55
Kompas Hertz Idrija*	69,80	70,25	9,85	10,00	7,38	7,55
Kompas Hertz Tolmin*	69,80	70,25	9,85	10,00	7,38	7,55
Kompas Hertz Novo mesto*	69,80	70,25	9,85	10,00	7,38	7,55
Kompas Hertz Krško*	69,80	70,25	9,85	10,00	7,38	7,55
Kompas Hertz Bled*	69,80	70,25	9,85	10,00	7,38	7,55
Kompas Hertz Nova Gorica*	69,80	70,25	9,85	10,00	7,38	7,45
Kompas Hertz Maribor*	69,80	70,25	9,85	10,00	7,38	7,55
Kompas Fintrade	69,90	70,15	9,80	10,05	7,25	7,59
Kompas Holidays	70,12	70,30	9,75	9,98	7,10	7,50
LB Banka Zasavje, Trbovlje	69,00	70,10	9,80	9,96	7,26	7,48
LB d.d. Ljubljana	69,55	71,10	9,83	10,10	7,32	7,60
LB Dolenjska Banka NM	69,50	70,50	9,80	10,00	7,35	7,55
LB Kreditna banka MB d.d.*	69,00	70,30	9,60	9,96	7,33	7,69
LB Splošna banka Celje	69,00	70,30	9,10	9,95	7,40	7,60
LB Splošna Banka Koper	67,06	70,07	9,14	9,90	6,94	7,35
LB Komercialna banka NG	69,65	70,42	9,81	10,19	7,35	7,48
Libertas*	69,55	70,15	9,62	9,88	7,15	7,36
Media* (od 31.7. do 7.8. zaprto)	-	-	-	-	-	-
Moneta Invest	70,10	70,20	9,89	9,98	7,40	7,45
Ma Vir	70,00	70,50	9,80	9,98	7,30	7,69
Niprom I, Niprom II	70,00	70,30	9,90	10,00	7,40	7,50
Otok Bled	69,48	70,18	9,79	9,91	7,19	7,40
Petrol Ljubljana*	69,75	70,25	9,80	10,00	7,30	7,50
Pigal Solkan*	69,65	70,20	9,82	10,03	7,40	7,50
Pigal Kobarič*	69,65	70,20	9,82	10,03	7,40	7,50
Pigal Obutek*	69,65	70,20	9,82	10,03	7,40	7,50
Pigal Diskont*	69,65	70,20	9,82	10,03	7,40	7,50
Pigal Vrhnika*	69,65	70,20	9,82	10,03	7,40	7,50
Poštna banka Slovenije*	68,50	70,15	9,25	9,80	6,95	7,49
Probanka Maribor	69,20	70,30	9,60	9,95	7,40	7,55
Publikum Ljubljana	70,10	70,18	9,89	9,96	7,40	7,49
Publikum Celje	69,80	70,12	9,80	9,93	7,40	7,60
Publikum Krško	69,80	70,40	9,65	9,90	7,35	7,54
Publikum Maribor	69,71	70,25	9,80	9,89	7,25	7,49
Publikum Metlika	69,40	70,20	9,70	9,95	7,30	7,65
Publikum Mozirje	69,65	70,24	9,83	9,94	7,30	7,60
Publikum Novo Mesto	70,10	70,40	9,70	9,95	7,20	7,65
Publikum Tolmin	69,83	70,18	9,80	9,89	7,32	7,43
Publikum Sevnica	69,65	70,30	9,85	10,00	7,35	7,58
Publikum Sentilj	69,30	70,25	9,62	9,96	7,20	7,53
Publikum Sentjur pri Celju	69,60	70,12	9,78	9,93	7,30	7,55
Publikum Trebnje	69,50	70,20	9,85	9,95	7,35	7,65
Publikum Zalec	69,60	70,09	9,80	9,94	7,35	7,65
Roja Ljubljana	70,00	70,50	9,83	10,00	7,45	7,59
Shalaby Koper	69,45	70,10	9,60	9,90	7,10	7,35
Sit - on Ljubljana	69,50	70,80	9,70	10,00	7,20	7,60
Slovenijaturist zel. p. Ljubljana	70,05	70,70	9,85	10,00	7,20	7,45
Slovenijaturist zel. p. MB*	69,60	71,00	9,70	9,95	6,50	7,40
Slovenska Investicijska Banka*	69,50	70,50	9,60	10,00	7,20	7,65
Slovenska hra. in pos. Bled	70,00	70,25	9,85	9,92	7,20	7,50
Slovenska hra. in pos. Ljubljana	70,00	70,25	9,65	9,92	7,30	7,50
Slovenska hra. in pos. Kranj	70,00	70,25	9,65	9,92	7,30	7,50
Slovenska hra. in pos. Trzin	70,00	70,25	9,65	9,92	7,30	7,50
Sonce	70,10	70,40	9,90	10,00	7,35	7,50
SKB Banka d.d.* **	69,80	70,20	9,92	9,98	7,47	7,52
SKKB d.d.	69,80	70,37	9,70	9,99	7,10	7,62
Spacapan Komen*	69,55	70,19	9,81	9,90	7,35	7,45
Tori	69,90	70,50	9,83	10,10	7,40	7,65
Upimo	70,15	70,20	9,87	10,02	7,35	7,45

Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: **

MENJALNICA HIDA
Pokrita tržnica Ljubljana
MENJAMO TUDI LIRE, DOLARJE, FRANKE, KRONE, FUNTE IN GULDNE
VEDNO NA ZALOGI TUDI HRVAŠKI DINARJI
Delovni čas: 7.00 do 19.00 Tel.: 061/126-111, 127-273

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 150 z dne 4. avgusta 1993 — Tečaji veljajo od 5.8.1993 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	81,9867	82,2334	82,4801
Avstrija	040	šiling	100	993,1320	996,1204	999,1088
Belgija	056	frank	100	335,0730	336,0812	337,0894
Kanada	124	dolar	1	92,7249	93,0039	93,2829
Danska	208	krona	100	1771,7784	1777,1097	1782,4410
Finska	246	marka	100	2070,8009	2077,0320	2083,2638
Francija	250	frank	100	2025,3886	2031,4830	2037,5774
Nemčija	280	marka	100	6986,5077	7007,5303	7028,5529
Grčija	300	drahma	100	—	50,4752	50,6266
Irski	372	funt	1	—	168,8815	169,3881
Italija	380	lira	100	7,4791	7,5016	7,5241
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	3,1000	—
Japonska	392	jen	100	113,9499	114,2928	114,6357
Nizozemska	528	gulden	100	6211,3547	6230,0448	6248,7349
Norveška	578	krona	100	1623,3151	1628,1997	1633,0843
Portugalska	620	escudo	100	69,0966	69,3045	69,5124
Švedska	752	krona	100	1497,5579	1502,0641	1506,5703
Švica	756	frank	100	7923,3984	7947,2401	7971,0818
Velika Britanija	826	funt sterling	1	179,4135	179,9534	180,4933
ZDA	840	dolar	1	119,3855	119,7447	120,1039
Evropska Skupnost	955	ECU	1	134,0711	134,4745	134,8779
Španija	995	peseta	100	86,4331	86,6831	86,9431

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov
Banke Slovenije na dan 5. AVGUSTA 1993

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI I 5. OKTOBRA 1993:					1,300,000	673,081	692,874	1,365,955
61		103,5509%	106,5960%	105,0735%	130,000	67,308	69,287	136,596

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

4. AVGUST 1993	v SIT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
A banka	2,70	3,50
Hida	2,90	3,25
Fiba Koper	2,50	3,30
Hipotekarna banka Koper	2,00	3,00
Idila Sečovelje	2,80	3,45
LB Banka Zasavje, Trbovlje	2,90	4,00
LB Dolenjska banka NM	2,80	4,00
Moneta Invest	2,50	3,25
Shalaby Koper	2,00	3,30
Slovenijaturist zel. pos. Ljubljana	3,05	3,65
Otok Bled	2,42	3,21

Tečaj velja danes:*

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

4. AVGUST 1993	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1570,00	1620,00
nemška marka	924,00	944,00
francoski frank	266,00	275,00
holandski gulden	818,00	843,00
belgijski frank	43,40	45,00
funt sterling	2365,00	2427,00
irski sterling	2215,00	2272,00
danska krona	232,00	240,00
grška dramma	6,50	7,25
kanadski dolar	1220,00	1258,00
japonski jen	14,95	15,55
švicarski frank	1048,00	1071,00
avstrijski šiling	130,50	135,00
norveška krona	213,00	220,00
švedska krona	196,00	203,00
portugalski escudo	8,70	9,50
španska peseta	11,20	11,90
avstralski dolar	1080,00	1115,00
madžarski forint	11,00	15,00
slovenski tolar	13,00	13,50
hrvaški dinar	0,30	0,55

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

3. AVGUST 1993			
država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pliberk	10,00	12,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	9,50	10,00
Avstrija	Posojilnica Borovlje	9,25	10,25
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	9,70	10,30
Avstrija	Posojilnica Ločilo	9,50	10,40
Italija	Kmečka banka Gorica	13,00	13,50
Italija	Tržška kreditna banka	13,00	13,50

DEVIZNI TRG BEOGRAD

23. JULIJ 1993	ZA DEVIZE			
država	valuta	enota	nakupni	prodajni
Avstrija	šiling	100	-	-
Francija	frank	100	-	-
Nemčija	marka	100	-	-
Italija	lira	100	-	-
Švica	frank	100	-	-
ZDA	dolar	1	-	-
V. Britanija	funt	1	-	-

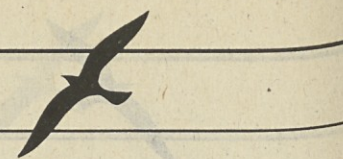
Opomba: povzeto po Reutersu, ki po 80-odstotni devalvaciji v ZRJ ni objavil podatkov o tečajih.

MEDPODJETNIŠKI TRG

Tečajna lista Ljubljanske banke d.d. za obračun
deviznih prilivov in odливov podjetij

Tečaji veljajo od 5. avgusta 1993 od 00.00 ure dalje

država	valuta	enota	ZA DEVIZE	
			nakupni	prodajni
Avstrija	šiling	100	997,1823	1001,44

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

10.45	Zgodbe iz školjke, ponovitev
11.35	Glasba in plesi sveta
12.05	Analitična mehanika, ponovitev 26/52 dela nemskeizobraževalne serije, VPS 1200
12.35	Tretji poletni videomeh, VPS 1235
13.00	Poročila
17.30	Snorčki, 5/11 del ameriške risane nanizanke
18.00	TV dnevnik
18.10	Kronika, ponovitev 15. dela kanadske dokumentarne serije, VPS 1810
18.35	Ze veste?, VPS 1850
19.10	Risanka
19.30	TV dnevnik
20.10	Zarisce
20.30	Gozdarska hiša Falkenau, 9/13 del nemske nanizanke, VPS 2030
21.20	Skandal, ponovitev 1/4 dela angleske dokumentarne serije
22.15	TV dnevnik 3, VPS 2215
22.40	Sova
22.40	Novopečeni princ z Bel-Aira, 8. epizoda ameriške nanizanke, VPS 2240
23.05	Sin Jutranje zvezde (Son of the Morning Star), 1/4 del ameriške nadaljevanke, VPS 2305
	Igrajo Cary Cole, Rosanna Arquette, Stanley Anderson, Ed Blatchford, George Dickerson, in se veliko drugih
00.00	Video strani

SLOVENIJA 2

16.10	Film tedna, ponovitev
	Fahrenheit 451, ponovitev angleškega filma
	Sova, ponovitev
18.00	Ribicija, 3/6 del ameriške risane nanizanke
18.25	Lovejoy, 11., zadnji del angleske nanizanke
19.30	Dnevnik 2
19.55	Sport
20.00	Poslovna borza
20.05	Miza, angleška dokumentarna oddaja
20.35	Umetniški večer
	Pogledi: Znamenja na Slovenskem
21.35	Ves svet je oder, 8/13 del angleške dokumentarne serije
22.30	Znanost in resnica: Vodila, 4/6 del ameriške znanstvene serije
23.30	EP v plavanju, posnetek iz Sheffielda
00.30	Video strani

KANAL A

09.00	CMT
11.00	Komandos, ponovitev ameriškega akcijskega filma
12.30	Helena, ponovitev oddaje
17.45	Drugacen svet, ponovitev 218. dela ameriške nadaljevanke
18.45	Rock starine, ponovitev 26. oddaje
20.10	Porocila
20.30	Večno tvoja (Eternally Yours), ameriški cb film
22.00	Dance Session, oddaja o plesu
22.30	Pet minut
22.35	Porocila
22.55	Drugacen svet, 219. del ameriške nadaljevanke
23.55	CMT
01.00	Video strani

KOPER

18.00	Gremo na sargo
-------	----------------

KOROŠKA

13.45	Dober dan, Koroska
-------	--------------------

RAI 1

6.50	Jutranja odd. Unomat-tina, vmes dnevnik
9.05	Film: Noi due soli (kom., It. '50)
11.00	Dnevnik
11.05	Nan.: Versilia '66
11.45	Vremenska napoved
11.50	Variete: Buona fortuna
12.30	Dnevnik in nan. Viaggio nel tempo
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Film: Il tesoro di Matrecumbe (pust., '76)
15.50	Film: Il fornaretto di Venezia (dram., It. '63)
17.55	Danes v Parlamentu
18.00	Dnevnik 1
18.15	Giffoni film festival
18.40	Nan.: Cose dell'altro mondo, 19.10 Padri in prestito, almanah
19.50	Vreme, dnevnik, sport
20.40	Variete: Giochi senza frontiere
22.10	Aktualno: Bella estate
23.00	Dnevnik 1
23.05	Variete: Mino Reitano
24.00	Dnevnik, vreme, v Parlamentu, Opolnoci

RAI 2

7.10	Nan.: Cuore e batticuore, nato risanke
10.05	Nan.: Furia
10.30	Rubrica o vrtnarstvu
10.55	Nan.: Amore e ghiaccio, 11.45 Druzina Drombusch, vmes (11.40) dnevnik
13.00	Dnevnik in vreme
14.00	Nad.: Quando si ama, 14.30 Santa Barbara
15.20	Film: Incidente a Balmimora (dram., '90)
17.05	Ristorante Italia
17.20	Iz Parlamenta in vesti
17.35	Nan.: Hill Street, 18.30 Un caso per due vmes (18.20) sport
19.35	Vreme, dnevnik, sport
20.25	Nogomet: Juventus-Southampton
22.20	Film: Occhi nella notte (krim., ZDA '90, i. Tanya Roberts), vmes (23.15) dnevnik
0.30	Nan.: Nero come la notte, nato film

RAI 3

6.45	Jutranja oddaja: L'altrarete, vmes (11.30) dok. La natura sperimentata, 12.00 vesti
12.05	Dokument
14.00	Dezelne vesti
14.10	Popoldanski dnevnik
14.30	Drobcji jazz
14.50	Film: Hollywood o morte! (kom., ZDA 56)
16.30	Sport: kolesarstvo, 17.00 EP v plavanju
18.50	Sport, vreme, dnevnik
19.30	Dezelne vesti
19.50	Nan.: Felice
20.30	Variete: Ieri oggi... e domani?
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Film: Sfida nell'Alta Sierra (vestern, ZDA '62, i. R. Scott)
0.30	Dnevnik, pregled tiska

RETE 4

6.25	Nanizanke
8.30	Nad.: Marilena, 9.40 La ragazza del circo, 10.15 Soledad
10.45	Nan.: Love Boat
11.45	Kviz: Gioco delle coppie, nato nad. Celeste, 13.00 Sentieri
13.30	TG 4 vesti
14.00	Nad.: Sentieri, 14.30 Milagros, 15.30 Quando arriva l'amore
16.00	Aktualno: Lui lei l'altro, 16.30 C'eravamo tanto amati, 17.00 La verità, 17.30 vesti
17.55	Nad.: Grecia, vesti
19.30	Nad.: Febbre d'amore
20.30	Filma: Come sposare un milionario (kom.), 22.20 Facciamo l'amore (kom., '60, i. M. Monroe), vmes vesti

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
8.35	Nan. in film Gli eroi della domenica (kom.)
11.30	Nan.: Sposati con figli
12.00	Kviz: Si o no
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Aktualno: Forum
14.30	Nan.: Casa Vianello, 15.00 Pappa e ciccio, 15.30 Otto sotto un tetto
16.00	Otroski variete
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.35	Film: Mississippi Burning - Le radici dell'odio (dram., '88)
23.10	I misteri della notte
23.00	Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) TG 5 vesti

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
9.15	Nanizanke
12.40	Odprti studio
13.00	Otroski variete
13.45	Nan.: Poliziotto a 4 zampe, 14.15 Riptide, 15.15 Don Tonino
17.00	Variete: Unomania
17.05	Nan.: Ultraman - Ricordo, 18.00 T.J. Hooker - Legge marziale, 2. del, vmes (17.55) sport
20.00	Kviz: Campionissimo
20.30	Nan.: Beverly Hills
22.30	Variete: La strana coppia (vodi M. Boldi)
24.00	Variete: Playboy Show
0.30	Odprti studio, pregled tiska, sport in vreme
1.10	Jadranje
1.40	Nan.: I ragazzi della prateria

TELE 4

	Lastne oddaje:
13.30	Kronika in komentar
19.30	Dnevnik in odmevi

KOPER

15.00	Nadaljevanke
15.50	Delo narava, italijansko/francoska dokumentarna serija, ponovitev
16.55	Do konca sveta - ko spregovorijo slike
17.25	Arhitektovi nasveti
18.00	Gremo na sargo
18.50	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.25	Nadaljevanke
20.15	Nocni sodnik, tv nan.
20.40	Reilly - vohun nad vohuni, angleska tv nanizanka
21.30	Zivljenje v gozdu, dokumentarna oddaja
22.05	TV dnevnik
22.10	Najboljše iz glasbene sezone
22.15	Drehscheibe Europa
22.45	Usnjeni ovratniki, italijanski vojni film, 1988
	Igrajo: Richard Hatch, Tony Marsina; režija: Paul D. Robinson

AVSTRIJA 1

09.00	Cas v sliki
10.30	Butterfield 8, ponovitev am. filma
13.10	Doktor Doogie Howser
14.20	Zlati most, nemški film
16.00	Jaz in ti, otroški spored
16.25	Summertime
16.35	Elektronski dvojnik, 2. del otroške serije
18.30	Umor je napisala, serija
20.15	Sanjska ladja, 9. del
21.35	Hunter: Zrtev tekmecev
22.20	S smrtno gotovostjo, nemsko-avstrijski tv film, 1991
23.55	Tatovi kot smo mi, ameriška kriminalka, 1973
01.50	Pozabljeni otok, ponovitev britanskega filma Porocila
	Tisoc mojstrov

AVSTRIJA 2

12.50	Tisoc mojstrov
13.00	Tenis, iz Kitzbühela
17.15	Doba vesoljskih pletov, 3/5 del
18.00	Policijska postaja, 1/27 del nemske nanizanke
18.30	Gaudimix Show, smeh in glasba
19.00	Regionalna porocila
19.30	Cas v sliki
20.00	Kultura
20.15	Domace reportaze
21.00	Trailer, oddaja za ljubitelje filma
21.30	Pozor, kultura!
22.30	Istra: Nekoč in zdaj
23.15	Muzeji - časovni stroji s prihodnostjo
00.15	Hello Austria, Hello Vienna, v angleščini

HRVAŠKA 1

08.00	TV koledar
08.10	Porocila
09.00	Ziveti kot ves svet, dokumentarna oddaja
09.30	Cobijeva četa, ponovitev 7. dela
10.00	Porocila
10.05	Poletni solski spored
10.30	Skrivnostni otok, 13., zadnji del
11.00	Umetnost vsakdana, 1/4 del dok. oddaje
12.00	Porocila
12.05	Luč svetlobe, 23. del ameriške nanizanke
13.05	Monofon
13.35	Zgodbe iz Monticella, 185. del
14.00	Porocila
14.05	Poletni predah
	Korak za korakom, 8. del am. hum. nan.
14.35	Roseanne, 7/20 del
15.05	Občutek za smrt, pon. 1/6 dela angl. nadalj.
16.00	Porocila
16.10	Morski vragi, 7/9 del novozelandske nadalj.
18.00	Porocila
18.35	Santa Barbara 473. del
19.30	Dnevnik 1
20.10	V iskanju...
21.10	Večer z vami: Oliver Dragojević
22.50	Dnevnik 2
00.00	Porocila

HRVAŠKA 2

17.25	EP v plavanju, prenos iz Sheffielda
19.30	Dnevnik
20.10	Jeeves in Wooster, 5/11 del hum. serije
21.05	Miss Hrvške za miss sveta, reportaža 5/9 del
21.20	Zivalski svet, 5. del dokumentarne serije
21.55	Občutek za smrt, 2/6 del angl. nadaljevanke, 1991
23.20	Blaznost, 2/5 del britanske dokumentarne serije
00.10	Pepsi DJ Mag
01.10	Horoskop

MADŽARSKA

06.03	Dobro jutro, magazin
09.00	Cez dan
09.30	Sotrpini
09.45	Pomoc v duševni tiski
10.30	L
11.30	Igra
12.00	Opoldanski saldo
12.12	Financinal Times, za vzhodno Evropo
16.00	Dnevnik
16.10	Strast in oblast, avstralska serija, 43. del
17.05	Svet denarja
17.55	EP v plavanju, prenos
19.07	Večerna pravljica
19.30	Dnevnik
20.10	Sosedje, 164. del
20.45	24 ur
21.10	Maigret doma, krimi serija
22.10	Krizarska vojna otrok, 1. del fr. filma

TV SLOVENIJA 1 / NOCOJ OB 20.30

Strupene sledi vodijo na drugo stran

Gozdarska hiša Falkenau, 9. del

Prebivalci gozdarske hiše Falkenau so po citniško razpoloženi. Rica in Peter se za dva tedna preselita v grad, Marcus in Katja si naredita gnezdece v gozdni koči.

Martin Rombach pa nima časa, da bi užival v poletju.

V svojem reviju je ze spet nasel sode tetrakloretilena, odpadne snovi, ki ostane po kemičnem ciscenju.

Policija ga pusti na cedilu, zato se skupaj z Vinzenzem Bielerjem skrivaj odpravi iskat onesnazevalce okolja. Sledi vodi detektiva na drugo stran nemško-češke meje.

TV SLOVENIJA 1 ŠKANDALI, angleška dokumentarna serija	21.20	RAI 3 HOLLYWOOD ALI PROPAD, ameriški barvni film	14.50
<i>Dirka za denarjem</i> je naslov prvega dela angleške dokumentarne serije in pripoveduje o Johnu DeLoreanu, ki je od nekdaj sanjal o lastnem modelu avtomobila, ki bi po hitrosti in zanesljivosti prekašal vse druge. Te sanje in družabništvo z goljufom Royem Nesethom so ga spravile v zapor, uničile pa so tudi številne posameznike, ki jim je v dirki za denarjem prodal sanje. DeLorean je bil eden najbolj obetavnih vodij družbe General Motors. Njegova strokovnost in občutek za trg sta stari ponitac, ki je bil tedaj že v zatonu, spremenila v bleščeč svoj visoke kakovosti. Toda nenadoma se je zdelo, da mu moč in bogastvo ne zadoščata več...	<i>Režiser Frank Tashlin je v filmu satirično obdelal hollywoodski mit, ki ga pooseblja Anita Ekberg. V glavni vlogi sta zaigrala Dean Martin in Jerry Lewis (na sliki). Slednji se je neuspešno trudil, da bi bil tak kot Dean. Anita Ekberg je igrala samo sebo.</i>		
TV SLOVENIJA 2 ZNANOST IN RESNICA, angl. dokumentarna serija	22.30	PRO 7 DVOBOJ OB RIU BRAVU, ameriški barvni film, 1964	20.15
<i>Geologi so po težkem delu prišli do spoznanja, da so bili modri oceani nekoč puščave. Podobni procesi so se dogajali v Sredozemlju in ljudem, ki niso ničesar vedeli o geologiji, je bila sprva nadvse težko razložiti, da se je morje nekoč izsušilo. Vendar Zemlja tudi zdaj ne miruje, celine se še vedno premikajo in sonce še vedno suši vodo, le da to poteka veliko počasneje kot naše življenje. Preteklost pa, naj je še tako različna, je bila vedno razpoznavna. V nocojšnji 4. oddaji bo ameriški fizik Philip Morrison pokazal nekaj načinov, kako so geologi odkrivali zgodovino Zemlje...</i>	<i>Invitation to a Gunfighter</i> je zgodba o gospodarju majhnega ameriškega mesta na Zahodu, ki najame revolverša, da bi ukrotil okoljske kmete, ki jih rop.	<i>Režiser Stanley Kramer (Beg v verigah, Ugani, kdo pride na večerjo, Zadnja obala itd.) se je v tem filmu - vestemu posvetil psihološki plati zgodbe, v kateri pridejo do izraza predvsem izobčenci in maščevanje.</i>	<i>Film odlikuje predvsem dober scenarij in uspešni igralci (Yul Brynner, George Segal, Janice Rule in drugi), medtem ko fotografija preveč spominja na snemanje v studiju.</i>

RADIO

Slovenija 1

(UKV 88.5; 90.0; 91.8; 92.9; 94.1; 96.4; MHz, od 16.00 SV 918 kHz)

4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 18.00, 21.00, 23.00 Porocila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio plus; 11.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Osmrtnice in obvestila; 13.45 iz tujega tiska; 14.05 Poslovne informacije; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Studio ob 17-ih; 19.30 Obvestila; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Četrtni večer; 21.05 Literarni večer; 22.30 Stari gramofoni; 23.05 Literarni noćturno.

Slovenija 2

(UKV 87.8; 92.4; 93.5; 95.3; 96.9; 97.7; 98.9; 99.9; MHz)

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Porocila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 8.40 Koledar prireditve; 10.35 Kompasovo turistično oko; 10.50 Primorski val; 11.15 Izjava tedna; 12.00 Opoldne; 12.40 Štajerski val; 13.00 Danes do 13-ih; 14.00 Drobčinice; 15.10 Prenos 1. progr.; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasbene novice; 17.50 Sport; 19.30 Jazz; 21.00 Uspešnice; 22.20 Rock underground.

Slovenija 3

(UKV 96.5; 101.4; 102.0; 103.9; MHz, od 19.30 88.6; 93.1; 100.3; 100.6; do 16.00 SV 918 kHz)

9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Porocila; 8.10 Dobro jutro; 9.05 Glasba; 10.05 Otroška igra; 11.05 Lahka glasba; 12.05 Pojemo in igramo; 13.05 Počitniško popotovanje; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Na ljudsko temo; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Operni umetniki; 16.45 Radijska univerza; 17.00 Glasb. umetnost; 18.05 Zunanje-politični feljton; 18.25 Komorni koncert; 19.35 Zbozrovska glasba; 20.00 iz arhiva simfonikov RTVS; 22.20 Zvočni zapisi; 23.00 Izbrali smo; 23.55 Lični utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88.5 - 93.8 - 100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz)

8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, Porocila; 19.00 Dnevnik; 6.00 Glasba in koledar; 6.30 Jutranjik in osmrtnice; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri

val; 8.45 Servisne informacije; 9.45 Souvenir d'Italy; 10.00 Mnenjsko rešeto; 10.30 Primorski val; 11.30 Hladno-toplo-vroče; 12.00 Tropicana; 13.00 Jagode in podoknice; 15.00 Hit Nova Gorica; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.30 Bančno okno; 16.45 Napovednik; 17.15 Primorski boben; 17.30 Primorski dnevnik, osmrtnice; 18.00 Na vremen pesku; 19.00 Dnevnik, prenos RS.

Radio Koper

(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Porocila; 7.15, 12.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almannah; 6.20 Drobci; 7.45 Prišlo je poletje; 8.05 Horoskop; 8.35 Popevka tedna; 8.40 Ob pogrnjeni mizi; 8.45 Igrajte z nami; 9.05 Baby radio; 9.15 Svet mladih; 9.45 Glasba po izbiri; 10.00 Pregled tiska; 10.45 Popotovanja po Istri; 11.00 Randevous; 12.00 Glasbeni desert; 13.00 Glasba po željah; 14.45 Glasbene novice

JUTRI

Pisalo se je leto
1945Cloveštvo občuti
dotlej
najstrahotnejše
orožje

Proti koncu leta 1938 je nemška fizikoma Ottu Hahn in Fritz Strassman uspela prva cepitev jedra. To je bil prvi korak do izdelave atomske bombe. Kdo, kdaj in v kakšne namene jo bo uporabil, se je spraseval svet ... Druga svetovna vojna, v kateri je padlo ali bilo ubitih prek 45 milijonov ljudi, je za sabo pustila tudi okrog 30 milijonov invalidov. Ko je bilo že skoraj videti konec vojne, v katero je bilo posredno ali neposredno vpletenih 72 od takratnih 78 držav, in je bila »ovir« le se Japonska, se je Truman odločil, da bo z atomsko bombo prisilil Japonce k vdaji. Ameriško letalo B-29 je 6. avgusta 1945 odvrlo prvo atomsko bombo na Hirošimo. Več kot pol mesta je bilo uničenega, 80.000 ljudi je bilo takoj mrtvih, 200.000 pa jih je umrlo za posledicami. Nekaj dni zatem so se Japonci vdali.

PREBLISK
Zgodovina je le
spisek zločinov in
nesrec.
(Voltaire)

SOCIOLOGIJA / POGOVOR S PROFESORJEM PETROM KLINARJEM

Slovenija bo morala zaježiti grozeči beg možganov in nosilcev razvoja

Slovenci smo naseljeni na samem robu Balkana, ki bo verjetno še dolgo nemiren, kar pomeni, da se bomo hote ali ne hote srečevali s problemi beguncev in kvazi azilantov

migracije v Evropi?

Prepredenost komunikacij in izrazito neenakomerna razvitost z mnogimi političnimi, gospodarskimi in socialnimi težavami in konflikti, zlasti v vzhodni in srednji Evropi. Na Vzhodu je prevladalo spoznanje, da nekaj več mednarodnih migracij v Evropi

DANICA VELKAVRH

nistrativni ukrepi, absolutni nadzor meja. Evropa se je odločila za večjo produktivnost, ki naj bi se približala ameriški in japonski. To pa ne dopušta množičnih migracij manj kvalificirane delovne sile. Med

vorami emigracij naj omejenim se zmesnjava, ki se je pokazala pri najnovejših raziskavah mednarodne organizacije za migracije, ki ugotavlja tole čudno podoben: Albanci so najbolj navdušeni za emigracije,

posebnega emigracijskega navdušenja.

Mislite torej, da je konec liberalne politike na Zahodu?

Na Zahodu je konec z liberalno politiko; postaja vse bolj nacionalistično usmerjen. Meje se zapirajo, na pohodu sta sovražstvo in diskriminacija. Zanimarja-

cajnih migracij, ki tudi izgubljajo svojo organiziranost.

Kako pa je v tem pogledu Slovenija?

Podoba, v kateri se nahaja Slovenija, je zapletena. Slovenija je postsocialistična družba in hkrati nova nacionalna država. To govori o dolgotrajnih procesih prehajanja in o številnih elementih klasične nacije, ki bodo se dolgo prisotni. Drugič je Slovenija nekdanja jugoslovanska družba, kar pomeni, da smo obremenjeni s številnimi imigranti in da bodo sprico tega v prihodnosti mogli številni politični konflikti. Tretjič pa je Slovenija ena od srednjeevropskih držav, ki jim Zahod namenja vlogo jezua, ki naj bi zadrževal množične pritiske z Vzhoda. Sloveniji se sprico te vloge, ki niti najmanj hvala vna in prijetna, morda obetajo kaksne manjše koncesije, vendar bo ta njena vloga težavna, neprijetna in zapletena. Ne smemo prezreti, da je Slovenija na robu Balkana, ki bo se dolgo nemiren, kar pomeni, da bo se imela begunce, kvazi azilante in podobno. Ne nazadnje velja omeniti tudi njeno tranzitno vlogo za tokove z Vzhoda, z Balkana in iz tretjega sveta. Predvsem pa bi morala Slovenija mnogo več storiti za to, da zaježi grozeči beg možganov in nosilcev razvoja iz svojega okolja.

Foto: M. Linton

pi ni problem, v zahodni Evropi pa se se vedno intenzivno zanimajo predvsem za strokovnjake in kvalificirane delavce.

Kaksne so zavore za množične imigracije na Zahod?

To so omejitveni admi-

zavore pa sodijo tudi izrazi pojavi sovražstva, ki jih Zahod dokaj neucinkovito omejuje. Ne gre za naključno neucinkovitost omejevanja, ampak za zastravanje pred množičnimi emigracijami iz vzhodne in srednje Evrope. Med za-

množico bi odšli na tuje, hkrati pa so največji optimisti glede prihodnjega razvoja Albanije. Nasprotno pa so Rusi, Ukrajinci, baltički narodi in Bolgari zelo pesimistični do svojega prihodnjega razvoja, vendar pri njih to ne vzbuja

jo tudi razvojne alternative mednarodnim migracijam, kot tudi mednarodno omejevanje kriz. To zaenkrat se najbolj kaže primer razpada Jugoslavije, se posebej vojne v Bosni. Zato je vedno več ilegalnih imigrantov in relativno malo obi-

K O Z M E T I K A

VIDA PIPAN VOLAJ

Biseri in srebro za vroče poletje

Nakit sodi med pomembnejše modne dodatke letosnjega poletja, zato ni čudno, da je ponudba modno oblikovanega nakita vsak dan večja. V večini primerov je narejen iz kovine, ki se se vedno ble-

sci v zlati barvi, pridružuje pa se ji tudi srebrno svetleči nakit, tako da ni vse zlato, kar se svetli.

Pri vsej tej modni bideziji je v oblikah cutiti nadih klasike. Veliko pomembnejša kot

dragocenost kovine je oblika, zato pogledajte v satulje, v katerih imate shranjen star nakit. Morda imate najmodernejše oblikovan nakit že dolgo doma. Letos bodo se posebej prišla na svoj račun vse tiste predsta-

vnice nežnega spola, ki imajo na sebi rade obilico nakita, in to čim več, čim bolj raznoliškega nakita, od zlata in srebra do veliko velikih svetlečih se kamnov in kamenčkov.

Nakit bomo nosile povsod. Predvsem v usesih, okoli vratu, na prsih, okoli prstov na rokah, na zapestju, okoli pasu, najbolj ekstravagantne ga lahko v vročih mesecih nosijo tudi okoli gležnjev. Poleg biserov in drugih poldragih kamnov (kot so zeleni ahat, korneol, oniks, hematit, ferotiger) bomo nosile prave kamne, od safirjev do rubina in diamanta; se več kot pravih kamnov pa bo imitacij le-teh. Njihov lesk je v poletnem soncu skorajda enak.

Biseri sodijo se vedno (ali pa ponovno) med nadvse moden nakit. Tudi ti so lahko naravni ali pa umetni. Barva sintetičnih je bolj bela, nosimo pa jih lahko, če smo mladi ali če imamo kako leto več. Gojeni in naravni biseri niso samo beli, ampak imajo tudi sijaj; njihova osnovna barva je bela, lahko pa imajo različne odtenke: rožnate, sive, modre, zelene, črne.

Ogrlica, sestavljena iz dveh ali treh nizov biserov, je primerna za vse, ne glede na leta, saj dajejo obrazu mehak, nežen videz. Modno oblikovan nakit iz bise-

rov ima najpogostejše zapponko, ki je ogrlica v okras, tako da jo lahko zapnemo tudi spredaj ali ob strani.

Dvojne ali trojne pa niso le ogrlice, tudi zapestnic je lahko na roki veliko, čeprav ne ravno do komolcev. Prsti so lahko vsi okrašeni s prstani, ki lahko segajo skoraj do prvega členka; pomembno je, da imajo

čim več čim večjih kamnov. Tudi broške in okrasne igle lahko nosimo, če jih le imamo kam zapeti. Uhani so lahko močno svetleči in zaradi svoje velikosti hitro opazni.

Nadvse priljubljen pri mladih pa je tudi nakit, ki so ga v šestdesetih in sedemdesetih nosili »otroci veselja«. Veliko cvetja in plastike

torej, ki je vidna ze zelo, zelo od daleč.

Modni nakit je torej bleščeč in opazen ze na daleč, zato mera dobrega okusa za tiste, ki niso več rosnio mlade, ne bi bila odvec. Mladim je dovoljena veliko večja svoboda. Na modnih pistah je bilo včasih poleg prozornega tila videti le se kozo in nakit. Boste poizkusile?

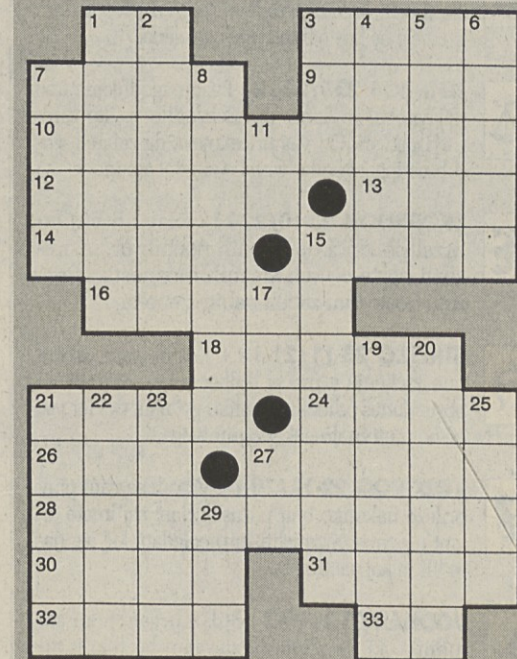
KRIZANKA

Vodoravno:

1. del liturgicne obleke katoliških duhovnikov, 6. svetovni duh kot filozofski pojem, 9. nekdanji argentinski predsednik (Juan Domingo), 10. švedsko zimskosportno središče, 11. prelaz na Velebitu na Hrvaškem, 12. turistično središče na Gorenjskem, 13. reka v Angliji, Nene, 14. tezaev gospodarski položaj, 15. zacetnici angleskega pisca Fleminga, 16. glavno mesto Armenije, 17. reka na Bliznjem vzhodu, 19. stari Slovani, 20. babilonski bog, Nebo, 24. crnogorski vladika, ustanovitelj vladarske rodbine (Danilo), 26. hodnik v parlamentu ali gledaliscu, 29. kemijski znak za litij, 30. zapor, jeca, 31. sesita robova blaga, 32. zakoncev oče, 33. visina gladine vode, 34. največji jadranski otok, 35. mesto v Turciji, 36. otok carovnice Kirke v grški mitologiji (originalna pisava), 37. zacetek dirke.

Navpično:

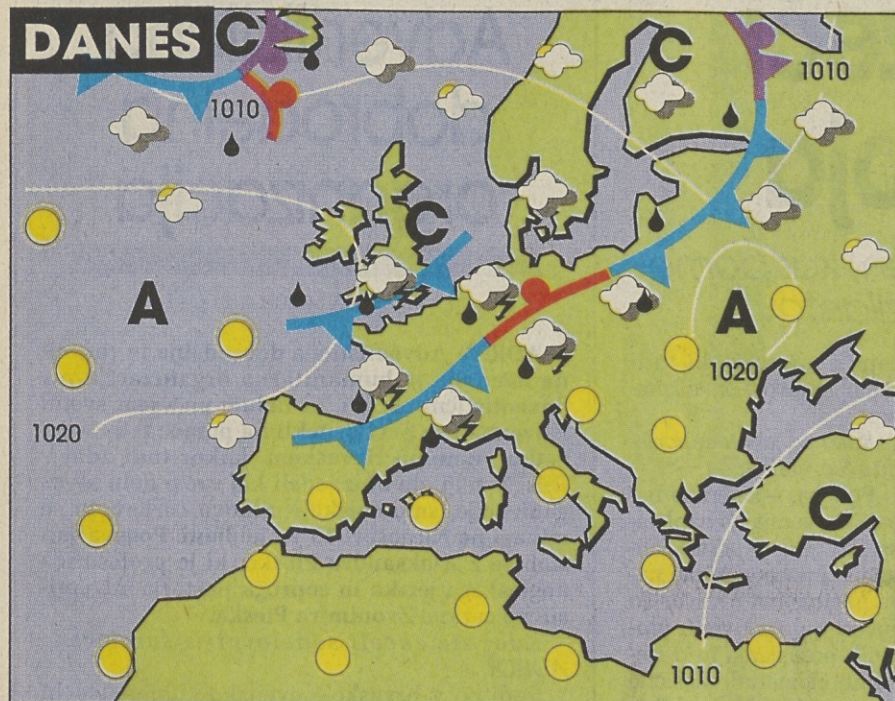
1. država na Pirenejskem polotoku, 2. priprava za oddajanje in sprejem govornjenih poročil, 3. luka v Alžiriji, 4. ime nekdanjega kampucijskega predsednika Nola, 5. avtomobilska oznaka Ancone, 6. mocne dežne padavine, 7. izlocanje seca, 8. mesto ob reki Meuse v Franciji, 12. najnižji alpski prelaz med Italijo in Avstrijo, 14. zemeljska ozina na Malaki, 16. enotnost, sloga, 18. ozek konec polotoka, 21. kemijski znak za srebro, 22. južnoameriški narodni junak, borec proti španski nadoblasti (Simon), 23. napadenost od usi, 25. staroslovanska crka, 26. ljubkovalna oblika imena Katarina, 27. južnoameriški rastlinski strup, 28. grm, ki obrodi lesnike, 31. hindujski bog unicejenja in smrti, 33. konec sukanca, 35. nacistična vojska formacija.

Li, arest, stiv, tasi, nivo, Kirk, Sivas, Aia, start.
kiza, li, Erevan, Jordani, Amu, Nabu, Njogor, kulbar.
Vodoravno: stola, nus, Peron, Are, Alan, Bled, Nen.
REŠITVE

EVROPA / FRONTA NAD EVROPO

Vremenska slika:

Nad vzhodno Evropo je območje visokega zračnega pritiska. Oslabljen fronta se zadržuje nad srednjo in zahodno Evropo in bo v noči na petek dosegla naše kraje. V visinah priteka k nam s slabimi jugozahodnimi vetrovi zelo tople zrak.

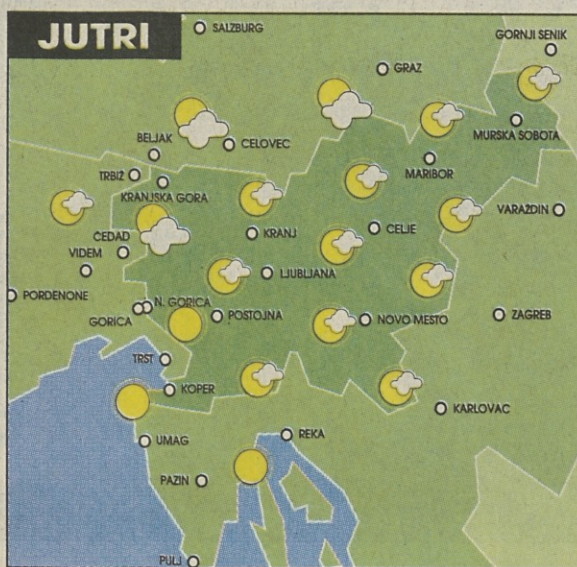
ALPE JADRAN / SONČNO

OBLACNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	MEGLA
nad 10 m/s	

Slovenija: Pretežno jasno bo, popoldne in zvečer bodo posamezne nevihte. Najnižje jutranje temperature bodo od 14 do 19°C, najvišje dnevne od 30 do 36°C.

Sosednje pokrajine: Sončno bo in vroče, popoldne in zvečer bo v Alpah spremenljivo oblačno s krajevnimi nevihtami.

V Sloveniji: V petek zjutraj bodo se posamezne nevihte, čez dan bo sončno in malo hladneje.

Obeti: V soboto bo sončno in manj vroče.

RAZMERE NA CESTAH V SLOVENIJI
Ceste po Sloveniji so suhe in normalno prevozne. Promet v notranjosti in na mejnih prehodih poteka tekoče.

VPLIV VREMENA NA LJUDI

Vroč začetek avgusta

TANIA CAGNAR

Velika toplotna obremenitev ob koncu minulega tedna je v nedeljo prehodno nekoliko popustila, vendar se je v naslednjih dneh znova stopnjevala. Zelo tople zrak, brez močnejšega vetra, predvsem sredi dneva močni sončni žarki in toplotno sevanje pregrih površin so učinkovali toplotno močno obremenilno. Na srečo je bil zrak v začetku tedna se razmeroma suh, vendar je tako kot temperatura tudi vlažnost zraka iz dneva v dan narasla. Večja vlažnost zraka telesu otežuje oddajanje odvečne toplote. Veliko toplotno obremenitev v splošnem težje prenašajo otroci, starejše osebe in bolniki. Pitje tekočine olajša ohlajanje s potenjem, vendar le, če zrak ni preveč vlažen. V vlažnem in toplim okolju povzroči večje uživanje tekočine le se dodatno obremenitev ze tako obremenjenega organizma. Danes bo sredi dneva in popoldne po nižinah se soparno. Toplotna obremenitev bo velika zaradi visokih temperatur zraka in intenzivnega sončnega obsevanja. Tem, že nekaj dni trajajočim razmeram, se bodo danes, tistim najbolj občutljivim na vremenske spremembe, postopno pridružile se manjše težave, kot je slabo počutje, nemir, razdražljivost, utrujenost in slabše spanje. V času največje vročine se izogibajte nepotrebnim močnejšim fizičnim naporom in tako prinesite organizmu z dodatnim sproščanjem notranje toplote, ki nastane ob povečani fizični aktivnosti. Sentne lege in zelene površine so zaradi svojega manjšega toplotnega sevanja v poletni vročini primernejše okolje kot asfaltne, betonske ali kamnite površine. Sprehodi v senci gozdov so ob takem, vremenu prav blagodejni. Jutri se razmere se ne bodo bistveno spremenile. Se v soboto se bo najtoplejši zrak umaknil, nekoliko se bo osvežilo, tako da bo največja toplotna obremenitev popustila. Učinek vremena bo večji del dneva za na vremenske spremembe občutljive ljudi zmerno obremenilen in se bo kazal z značilnimi

težavami kot so slabo počutje, utrujenost, razdražljivost, pri nekaterih ljudeh tudi z zmanjšano delovno storilnostjo in zmožnostjo koncentracije. Predvidoma bo obremenilni učinek vremena prehodno popustil v noči na nedeljo. Glede učinkov vremena na počutje bo ta konec tedna pester, saj se bodo razmere iz dneva v dan spreminjale iz ugodnih v obremenilne in obratno. Za zdaj pa je se preveč tvegano natančneje napovedati, kdaj bodo učinki ugodni in kdaj obremenilni, saj se manjša zakasnitev ali hitrejši razvoj vremenskih dogajanj na začetku časovno zamakne vse naslednje. Se veljajo vsa opozorila, ki se nanasajo na izogibanje pretiranemu izpostavljanju sončnim žarkom in izogibanju nepotrebnim toplotnim obremenitvam organizma. V pretoplem biotoplotnem okolju je izhlapevanje potu najpomembnejši način oddajanja odvečne telesne toplote. Uživanje lahke hrane in primernih količin tekočine, vendar ne alkohola, zadrževanje na prevetrenem prostoru, nošenje lahkih in zračnih oblačil lahko prispevajo k boljsemu prenašanju toplotne obremenitve. V zaprtih prostorih poskrbite za primerno zračenje.

TEMPERATURE ALPE JADRAN včeraj ob 8. in ob 14. uri	TEMPERATURE PO EVROPI včeraj ob 8. in ob 14. uri
LJUBLJANA..... 19/32	HELSINKI..... 13/20
TRST..... 25/31	STOCKHOLM..... 13/21
CELOVEC..... 18/29	KØBENHAVN..... 11/20
BRNIK..... 17/31	MOSKVA..... -/19
MARIBOR..... 21/33	BERLIN..... 17/28
CELJE..... 18/33	VARSAVA..... 17/29
NOVO MESTO..... 19/33	LONDON..... 13/22
NOVA GORICA..... 20/35	AMSTERDAM..... 13/21
MUR. SOBOTA..... 19/33	BRUSELJ..... 15/22
PORTOROŽ..... 21/31	PARIZ..... 12/-
POSTOJNA..... 17/32	DUNAJ..... 18/32
ILIRSKA BISTRICA..... -/-	MÜNCHEN..... -/-
KOČEVJE..... 16/31	ZÜRICH..... 16/29
CRNOMELJ..... 19/32	ZENEVA..... 17/30
SLOV. GRADEC..... 16/30	RIM..... 20/33
BOVEČ..... 17/30	MILAN..... 21/33
RATEČE..... 14/28	BEOGRAD..... 22/35
VOGEL..... 17/22	BARCELONA..... 21/29
KREDARICA..... 10/13	ISTAMBUL..... 22/29
VIDEM..... -/-	MADRID..... 17/37
GRADEC..... 19/31	LIZBONA..... 18/31
MONOSTER..... 20/33	ATENE..... 25/34
ZAGREB..... 22/33	TUNIS..... 20/38
REKA..... 29/35	MALTA..... 21/35
	KAIRO..... 20/-

DOLŽINA DNEVA
Sonce bo danes vzšlo ob 05.49 in zšlo ob 20.26. Dan bo dolg 14 ur in 37 minut. Luna bo vzšla ob 21.19 in zšla ob 08.53.
SETVENI KOLEDAR
Luna je v znamenju Ribe, elementa vode. Posejte motovilec, spinaco, ljubljansko ledenko in posavko. Nabirajte in vlagajte gobe.
TEMPERATURE JEZER, REK IN MORJA
Jezerja: Blej ko 23°C, Bohinjsko 22°C.
Jadransko morje: Portorož NP, Koper 24,8°C, Trst NP, Crikvenica 23,5°C, Pulj NP, Lošinj NP, Split 25°C, Hvar 24°C, Vis 25°C, Opatija 24°C, Reka NP.
Reke: Mura (G. Radgona) 17°C, Sava (Radece) 22,6°C, Sava Radovljica 14°C, Savinja (Lasko) 20°C, Ljubljanka (Moste) 18,8°C, Bistrica (Sodražica) 15,3°C, Sora (Suha) 17,4°C, Gradaščica (Dvor) 15,2°C, Iska (Iska) 16,9°C.
PLIMOVANJE
Danes: ob 5.10 najnižje -58 cm, ob 11.44 najvišje 44 cm, ob 17.33 najnižje -24 cm, ob 23.09 najvišje 36 cm.
Jutri: ob 5.32 najnižje -53 cm, ob 12.06 najvišje 43 cm, ob 18.02 najnižje -24 cm, ob 23.36 najvišje 30 cm.

ISLAM / IZ NEW DELHIJA PROTI MEKI

Muslimani v Indiji

Muslimanska veroizpoved je v Indiji zelo živa

Pod oboki največje indijske mešete v New Delhiju se indijski muslimani klanjajo Alahu (Telefoto AP)

MOSKVA / KRVAVA OBRAČUNAVANJA SO NA DNEVNEM REDU

Skokovito naraščanje kriminala v Rusiji

V Rusiji je trenutno 150 večjih ali manjših organiziranih kriminalnih skupin

MOSKVA - Naraščanje organiziranega kriminala v ruski prestolnici postaja iz dneva v dan bolj zaskrbljujoče in policija pravzaprav ne ve, kako zaježiti ta pojav. Kot poročajo agencijske vesti, prihaja kar na cestah do krvavih obračunavanj in streljanja med pripadniki različnih mafij-skih in drugih kriminalnih organizacij kot se je to v tridesetih letih dogajalo v Chicagu. Mafijci navadno uporabljajo vojno orožje in večkrat se je zgodilo, da so v teh policnih spopadih izgubili življenje tudi ljudje, ki so po naključju sli mimo. Po uradnih podatkih naj bi samo v zadnjem letu bilo ubitih 15 tisoč oseb. Ruske oblasti se bojijo, da bi ti

dogodki negativno vplivali na turizem ali pa tuja podjetja odvrgli od namena, da bi svoj kapital nalagali v Rusiji. »Ne vem, kako je v Italiji, a pri nas je mafija izredno krvoločna,« je dejal Vladimir Zolotinski, predstavnik policijskega oddelka pri ruskem zunanjem ministrstvu. Priznal je tudi, da trenutno se ne vedo, kako bi kriminalcem prisli do zivega, zato bi potrebovali izmenjavo z drugimi državami, ki bi jim posredovale lastne izkušnje. Dejaj se, da je mafija v Rusiji zelo razširjena, predvsem med Armenci, Azerbajdžanci in Čeceni, ki se z orožjem borijo za oblast in nadzor nad raznimi trgovinami, hoteli, taksijski

prostitucijo in drugimi donosnimi sektorji. Stevilo žrtev za dosego njihovih ciljev zanje sploh ni pomembno. Policija navaja se en zaskrbljujoč podatek: v Rusiji naj bi bilo kakih 150 večjih ali manjših organiziranih kriminalnih skupin. Njihove najpogostejše žrtve so podjetniki in trgovci. Če jim ne plačajo zahtevane vsote, jih hladnokrvno ustrelijo. Najnevarnejša mesta so Moskva, St. Peterburg, Kaliningrad, Omsk in Perm. Samo v glavnem mestu je vsako noč na delu več kot dvesto policijskih patrulj, kljub temu pa stevilo napadov, ropov, kraj in oboroženih spopadov se vedno narašča.

Horoskop

piše Aleksandra Zorc Berce

OVEN 21-3/20-4 : Prav zanimivo bo, če boste danes uspeli prepričati dobrega prijatelja, da se vam pridruži pri nakupih in vas hkrati ustavi, ko se boste zaleteli v prvi dosegljivi artikel.

BIK 21-4/20-5 : Bodite kar se da elastični pri svojem odnosu do drugih ljudi. Poslovna zadeva bo zahtevala dobro premisljeno preusmeritev, ki vam bo nudila tudi dolgoročno varnost.

DVOJČKA 21-5/21-6 : Danes vas mnogo bolj zanima zabava kot pa služba in vsakdanja rutina. Kakor pa se dan razvija, postaja jasno, da prav veliko priložnosti za zabavo ne bo.

RAK 22-6/22-7 : Po včerajšnjem natrpanem urniku, bo današnji dan izvenel precej medlo. Vsaj večjih problemov ne boste imeli, pa čeprav se ne boste znali zamotiti z ničemer zanimivim.

LEV 23-7/23-8 : Z malo sreče boste danes zabavali osebo iz sosesčine, ko boste pri tem odkrili, da vas spremljajo oči polne občudovanja in zaupanja.

DEVICA 24-8/22-9 : Po obetavnem začetku se bodo dogodki odvijali v počasnem tempu. Poskrbite za finančne zadeve se pred polnočjo, pozneje ne boste imeli pravega elana.

TEHNIKA 23-9/22-10 : Razen zgodnejutranje dejavnosti, se danes ne bo zgodilo veliko zanimivih stvari. Od vas pričakujemo, da zaigrate volilno vlogo, vendar vam bo zmanjkalo moči.

SKORPIJON 23-10/22-11 : Navdih vas bo držal pokonci do poznih nočnih ur, razmišljali boste o vseh srečnih možnostih. Prav zato boste dan začeli nabiti z energijo.

STRELEC 23-11/21-12 : Ker bo vaše družbeno življenje v precej dolgotrajnem okvirju, se boste danes odločili nekoliko pritajiti, dokler vas ne bo motiviralo nekaj zanimivega.

KOZOROG 22-12/20-1 : Včasih se vam prav prične nekoliko bolj počasen dan, saj intuite takrat močnost razmisliiti in pregledati, kaj ste naredili in kaj načrtujete.

VODNAR 21-1/19-2 : Stik s prijatelji ali sorodniki, ki ne živijo blizu, vam bo tokrat razkril popolnoma drugačen odnos do vaših načrtov in prihodnosti. Zvečer bo mirno.

RIBI 20-2/20-3 : Kljub vašim najboljšim namenom boste danes, zaradi pomanjkanja priložnosti, držali roke globoko v žepih. Zato boste pobrali marsikatero pikro pripombo.

OGLASI NEKOČ - BESEDILO FILIP FISCHER

S singerico so žene bolj proste!

Deset milijonov izdelanih in prodanih sivalnih strojev Singer. In res je bilo tako, saj se je mehanika vragolija hitro uveljavila, da skoraj ni bilo družine, ki bi ne imela takega ali podobnega stroja.

Kako pa je bila od nekdaj cislana znamka Singer, je izpricano v Slovarju slovenskega književnega jezika z registracijo se danes žive besede »singerica«. Oglaš, ki ga objavljamo, je iz leta 1892.